Consorci de Benestar Social
Pla de l'Estany · Banyoles

GES Gabinet d'Estudis Socials

Estimació dels recursos necessaris d'atenció social especialitzada i domiciliària al Pla de l'Estany 2009/2020

Carles Sucarrats

Consorci de Benestar Social
Pla de l'Estany · Banyoles

Joaquim Aiguabella

GES Gabinet d'Estudis Socials

Aragó, 281, 2n. 2a. - 08009 Barcelona
Tel.: +34 93 487 38 16 / Fax: + 34 93 215 88 15
E-mail: ges@gabinet.com / Web: www.gabinet.com

INDEX

1 Introducció 3
2 Evolució y projecció demogràfica dels grups de població susceptibles d'atenció social especialitzada 8
3 Els recursos d'atenció especialitzada de la comarca: Evolució per tipologia i cobertura pública 10
3.1 Els recursos per a les persones grans **10**
3.1.1 Places residencials
3.1.2 Places de centre de dia
3.1.3 Servei d'Ajuda Domiciliària
3.1.4 Servei de Teleassistència
3.2 Els recursos per a les persones amb discapacitat intel·lectual **13**
3.2.1 Places de Centre Ocupacionals i Centre Especial de Treball
3.2.2 Places de Centre de Llar Residència i de Residència
3.2.3 Servei de suport a l'autonomia a la pròpia llar i Servei de temps lliure
3.3 Els recursos per a les persones amb discapacitat física **15**
3.4 Els recursos per a les persones amb discapacitat derivada de malaltia mental ... **15**
3.5 Servei d'Atenció Domiciliaria per persones en situació de dependència **15**
3.6 Serveis d'Atenció Precoç per menors de 6 anys amb trastorns de desenvolupament o amb risc **16**
3.7 Altres serveis d'atenció social per persones en situació de dependència **17**
4 Estimació de les necessitats versus els recursos existents de les persones amb discapacitat i en situació de dependència 18
4.1 Necessitats estimades **18**
4.1.1 La població discapacitada
4.1.2 La població dependent estimada
4.1.3 Relació entre les estimacions de població discapacitada i dependent
4.2 Necessitats "reals" detectades **28**
4.2.1 La població dependent segons valoracions
4.2.2 La població disminuïda legalment reconeguda del Pla de l'Estany
4.2.3 Relació entre la població discapacitada i dependent estimada i la valorada
5 Les persones grans: Necessitats versus recursos 33
5.1 Persones grans discapacitades i nivells de cobertura actual **33**
5.2 Persones grans en situació de dependència i nivells de cobertura actual **34**
5.2.1 Nivells de cobertura en relació a la resta d'Europa
5.3 Projecció de la discapacitat i de la dependència i estimació dels recursos necessaris **42**
5.4 Estimació dels recursos i serveis necessaris en base a la tendència de l'oferta ... **43**

5.4.1 Projecció de l'oferta de places de residència per persones grans en situació de dependència
5.4.2 Projecció de l'oferta de places de Centre de Dia per persones grans en situació de dependència
5.4.3 Projecció de SAD per persones grans dependents
CONCLUSIONS I RECOMANACIONS.....**54**
6 Les persones amb discapacitats intel·lectual: Necessitats versus recursos **58**
6.1 Les persones amb discapacitat intel·lectual menors de 65 anys..... **58**
6.2 Els recursos i els nivells de cobertura..... **61**
6.3 Estimació dels recursos i serveis necessaris en els propers anys **65**
6.3.1 Estimació de places necessàries de Centre Ocupacional i de Centre Especial de Treball pels proper anys per persones amb discapacitat intel·lectual i per malaltia mental
6.3.2 Estimació de places de Llar Residència pels propers anys per persones amb discapacitat intel·lectual
6.3.3 Estimació de places de Residència pels proper anys per persones amb discapacitat intel·lectual
CONCLUSIONS I RECOMANACIONS.....**74**
7 Les persones amb discapacitats físiques: Necessitats versus recursos..... **78**
7.1 Les persones amb discapacitats físiques menors de 65 anys. **78**
7.2 Estimació de les necessitats i dels recursos i serveis necessaris en els propers anys. **80**
7.2.1 Estimació de places de Centre Ocupacional
7.2.2 Estimació de places de Centre d'Atenció Especialitzada
7.2.3 Estimació de places de Llar Residència
7.2.4 Estimació de places de Residència
CONCLUSIONS I RECOMANACIONS.....**85**
8 Les persones amb discapacitat derivada de malalties mentals: Necessitats versus recursos **87**
8.1 Les persones amb discapacitat derivada per malaltia mental menors de 65 anys. **87**
8.2 Els recursos i els nivells de cobertura..... **88**
8.3 Estimació de les necessitats i dels recursos i serveis necessaris en els propers anys. **89**
8.3.1 Estimació de places i serveis necessaris a l'horitzó 2020
CONCLUSIONS I RECOMANACIONS.....**92**
9 Els infants menors de 6 anys amb trastorns de desenvolupament o amb risc de tenir-los **95**
10 Les persones afectades per drogodependències i per VIH/SIDA..... **96**
11 sintesi dels resultats obtinguts **97**

1 INTRODUCCIÓ

L'estudi que aquí es presenta s'emmarca, en primer lloc, en les competències que la nova Llei de serveis socials, 12/2007 d'11 d'octubre, Títol III Article 32, atorga als ens locals supramunicipals quant a "*Programar els serveis socials en llur àmbit territorial, d'acord amb els criteris de planificació i coordinació de la Generalitat, el pla estratègic corresponent i la Cartera de serveis socials, en matèria de serveis socials*" .

Segon, en la decisió i voluntat del Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles d'aprofundir en el coneixement de les necessitats i demandes d'atenció social especialitzada i domiciliària del col·lectius més vulnerables i/o en risc d'exclusió social, tant en l'actualitat com les que es poden preveure en el futur, per tal de facilitar la necessària programació i planificació dels serveis socials en el territori.

Val a dir que aquesta decisió i voluntat de les institucions competents del Pla de l'Estany, pel que fa a la promoció d'activitats de recerca i de planificació dels serveis socials comarcals, compta ja amb una certa tradició, amb la promoció d'estudis diversos de recerca i planificació. Destaquen en aquest sentit els estudis previs a l'elaboració del Pla Estratègic del Consorci, en els que aquesta entitat va col·laborar.[1]

Tercer, en la programació territorial que l' ICASS del Departament d'Acció Social i Ciutadania ha elaborat recentment[2], la qual es considera el document de referència i de partida, tant pel que fa a la definició dels col·lectius susceptibles de beneficiar-se dels recursos i serveis d'atenció social especialitzada i domiciliària, com dels principis en què se sustenta la programació i dels criteris que empra per estimar les necessitats presents i futures d'atenció social dels col·lectius corresponents.

En aquest sentit, l'estudi que es presenta per la comarca del Pla de l'Estany, pretén enfocar-se, sobretot, en una línea de complementarietat i ampliació a l' esmentada programació. Es tracta, doncs, partint de la metodologia i dels principals criteris i indicadors del document de programació citat, d'actualitzar, ampliar i matisar, si s'escau, les dades i la informació disponible sobre les principals característiques dels col·lectius diana (projeccions demogràfiques, prevalença epidemiològica...) sobre les seves demandes i sobre els recursos d'atenció social existents i previsibles en el futur, que permeti l'estimació més ajustada i objectiva dels recursos i serveis que caldria implementar de cara a la propera dècada.

En concret l'estudi consisteix en una estimació de necessitats de recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària a la comarca del Pla de l'Estany a l'horitzó 2012, 2016 i 2020, i en la formulació de propostes d'ampliació o creixement de recursos i serveis en funció de l'evolució previsible de les necessitats, de les preferències dels usuaris potencials i de les tendències i realitats d'altres països de la resta de la U.E, sobretot els més propers des de la perspectiva sociocultural i econòmica.

[1] AIGUABELLA, J. (2007), *Anàlisis de les necessitats i recopilació de les propostes per a la millora de l'atenció social dels col·lectius en risc d'exclusió social al Pla de l'Estany.* Gabinet d'Estudis Socials
[2] ICASS. *Programació territorial dels recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària a Catalunya. 2008-2012 i Bases per a la nova Planificació.* Departament d'Acció Social i Ciutadania.

Es tracta doncs, d'estimar les necessitats i els recursos necessaris d'atenció especialitzada i domiciliària adreçats als col·lectius de població que l'ICASS defineix en el seu document de programació citat, i que majoritàriament es corresponen amb els col·lectius destinataris dels serveis i prestacions contemplades en l'anomenada llei de dependència.[3]

Aquests col·lectius són els següents:

- Persones grans en situació de dependència
- Persones amb discapacitat intel·lectual
- Persones amb discapacitat física
- Persones amb discapacitat derivada de malaltia mental
- Persones afectades per drogodependències
- Persones afectades per VIH/SIDA
- Infants menors de 6 anys amb trastorns de desenvolupament o amb risc de tenir-los

Quant als serveis i als recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària que es contemplen per aquests col·lectius, es tracta d'aquells serveis i recursos garantits més rellevants, inclosos en l'anomenada Cartera de Serveis socials 2008-2009 aprovada per la Generalitat de Catalunya segons Decret 151/2008, de 29 de juliol, i que l'ICASS també contempla en el seu document de programació territorial. Concretament es tracta dels serveis següents:

Per persones grans en situació de dependència

- Places residencials
- Places de centre de dia

Per persones amb discapacitat intel·lectual

- Places de centres ocupacionals i centres especials de treball
- Places de centres de dia d'atenció especialitzada
- Places de llar de residència
- Places residencials
- Servei de suport a l'autonomia a la pròpia llar
- Servei de temps lliure

Per persones amb discapacitat física

- Places de centres ocupacionals i centres especials de treball
- Places de centres de dia d'atenció especialitzada
- Places de llar de residencia
- Places residencials

Per persones amb discapacitat derivada de malaltia mental

- Places de llar residència

[3] *LEY 39/2006, de 14 de diciembre, de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las personas en situación de dependencia.*

- Places de llar amb suport
- Places de servei prelaboral i CET
- Clubs socials

Per persones afectades per drogodependències

- Places de comunitat terapèutica
- Places de pisos amb suport

Per persones afectades per VIH/SIDA

- Places de llar residència
- Places de llar amb suport

Per persones en situació de dependència i risc social

- SAD i teleassistència[4]

Per infants menors de 6 anys amb trastorns de desenvolupament o amb risc de tenir-los

- Hores d'atenció precoç

L'objectiu principal d'aquesta estimació és calcular, de la manera més objectiva possible, els ràtios de cobertura de serveis i recursos socials que, pels esmentats col·lectius, serà necessari assolir per cobrir les necessitats i demandes que es preveuen en el futur.

Concretament per a cada col·lectiu abans esmentat (gent gran dependent, població amb discapacitat intel·lectual...) s'estima, quins serveis i recursos socials caldrà crear i/o garantir, per tal de satisfer les demandes i les necessitats que previsiblement sorgiran als propers anys i/o aconseguir uns ràtios de cobertura de recursos i serveis "adequats" a les esmentades necessitats i demandes i als ràtios de cobertura existents a altres països europeus d'unes característiques socials i culturals similars.

Per assolir els objectius citats abans s'emprarà bàsicament una metodologia quantitativa a partir de la recopilació i anàlisi de les dades i informacions següents:

- Dades i estimacions aportades per l'ICASS a través dels documents de programació territorial dels recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària a Catalunya en el període 2008-2012[5]

- Dades sobre l'evolució de l'oferta de serveis i recursos d'atenció especialitzada i domiciliària destinada als col·lectius esmentats, que resideixen a la comarca en els darrers 10 anys.

[4] Malgrat que el SAD inclou el teleassistència, al llarg de l'estudi els hem comptabilitzat per separat perquè la mateixa persona pot ser usuari dels dos serveis. Si suméssim els dos recursos tindríem un esbiax de dades a l'hora de calcular l'índex de cobertura (persones ateses d'una edat determinada en relació al total de persones d'aquesta edat)
[5] ICASS *Op. Cit*

- Dades sobre l'evolució de la prevalença epidemiològica i/o de la dependència dels col·lectius, a partir de les dades aportades per la Encuesta sobre Discapacidades, Autonomía personal y situaciones de Dependencia del 2008[6], per l'Enquesta de Discapacitats de l'any 1999[7] (EDDES) i pel Llibre Blanc de la Dependència[8].

- Dades sobre el nombre d'usuaris dels diferents serveis d'atenció especialitzada i domiciliària de la comarca del Pla de l'Estany. Les dades disponibles s'han contrastat amb els responsables dels serveis existents a la comarca. Concretament s'han realitzat entrevistes a: Llar Residència El Sopluig (Fundació Estany), Centre Ocupacional i Especial de Treball Pla de l'Estany (COIET), Fundació Autisme Mas Casadevall, Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç (CDIAP), Centre Assistencial Canaan i Consorci de Benestar social del Pla de l'Estany-Banyoles.

- Dades sobre la prevalença de la dependència a partir de les valoracions fetes pels Serveis de valoració, a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles.

- Les tendències, en relació a la demanda, que observen els principals responsables i tècnics dels serveis i recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària de la comarca del Pla de l'Estany.

- Dades sobre la cobertura a determinats països de l'U.E que existeix pel mateix tipus de necessitats i col·lectius similars.

També s'ha tingut en compte integrar una anàlisi qualitativa a l'estudi, feta des del territori, i que s'ha elaborat a partir de diverses entrevistes amb diferents tècnics i especialistes en l'atenció social de la comarca del Pla de l'Estany. El fet de poder integrar aquesta perspectiva qualitativa, respon a la necessitat d'incorporar el coneixement i l'experiència d'aquests/es tècnics/es que dia a dia estan treballant amb la discapacitat i la dependència, permetent amb això, anar més enllà de la simple projecció dels serveis i recursos d'atenció especialitzada existents a la comarca, i donar una visió més àmplia de les necessitats de serveis i recursos que es van detectant, estiguin o no inclosos, en la Cartera de serveis socials. La intenció és obtenir el màxim coneixement i informació sobre les necessitats presents i futures de les persones susceptibles d'atenció social, per tal de, mitjançant l'adequada planificació, crear, reforçar o ampliar, els serveis i els recursos que es considerin necessaris.

Cal esmentar que en aquest estudi, les previsions de creixement de serveis i recursos d'atenció especialitzada s'han basat, en gran part, tant en el previsible creixement de les necessitats del col·lectius afectats en els propers anys, com en l'evolució de l'oferta en el passat més immediat (aprox. els darrers 10 anys) els quals, com se sap, han estat un període de forta expansió econòmica i d'inversió pública en serveis socials (aprovació de la Llei de la dependència en el conjunt de l'Estat i de la Llei de Serveis Socials a Catalunya). Aquest fet, en general, ha comportat un increment dels recursos i dels serveis socials, així com un increment dels nivells de cobertura en relació a les necessitats. Com que aquesta tendència del passat constitueix una de les variables per projectar els

[6] INE: *Encuesta sobre Discapacidades, Autonomía personal y situaciones de Dependencia* 2008
[7] INE, 1999 *Encuesta sobre discapacidades, deficiencias y estado de Salud*
[8] Libro Blanco (2004) *Atención a las Personas en Situación de Dependencia en España.* Ministerio de Asuntos Sociales. Imserso

recursos i serveis que seran necessaris en el futur, les previsions de creixement futur estan condicionades per aquesta realitat.

Es pot dir que en el context d'expansió econòmica ha estat possible incrementar els recursos i els serveis socials pels col·lectius més dependents i vulnerables, i que, probablement, aquesta bonança ha jugat un paper molt important. En canvi, de cara al futur, la situació de l'economia, al contrari que en el passat, es presenta força negativa, la qual cosa planteja el gran interrogant de si serà possible que en una economia en recessió o estancament, es podrà mantenir un ritme de creixement similar de la despesa pública a la dels darrers anys, així com també de despesa en recursos i serveis d'atenció social especialitzada pels col·lectius més dependents i vulnerables.

Finalment, i abans de començar el capítol sobre la demografia, caldria agraïr a la Sra. Pilar Planas i Campistol, Directora gerent del COIET, a la Sra. Isabel López i Naspreda, Directora de la Llar Residència El Sopluig (Fundació Estany), a la Sra. Olga Costa Serra, Coordinadora de l'àrea de dependència del Consorci de Benestar social del Pla de l'Estany-Banyoles, el Sr. Antoni Pérez Yuste, Gerent del Consorci de Benestar social del Pla de l'Estany-Banyoles, i a la Sra. Mònica Colomer, Treballadora social de la Fundació Autisme Mas Casadevall els seus comentaris, esmenes i aportacions a l'estudi, els quals, sens dubte, incrementen significativament el seu valor.

2 EVOLUCIÓ Y PROJECCIÓ DEMOGRÀFICA DELS GRUPS DE POBLACIÓ SUSCEPTIBLES D'ATENCIÓ SOCIAL ESPECIALITZADA

Una de les variables més importants per l'estimació de les necessitats d'atenció social futura de la població, sobretot les necessitats d'atenció social a la dependència, com és el cas de la majoria de serveis especialitzats dels que tracta aquest informe, és la demogràfica, atès que la prevalença de la dependència té una correlació molt alta amb l'edat de la població. Per tant, el nombre i la proporció de població dependent dependrà bàsicament de l'evolució demogràfica segons l'edat.

La Comarca del Pla de l'Estany es caracteritza per ser una comarca relativament petita (29.645 habitants a desembre del 2008) amb un bona posició geogràfica i fortament articulada per l'àrea urbana de Banyoles. Com es pot observar a les taules següents, la comarca del Pla de l'Estany es caracteritza per tenir un creixement relativament baix de la població, sobretot de la població de 65 i més anys, atès que els que tenen i tindran aquesta edat i més grans, són les persones que varen néixer durant la guerra civil i la postguerra, períodes en els que les taxes de natalitat varen caure en picat.

Això significa que en els propers anys i fins pràcticament el 2025, el creixement de la població gran serà més aviat baix. Serà a partir del 2025 que tindrem un augment important de la població de 65 i més anys degut a les jubilacions de les persones nascudes als anys 60, època en la que es va produir un veritable "boom" demogràfic, tant per l' increment de la taxa de natalitat com per la forta immigració de persones en edat "fèrtil" procedents de la resta de l'Estat.

Taula 1

Habitants al Pla de l'Estany			
	Homes	**Dones**	**Total**
1996	11745	12088	**23833**
2003	13352	13368	**26720**
2008	14878	14767	**29645**
2012	15008	15118	**30126**
2016	15365	15538	**30903**
2020	15651	15892	**31543**

Font: Elaboració pròpia a partir de l' Idescat. Censos i Padrons, Padró continu i Projeccions de Població

Taula 2

Evolució i projecció de la població. 1996-2020 Pla de l'Estany									
	65 a 79 anys			**80 i +**			**65 i més anys**		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
1996	1560	1689	**3249**	317	524	**841**	1877	2213	**4090**
2003	1598	1818	**3416**	434	797	**1231**	2032	2615	**4647**
2008	1551	1828	**3379**	591	949	**1540**	2142	2777	**4919**
2012	1484	1715	**3199**	660	1059	**1719**	2144	2774	**4918**
2016	1562	1768	**3330**	675	1130	**1805**	2237	2898	**5135**
2020	1792	2040	**3832**	611	1067	**1678**	2403	3107	**5510**

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat. Censos i Padrons, Padró continu i Projeccions de Població

Taula 3

Creixement anual de la població. 1996/2020 Pla de l'Estany

	65 a 79 anys			80 i +			65 i més anys		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
1996-2003	0,3%	1,1%	**0,7%**	4,6%	6,2%	**5,6%**	1,1%	2,4%	**1,8%**
2003-2008	-0,6%	0,1%	**-0,2%**	6,4%	3,6%	**4,6%**	1,1%	1,2%	**1,1%**
2008-2012	-1,1%	-1,6%	**-1,4%**	2,8%	2,8%	**2,8%**	0,0%	0,0%	**0,0%**
2012-2016	1,3%	0,8%	**1,0%**	0,6%	1,6%	**1,2%**	1,1%	1,1%	**1,1%**
2016-2020	3,5%	3,6%	**3,6%**	-2,5%	-1,4%	**-1,8%**	1,8%	1,8%	**1,8%**

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat. Censos i Padrons, Padró continu i Projeccions de Població

Taula 4

Evolució i projecció de la població. 1996-2020 Pla de l'Estany

	De 0 a 5 anys			De 6 a 17 anys			De 18 a 64 anys		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
1996	811	754	**1565**	1701	1710	**3411**	7695	7411	**15106**
2003	876	933	**1809**	1692	1591	**3283**	8729	8435	**17164**
2008	1115	1051	**2166**	1918	1799	**3717**	10037	9410	**19447**
2012	1230	1147	**2377**	1989	1903	**3892**	9966	9559	**19525**
2016	1184	1115	**2299**	2140	2100	**4240**	10106	9754	**19860**
2020	1090	1027	**2117**	2319	2201	**4520**	10194	9900	**19396**

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat. Censos i Padrons, Padró continu i Projeccions de Població

Taula 5

Creixement anual de la població. 1996/2020 Pla de l'Estany

	De 0 a 5 anys			De 6 a 17 anys			De 18 a 64 anys		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
1996-2003	1,1%	3,1%	**2,1%**	-0,1%	-1,0%	**-0,5%**	1,8%	1,9%	**1,8%**
2003-2008	4,9%	2,4%	**3,7%**	2,5%	2,5%	**2,5%**	2,8%	2,2%	**2,5%**
2008-2012	2,5%	2,2%	**2,4%**	0,9%	1,4%	**1,2%**	-0,2%	0,4%	**0,1%**
2012-2016	-0,9%	-0,7%	**-0,8%**	1,8%	2,5%	**2,2%**	0,3%	0,5%	**0,4%**
2016-2020	-2,0%	-2,0%	**-2,0%**	2,0%	1,2%	**1,6%**	0,2%	0,4%	**-0,6%**

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat. Censos i Padrons, Padró continu i Projeccions de Població

En termes comparatius, la situació del Pla de l'Estany és millor que la del conjunt de Catalunya. Així, tal com es pot veure a la següent taula, l'índex d'envelliment del Pla de l'Estany és inferior al del conjunt català. En canvi, en sobreenvelliment, la situació de la comarca en comparació a la de Catalunya és força similar.

Taula 6

Índex d'envelliment i sobreenvelliment. Comparativa Catalunya - Pla de l'Estany. 2003-2008

	Pla de l'Estany		Catalunya	
	índex envelliment	**Índex sobreenvelliment**	**índex envelliment**	**Índex sobreenvelliment**
2008	94%	14	107%	13
2003	108%	11	120%	11

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades a l'Idescat

3 ELS RECURSOS D'ATENCIÓ ESPECIALITZADA DE LA COMARCA: Evolució per tipologia i cobertura pública

3.1 Els recursos per a les persones grans

3.1.1 Places residencials

Com es pot observar a les taules següents, l' increment de l'oferta de places residencials en els darrers 10 anys, ha estat molt important. Sumant la totalitat de l'oferta, pública i privada, l'augment ha estat gairebé del doble; mentre que si només es té en compte l'oferta pública, aquesta quasi es quintuplica. Destaca també l'alt índex de cobertura en relació a la població de 65 i més anys que sobrepassa el 12%. No obstant això, s'ha de tenir en compte que una part molt important de l'oferta és privada i únicament hi poden accedir les persones que assumeixen el seu cost de manera privada. De fet, moltes residències del Pla de l'Estany no es varen crear per les necessitats de la pròpia població de la comarca, sinó per la gent que en volia fer ús i assumir el seus cost, vingués d' on vingués. Per això, tal com es pot veure en la taula 8, la majoria de persones grans de les residències del Pla de l'Estany, han vingut de fora de la comarca.

Val a dir, de totes maneres, que totes les places públiques existents són de residències privades les quals han establert amb la Generalitat convenis de col·laboració per tal de crear una oferta pública, sense necessitat de construir noves residències. Aquest fet, de cara el futur, és important atès que en cas d'increments de la demanda i/o necessitats d'aquest tipus de recurs, l'àmplia oferta existent al Pla de l'Estany, permet la possibilitat d'ajustar oferta i demanda pública d'una manera ràpida i flexible.

Taula 7

Oferta per persones grans en situació de dependència

	Places residencials			Cobertura (1)		
	Públiques	**Privades**	**Total**	**Pública**	**Privada**	**Total**
1998	44	209	253	1,07%	5,11%	6,18%
2003	70	338	408	1,44%	6,94%	8,38%
2008	210	383	493	4,26%	7,78%	12,05%

(1) Nombre de places sobre la població de 65 i més anys
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles i l'Idescat.

Taula 8

Residents segons procedència. 2009

Residència	Pla de l'Estany	Fora	Total
Residència Sagrat Cor de Jesús	30	16	46
Residència El Mirador de l'Estany	13	22	35
Residència La Solana	5	83	88
Residència Can Carré	7	18	25
Residència Bella Tardor	9	19	28
Residència El Fluvià	3	10	13
Residència Pla de Martís	17	36	53
Asil Llar Santa Teresa Jornet	46	43	89
Residència els Cirerers	5	43	48
El Vellet	11	12	23
Vall del Terri	8	43	51
Residència la Llar Can Siqués	9	5	14
Residència La Torre	7	24	31
TOTAL	**170**	**374**	**544**

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany-Banyoles

Taula 9

Evolució de l'oferta residencial per a persones grans en situació de dependència.1998/2008

	Creixement anual en tant per %		
Període	**Públiques**	**Privades**	**Total**
1998/2003	9,73%	10,09%	10,03%
2003/2008	24,57%	2,53%	7,77%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany-Banyoles.

3.1.2 Places de centre de dia

El creixement de l'oferta de places de Centre de Dia, tal com es pot veure a les taules següents, encara ha estat més elevat que el de places residencials. De fet en 10 anys, l'oferta de places es multiplica per 12, i tot i que en el darrer quinquenni el creixement es desaccelera, la taxa d'increment anual gairebé s'acosta al 7%.

Taula 10

Oferta de places de centre de dia per a persones grans en situació de dependència

	Places de centre de dia			Cobertura (1)		
	Públiques	**Privades**	**Total**	**Pública**	**Privada**	**Total**
1998	0	5	5	0,0%	0,12%	0,12%
2003	6	42	48	0,12%	0,86%	0,98%
2008	15	52	67	0,30%	1,05%	1,36%

(1) Sobre la població de 65 i més anys
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany – Banyoles i l'Idescat.

Taula 11

Evolució de l'oferta de places de centre de dia per a persones grans en situació de dependència.1998/2008

	Creixement anual en tant per %
Període	**Total**
1998/2003	57,2%
2003/2008	6,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany – Banyoles.

3.1.3 Servei d'Ajuda Domiciliària

Tal com es pot veure a les següents taules, també augmenta de manera important el nombre de beneficiaris majors de 65 anys d'aquest servei. No obstant això, les taxes de cobertura en relació a les persones grans són encara força baixes.

Taula 12

Servei d'Atenció Domiciliaria per persones grans en situació de dependència

	SAD Públic			SAD Privat	
	Beneficiaris	**Cobertura pública(1)**	**Hores any(públic) (2)**	**Beneficiaris**	**Cobertura Privada**
1998	27	0,6%	2141	DND (3)	0%
2003	50	1,1%	3981	DND	0%
2008	89	1,8%	10067	200	4,1%

(1) Sobre la població de 65 i més anys
(2) El creixement en el nombre d'hores dedicades als beneficiaris del servei és alt perquè s'ha fet un esforç molt gran per augmentar el nombre d'hores dedicades a cada usuari i augmentar la qualitat del servei.
Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany – Banyoles.
(3) No tenim dades de 1998 ni de 2003.

Taula 13

Creixement anual del nombre d'usuaris del Servei d'Atenció Domiciliària pública que tenen 65 i més anys. 1998/2008

Període	% Creixement anual
1998/2003	16,65%
2003/2008	12,22%

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior

3.1.4 Servei de Teleassistència

Aquest és un dels serveis per a la gent gran que ha experimentat un creixement més elevat durant els darrers anys. Tal com es pot veure en la següent taula, des del 2003 fins al 2008 es multiplica per 9 el nombre d'usuaris

Taula 14

Usuaris del servei de Teleassistència. 2003/2008

	Nombre Usuaris	Cobertura % població de 65 i +	Cobertura % població de 80 i +	% creixement anual 2003/2008
2003	21	0,5%	1,70%	
2008	189	3,8%	12,30%	55,18%

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

3.2 Els recursos per a les persones amb discapacitat intel·lectual

3.2.1 Places de Centre Ocupacional i Centre Especial de Treball

En els quadres següents es pot veure l'evolució de l'oferta de places de Centre Ocupacional (C.O) i Centre Especial de Treball (CET) pel col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual. Destaca el relativament baix creixement d'aquests recursos, en comparació amb el creixement que ha experimentat aquest col·lectiu en els darrers anys, tal com es veurà més endavant.

Taula 15

Usuaris i places de Centre Ocupacional
(31 Desembre de cada any)

	Usuaris	Places registrades
1998	55	96
2003	64	96
2008	60	96

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany i de l'Idescat

Taula 16

Usuaris de Centre Especial de Treball
(31 Desembre de cada any)

	Usuaris
1998	29
2003	52
2008	48

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Taula 17

Usuaris i places de Centre Ocupacional i Centre Especial de Treball
(31 Desembre de cada any)

	Usuaris	Places registrades
1998	84	125
2003	116	148
2008	108	144

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Taula 18

Evolució de l'oferta de Centre Ocupacional i Centre Especial de Treball. 1998/2008

Període	% Creixement anual places registrades
1998/2003	3,44%
2003/2008	-0,55%

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior

3.2.2 Places de Centre de Llar Residència i de Residència

Tal com es reflecteix en les següents taules, en els darrers anys també s'incrementa de manera notable l'oferta global de places d'aquest tipus de centres, sobretot gràcies a la creació de 16 noves places de Llar Residència, les quals no existien en els períodes anteriors analitzats.

Taula 19

Usuaris i places de Llar Residència
(31 Desembre de cada any)

	Usuaris	Places registrades
1998	0	0
2003	0	0
2008	16	16

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Taula 20

Usuaris i places de Residència
(31 Desembre de cada any)

	Usuaris	Places registrades
1998	24	28
2003	28	28
2008	28	28

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

3.2.3 Servei de suport a l'autonomia a la pròpia llar i Servei de temps lliure

Es tracta de dos serveis molt importants per a l'autonomia de les persones amb discapacitat intel·lectual: el servei de suport a l'autonomia a la pròpia llar i el servei de temps lliure.

El **Servei de Suport a l'Autonomia a la Pròpia Llar** s'adreça a persones amb discapacitat intel·lectual que tinguin disponibilitat d'un pis (propi o de lloguer) i la capacitat de viure sols, o amb alguna altra persona de forma independent, podent beneficiar-se d'aquesta autonomia amb el suport intermitent d'un equip de professionals. L'any 2008 hi havia 6 usuaris del servei de suport a l'autonomia a la pròpia llar. A banda, una mitjana de 14 usuaris fan servir el **Servei de temps lliure**; dedicat a fer activitats de temps lliure per a persones amb discapacitat intel·lectual. També és important mencionar les activitats de lleure familiar, amb una mitjana de 40 persones per activitat.

3.3 Els recursos per a les persones amb discapacitat física

A la comarca no existeix cap recurs d'atenció especialitzada específic per aquest col·lectiu. No obstant això, hi ha 11 discapacitats físics usuaris del Centre Ocupacional i Especial de Treball del Pla de l'Estany que reben finançament públic.

3.4 Els recursos per a les persones amb discapacitat derivada de malaltia mental

Tampoc existeix cap recurs d'atenció especialitzada específic per aquest col·lectiu, tot i que igual que el col·lectiu de discapacitats físics, una part d'aquests (15 persones) són usuaris del Centre Ocupacional i Especial de Treball del Pla de l'Estany. Això significa que en la pràctica, aquests tipus de recursos poden ser utilitzats tant per les persones amb discapacitat intel·lectual, com per les persones amb discapacitat per malaltia mental.

3.5 Servei d'Atenció Domiciliaria per persones en situació de dependència

Tot i que la majoria d'usuaris d'aquest servei són persones de 65 i més anys, les persones menors d'aquesta edat també, si es troben en situació de dependència, tenen dret a utilitzar-lo. De totes maneres, tal com es pot veure a la següent taula, en els períodes estudiats únicament un dels usuaris tenia menys de 65 anys.

Taula 21

Servei d'Atenció Domiciliaria per persones en situació de dependència

	nº Beneficiaris	Hores any (públic)	Beneficiaris de 65 i més	Beneficiaris menors de 65
1998	27	2141	DND	DND
2003	50	3981	49	1*
2008	89	10067	88	1

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles
*Estimació del nombre de beneficiaris menors de 65 anys.

Taula 22

Beneficiaris del Servei d'Atenció Domiciliària SAD. 1998/2008

Període	% Creixement anual de beneficiaris
1998/2003	16,65%
2003/2008	12,22%

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

3.6 Serveis d'Atenció Precoç per a menors de 6 anys amb trastorns de desenvolupament o amb risc

A les taules següents es pot veure la progressió d'aquest servei, tant pel que fa al nombre de persones afectades ateses, com el nombre d'hores anuals adreçades al col·lectiu.

Com es pot constatar, el creixement és molt important. S'explica perquè el servei comença el 2005 amb pocs casos, i des d' aleshores fins el 2008 es fa un treball intens de consolidació i expansió del servei que porta a un increment del nombre d'usuaris per una ampliació de les gestions de les demandes, increment d'hores de les terapeutes i incorporació de nous professionals/es.

Taula 23

Servei d'Atenció Precoç

	Població afectada	Hores any públic	Total hores any
1998	DND	DND	DND
2005	21	875	875
2008	166	3830	3830

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Taula 24

Evolució usuaris i hores d'atenció del Servei d'Atenció Precoç		
	Creixement anual en %	
	Usuaris	Hores any públic
2005/2008	67,68%	44,64%

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior

3.7 Altres serveis d'atenció social per a persones en situació de dependència

Tal com es reflexa en les taules següents, a la comarca del Pla de l'Estany es dispensen també altres serveis d'atenció social per a persones en situació de dependència que complementen els que s'han descrit anteriorment. Es tracta dels serveis d'Àpats a domicili i de Transport adaptat per a persones majors de 65 anys. El creixement d'aquests serveis en aquests darrers anys, com es pot observar, és molt elevat, atès que es tracta de serveis recent creats.

Taula 25

Usuaris d'altres serveis d'Atenció Social		
	Àpats a domicili	Transport adaptat
2003	2	D.N.D
2008	29	66

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Taula 26

Evolució usuaris d'àpats a domicili	
	Creixement anual
2003/2008	70,72%

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

4 ESTIMACIÓ DE LES NECESSITATS VERSUS ELS RECURSOS EXISTENTS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT I EN SITUACIÓ DE DEPENDÈNCIA

Aquest capítol tracta, en primer lloc, d'identificar i d'estimar de la manera més precisa possible les persones amb discapacitats i/o en situació de dependència que resideixen actualment a la comarca i, per tant, susceptibles d'haver de menester atenció social especialitzada. En segon lloc, pretén contrastar aquestes necessitats amb els serveis i recursos socials existents. Es tracta també, en base als canvis demogràfics i socials que es preveuen en el futur, d' estimar a curt i a mig termini, tant les necessitats com els recursos que caldria promoure per mantenir o millorar els nivells de cobertura actuals.

Per mesurar les discapacitats i les dependències de la població, es disposa de dos tipus de dades: les que provenen d'enquestes adreçades al conjunt de la població, i les que es deriven de l'explotació de registres d'administracions públiques que són les encarregades de valorar les esmentades discapacitats o dependències. En funció d'aquestes valoracions, les persones declarades discapacitades o disminuïdes i/o en situació de dependència són reconegudes legalment i poden tenir dret a rebre determinades prestacions o serveis. Les dades sobre els resultats de les valoracions de la població en situació de dependència han estat facilitades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles[9], i les dades sobre les persones menors de 65 anys reconegudes legalment com a disminuïdes s'han obtingut de l' Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT).

Les dades derivades d'enquestes es poden considerar com a dades estimades, mentre que les que són fruit de les valoracions, es podrien considerar com a dades "reals", la qual cosa significa un major grau de fiabilitat. Hem de tenir en compte però que encara no s'han valorat moltes persones en situació de dependència que utilitzen serveis d'atenció especialitzada de la comarca.

Pel que fa als recursos d'atenció social especialitzada, es disposa de les dades facilitades directament pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany – Banyoles a través de la informació obtinguda de les entrevistes realitzades als tècnics-responsables dels diferents serveis d'atenció especialitzada de la comarca.

4.1 Necessitats estimades

4.1.1 La població amb discapacitat

A la taules següents es presenten les dades sobre les prevalences de discapacitat[10] (en tants per 1000) de la població del conjunt de l'estat i les dades estimades sobre la població amb discapacitat que viu a la comarca del Pla de l'Estany. Concretament, tal com es pot observar a les taules següents, són gairebé 2700 les persones amb discapacitat

[9] Les valoracions de dependència de les persones del Pla de l'estany les realitza el SEVAB a través de l'equip 23 de valoració de la dependència que treballa amb les comarques de La Garrotxa, Pla de l'Estany, Ripollès i La Cerdanya.

[10] S'identifica el terme "discapacitat" amb limitacions importants en les activitats bàsiques de la vida diària (ABVD) i/o en les activitats instrumental de la vida diària (AIVD)

que viuen al Pla de l'Estany. Això representa més d'un 9% del total d'habitants del territori.

Cal destacar, però, que les discapacitats es concentren, sobretot en termes relatius, en les edats més avançades. En la mesura que les persones es fan grans, més elevat és el risc de tenir alguna discapacitat. Així doncs, tal com es pot veure a la taula següent, només 2 de cada 100 infants menors de 6 anys pateix alguna discapacitat. D' entre 6 a 64 anys, són 4 de cada 100 les persones amb discapacitat estimades, mentre que a partir d'aquesta edat és quan s'incrementa sobtadament la proporció d'afectats per alguna o varies discapacitats. De fet, a partir dels 65 anys, la proporció de persones amb discapacitat augmenta un 50% cada quinquenni, i els que sobrepassen els 85 anys, la gran majoria (69,3%) pateix alguna discapacitat .

Taula 27

Prevalença de la discapacitat per edat i sexe Espanya, 2008

	Total	Homes	Dones
De 0 a 5 anys	2,168%	2,536%	1,777%
De 6 a 64 anys	4,497%	4,311%	4,690%
De 65 a 69 anys	16,376%	14,793%	17,805%
De 70 a 74 anys	21,580%	17,599%	24,886%
De 75 a 79 anys	31,443%	26,864%	34,856%
De 80 a 84 anys	45,166%	35,639%	51,128%
85 i més	69,628%	61,183%	73,395%
Total	9,353%	7,495%	11,165%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Discapacitat, Autonomia i Situació de Dependència 2008 i de la revisió del Padró Municipal del 2008. INE

Taula 28

Estimació del nombre de persones amb discapacitat al Pla de l'Estany 2008

	Homes	Dones	Total	Prevalença % s/total
De 0 a 5 anys	28	19	47	2,167%
De 6 a 64 anys	501	513	1014	4,495%
De 65 a 69 anys	68	95	163	16,411%
De 70 a 74 anys	100	158	259	21,442%
De 75 a 79 anys	140	229	369	31,325%
De 80 a 84 anys	140	265	405	44,446%
85 i més	121	316	437	69,551%
Total	1099	1595	2694	9,088%

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior i de les dades de població del Pla de l'Estany del 2008 publicades per l'Idescat.

En les taules següents es presenten també les dades estimades de població amb discapacitat per realitzar les Activitats Bàsiques de la Vida Diària (ABVD)[11] del Pla de l'Estany, segons el grau o nivell de discapacitat i edat.

[11] Activitats bàsiques de la vida diària: Activitats bàsiques d' autocura (o cura personal), també anomenades de funcionament físic o habilitats bàsiques per fer vida independent a casa.

Cal destacar que, per una banda, les persones amb discapacitat per ABVD representen aproximadament un 80% del total de persones amb discapacitat estimades. És a dir, el 20% restant, únicament presenten alguna discapacitat per les anomenades Activitats Instrumentals de la Vida Diària (AIVD)[12]. Val a dir que, en general, la discapacitat per realitzar les ABVD sol generar situacions de major dependència.

Per l'altre, que la prevalença de la discapacitat total (la persona no pot realitzar una o varies ABVD) afecta a 4 persones per cada 100 habitants, la qual cosa significa una prevalença que dobla a la de las persones afectades per una discapacitat severa (1,7 persones de cada cent tenen greus dificultats per realitzar una o varies ABVD). Les persones amb un nivell de discapacitat moderada (dificultat moderada per realitzar una o varies ABVD) son un 1,4%, i per tant, el grup menys prevalent.

Destaca també la gran diferència entre homes i dones. A nivell global, el nombre d' homes amb discapacitat per ABVD representa una mica més del 50% del total de dones. És a dir, la taxa de prevalença dels homes és aproximadament la meitat de la de les dones.

Es pot observar també que les diferències més acusades es donen entre els grups d'edat més avançats. De 65 a 79 anys, per exemple, hi ha quasi el doble de dones que homes, mentre que a partir dels 80 anys, les dones amb discapacitat per ABVD, gairebé tripliquen als homes. Aquest fet s'explica bàsicament per raons demogràfiques. L'esperança de vida de les dones és molt més elevada que la dels homes, i això fa que en la mesura que augmenta l'edat (a partir dels 80 anys) més s'incrementi la desproporció entre homes i dones. Si es té en compte la forta correlació entre discapacitat i edat, les diferències entre esperança de vida esdevenen crucials per explicar la prevalença.

Taula 29

Població de 6 i més anys amb discapacitat per les ABVD (1) segons el grau de severitat

Taxes per 1000 habitants

	6 a 64 anys	65 a 79 anys	80 i més anys	Total
Discapacitat moderada	0,84%	3,55%	5,34%	1,42%
Discapacitat severa	0,85%	4,93%	8,05%	1,76%
Discapacitat total	1,22%	8,29%	35,10%	3,98%
No consta	0,18%	1,08%	2,76%	0,44%
Total	3,08%	17,84%	51,25%	7,60%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Discapacitat, Autonomia i Situació de Dependència 2008 i de la revisió del Padró Municipal del 2008. INE

(1) 'Activitats bàsiques de la vida diària (ABVD)': Rentar-se, Cura de les parts del cos, higiene personal relacionada amb la micció, Higiene personal relacionada amb la defecació, higiene personal relacionada amb la menstruació, Vestir i desvestir-se, Menjar i beure, Cura de la pròpia salut: complir les prescripcions mèdiques, evitar situacions de perill, Adquisició de béns i serveis, Preparar menjars, Realitzar les tasques de la llar, Canviar les postures corporals bàsiques, Mantenir la posició del cos, Desplaçar-se dins de la llar, Desplaçar-se fora de la llar, Ús intencionat dels sentits (mirar, escoltar), Realitzar tasques senzilles.

[12] Activitats quotidianes més complexes que permeten una major independència del subjecte. Tasques que requereixen significatives preses de decisió i interacció difícil amb el mitjà i/o tasques de maneig i administració de la llar i la propietat. Inclouen, normalment: anar de compres, administrar les pròpies finances, ús del transport, ús del telèfon, prendre medicaments, tasques domèstiques lleugeres

Taula 30

Població de 6 i més anys amb discapacitat per les ABVD segons el grau de severitat. Pla de l'Estany 2008

	6 a 64 anys	65 a 79 anys	80 i més anys	Total
Discapacitat moderada	188	120	82	390
Discapacitat severa	192	166	124	482
Discapacitat total	274	280	541	1095
No consta	41	36	42	120
Total	**695**	**603**	**789**	**2087**

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior i de les dades de població del Pla de l'Estany del 2008 publicades per l'Idescat

Taula 31

Població de 6 i més anys amb discapacitat per les ABVD segons el grau de severitat. Pla de l'Estany 2008. Homes

	6 a 64 anys	65 a 79 anys	80 i més anys	Total
Discapacitat moderada	82	42	29	153
Discapacitat severa	76	55	35	165
Discapacitat total	135	98	140	372
No consta	22	14	16	51
Total	**314**	**209**	**220**	**742**

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior i de les dades de població del Pla de l'Estany del 2008 publicades per l'Idescat

Taula 32

Població de 6 i més anys amb discapacitat per les ABVD segons el grau de severitat. Pla de l'Estany 2008. Dones

	6 a 64 anys	65 a 79 anys	80 i més anys	Total
Discapacitat moderada	106	78	53	237
Discapacitat severa	116	112	89	317
Discapacitat total	140	182	400	722
No consta	19	22	27	68
Total	**381**	**394**	**570**	**1345**

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior i de les dades de població del Pla de l'Estany del 2008 publicades per l'Idescat

4.1.2 La població dependent estimada

A continuació es presenten les dades detallades sobre la prevalença estimada segons el Llibre Blanc d'Atenció a les Persones en Situació de Dependència i també segons el càlculs realitzats pel grup Seniors-Uvigo[13] de La universitat de Vigo a partir de les directrius del Barem Oficial de Valoració de la Dependència (BOE 21/04/07).

Val a dir que ambdós estimacions es basen en la mateixa enquesta: *"Encuesta de Discapacidades, Deficiencias y Estado de Salut de 1999"* (EDDES 99). No obstant això, les estimacions del Llibre Blanc no recullen les matisacions de l' esmentat real decret, pel fet lògic que el Llibre Blanc és anterior al decret.

Per tant, es pot considerar que aquestes estimacions realitzades pel grup Seniors-Uvigo són les més adequades per contrastar-les amb les valoracions reals que, òbviament, apliquen el barem oficial.

Taula 33

Prevalences per mil habitants segons sexe en la base de dades EDDES 99 d'acord a les estratègies d'estimació del llibre blanc (LB) y d'aproximació al barem de valoració de la dependència (BVD)

	Aplicació Barem (BVD)		Llibre blanc (LB)	
	Homes	**Dones**	**Homes**	**Dones**
De 5 a 9 anys	5,18	5,64	3,77	3,11
De 10 a 14 anys	5,09	3,96	4,41	3,22
De 15 a 19 anys	5,62	4,65	4,1	2,98
De 20 a 24 anys	6,26	4,81	4,27	3,35
De 25 a 29 anys	7,25	4,96	6,32	2,95
De 30 a 34 anys	11,32	6,67	9,02	4,65
De 35 a 39 anys	10,36	8,37	7,63	6,76
De 40 a 44 anys	13,78	9,38	8,96	7,77
De 45 a 49 anys	14,63	14,22	11,04	11,25
De 50 a 54 anys	14,20	17,44	8,58	15,52
De 55 a 59 anys	18,83	23,83	12,76	22,43
De 60 a 64 anys	34,60	35,97	25,37	28,5
De 65 a 69 anys	36,99	55,31	33,1	47,71
de 70 a 74 anys	57,79	83,08	50,65	78,58
De 75 a 79 anys	91,66	130,14	77,24	117,7
De 80 a 84 anys	141,54	183,23	140,22	192,72
De 85 a 89 anys	247,63	316,10	229,93	330,22
De 90 a 95 anys	332,74	404,75	333,83	436,22
De 95 i més	507,81	639,84	481,55	674,27

Font: Gonzalez Lorenzo, *et al* (2008) "Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES 99

[13] Gonzalez Lorenzo, et at (2008) *"Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES"* Grupo Seniors-Uvigo http://www.imsersodependencia.csic.es/documentos/documentos/gonzalez-beneficiarios-01.pdf
Institut de l'Envelliment de la Universitat Autonòma de Barcelona (2006) *Microsimulació d'escenaris de suport a la planificació territorial de la llei de la dependència a Catalunya.* PRODEP. Sèrie Estudis nº 2.
ICASS (2009) *Programació territorial dels recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària a Catalunya 2008-2012 i Bases per a la nova planificació.* Departament d'Acció Social i Ciutadania. Generalitat de Catalunya

Les estimacions de la dependència en base al Llibre Blanc i al Grupo Seniors-Uvigo esmentats, tal com es pot veure a la taula següent, situen el nivell de la dependència molt per sota del que realment existeix, segons el que es va coneixent de les valoracions que s'estan realitzant arreu de Catalunya i a la resta d'Espanya en el marc de la nova Llei de la Dependència.

Agafant, per exemple, les estimacions existents sobre el nombre de dependents a Catalunya, en els diferents estudis esmentats, es pot constatar la infravaloració d'aquestes estimacions, principalment pel que fa a las persones dependents de grau III, nivells 1 i 2, doncs aquestes persones, des del 2007 ja tenen dret a beneficiar-se de les prestacions existents, i per tant, probablement, la majoria ja han estat valorades.

Les persones amb un grau de dependència II, pel ritme en que s'està aplicant la nova Llei de la dependència, en el moment en el que es realitza l'estudi, s'estima que una part molt important d'aquestes no han estat encara valorades. Aquest fet, és el que probablement explica el perquè fins ara, el nombre de persones valorades de Grau III és més elevat que les de Grau II.

Pel que fa a les persones d'un grau menor, les de Grau I, en el marc de la nova llei, encara ara no tenen dret a beneficiar-se de les prestacions previstes, i per tant, moltes d'aquestes persones encara no han tingut interès en ser valorades.

Això vol dir que en la mesura que l'aplicació de la llei vagin entrant les persones discapacitades de Graus II i I, òbviament, el nombre de beneficiaris dependents s'incrementarà de manera significativa.

En principi, tal com es pot veure a la taula, a partir de les dades disponibles fins ara, es constata que les dades basades en les estimacions que atorguen un nombre més elevat de persones dependents de grau III (estimació BVD), representen únicament la meitat de les que ja s'han detectat realment a través de les valoracions.

Taula 34

Persones dictaminades i estimades com a dependents segons grau a Catalunya

	(1)Dictàmens (Gener 2010)		(2) Estimades LB (2009)		(3) Estimades BVD (2007)	
	Nombre	**% s/total**	**Nombre**	**% s/total**	**Nombre**	**% s/total**
Grau III	80.511	50,30%	34.286	16,81%	40.179	18,79%
Grau II	50.276	31,41%	65.619	32,17%		
Grau I	29.279	18,29%	104.080	51,02%		81,21%
	160.066	100,00%	203.985	100,00%	213.881	100,00%

(1)SAAD Portal de la Dependencia (2010). Datos de Gestión a 1 de Enero del 2010. Imserso
(2) Instituto del Envejecimiento de la UAB (2006). Ensayos territoriales de la Ley de Apoyo a las persones con dependencia en España.
(3) González, et alt. (2008). Beneficiarios potenciales de la Ley de Dependencia en España 2007. Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES 99.

En les taules següents es pot observar que si s'apliquen al Pla de l'Estany els resultats de l'estimació del Llibre Blanc (LB), el nombre de persones dependents puja fins a 807, mentre que si s'aplica l'estimació del Barem de Valoració de la Dependència (BVD) el nombre total de persones dependents és de 888 persones.

Taula 35

Estimació població dependent del Pla de l'Estany segons l'aplicació de les prevalences del LB a la població del 2008

	Homes	Dones	Total
De 5 a 9 anys	3	3	5
De 10 a 14 anys	4	2	6
De 15 a 19 anys	3	2	5
De 20 a 24 anys	4	3	7
De 25 a 29 anys	7	3	11
De 30 a 34 anys	12	6	18
De 35 a 39 anys	9	8	17
De 40 a 44 anys	11	9	20
De 45 a 49 anys	12	12	24
De 50 a 54 anys	9	15	24
De 55 a 59 anys	10	18	28
De 60 a 64 anys	18	18	36
De 65 a 69 anys	15	26	41
de 70 a 74 anys	29	50	79
De 75 a 79 anys	40	77	117
De 80 a 84 anys	55	100	155
De 85 a 89 anys	34	96	130
De 90 a 94 anys	13	48	62
De 95 i més anys	4	20	24
Total de 5 i més anys	**292**	**515**	**807**

Font. Elaboració pròpia a partir de l'aplicació de la prevalença de la dependència segons el BVD calculat per Gonzalez Lorenzo, et at "Una aproximació al Barem de Valoració de la Dependència a partir de la EDDES

Taula 36

Estimació població dependent del Pla de l'Estany segons l'aplicació de les prevalences del BVD a la població del 2008

	Homes	Dones	Total
De 5 a 9 anys	4	5	9
De 10 a 14 anys	4	3	7
De 15 a 19 anys	4	3	8
De 20 a 24 anys	6	4	9
De 25 a 29 anys	8	6	14
De 30 a 34 anys	15	8	23
De 35 a 39 anys	12	10	22
De 40 a 44 anys	17	11	27
De 45 a 49 anys	16	15	31
De 50 a 54 anys	15	17	32
De 55 a 59 anys	15	19	34
De 60 a 64 anys	24	23	47
De 65 a 69 anys	17	30	47
de 70 a 74 anys	33	53	86
De 75 a 79 anys	48	86	133
De 80 a 84 anys	56	95	151
De 85 a 89 anys	37	92	129
De 90 a 94 anys	13	45	58
De 95 i més anys	4	19	23
Total de 5 i més anys	**348**	**541**	**888**

Font. Elaboració pròpia a partir de l'aplicació de la prevalença de la dependència segons el BVD calculat per Gonzalez Lorenzo, et at "Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES

A la taula següent es presenten els resultats de l'estimació del BVD al Pla de l'Estany segons sexe i edat.

Com es pot veure, les diferències segons el sexe i l'edat són molt acusades. Més d'un 60% de les persones dependents són dones i més d'un 70% de les persones dependents tenen 65 i més anys. De fet, quasi el voltant d'un 45% de les persones dependents tenen 80 i més anys.

Taula 37

Estimació de la població dependent del Pla de l'Estany a partir de l'aplicació del BVD, segons sexe i edat 2008

	Homes	Dones	Total
De 5 a 64 anys	140	124	264
De 65 a 79 anys	98	169	267
De 80 i més anys	110	251	361
De més de 65 anys	208	420	628
Total de 5 i més anys	348	541	888

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior

Taula 38

Estimació de la prevalença de la dependència al Pla de l'Estany a partir de l'aplicació del BVD, segons sexe i edat 2008

	Homes	Dones	Total
De 5 a 64 anys	1,18%	1,11%	1,15%
De 65 a 79 anys	6,31%	9,24%	7,90%
De 80 i més anys	18,61%	26,44%	23,44%
De més de 65 anys	9,71%	15,12%	12,76%
Total de 5 i més anys	2,49%	3,89%	3,19%

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior

En la taula següent s'ha estimat la dependència al Pla de l'Estany segons el grau, a partir d'aplicar les prevalences estimades i publicades pel Grupo Viesgo pel conjunt espanyol, basades en el BVD. Per aquest càlcul, no s'han pogut utilitzar les dades referents a Catalunya, ja que en la publicació esmentada no han presentat aquests dades desagregades per CC.AA.

Taula 39

Estimació dependència al Pla de l'Estany 2007 (en base al BVD)

	Total	**% s/total**
Grau I	401	45,20%
Grau II	277	31,20%
Grau III	210	23,60%
Total	888	100,00%

Font. Elaboració pròpia a partir de l'aplicació de la prevalença de la dependència segons el BVD calculat per Gonzalez Lorenzo, et at "Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES

Si es contrasten aquestes dades amb les de la taula següent, calculades en base a les estimacions de LB, es poden observar importants diferències, sobretot pel que fa a l'estimació de persones dependents de grau III. En aquest sentit, i com ja s'ha vist, les estimacions del BVD s'acostarien força més a la realitat, atès que estimen un nombre molt més elevat de persones en una situació de gran dependència, que les estimacions del LB.

Taula 40

Estimació dependència al Pla de l'Estany 2007 (en base al LB)

	Total	**% s/total**
Grau I	379	47,0%
Grau II	294	36,4%
Grau III	134	16,6%
Total	807	100,0%

Font. Elaboració pròpia a partir de l'aplicació de la prevalença de la dependència segons el BVD calculat per Gonzalez Lorenzo, et at "Una aproximació al Barem de Valoració de la Dependència a partir de la EDDES

4.1.3 Relació entre les estimacions de població amb discapacitat i dependent

Com ja se sap, els concepte de discapacitat no es correspon amb el de dependència. Una persona pot tenir un cert nivell de discapacitat per realitzar una o varies activitats, però això no significa necessàriament que és dependent. En canvi, el que si és cert, és que totes les persones dependents, en menor o major mesura, tenen alguna discapacitat. Per això, el nombre de dependents sempre serà menor que el de discapacitats, tal com es reflexa a les taules següents.

Taula 41

Estimació de discapacitats i dependents del Pla de l'Estany el 2008

	Discapacitats (1)	Dependents (2)	% de (2) s/ (1)
De 6 a 64 anys	1014	263	13,74%
De 65 a 79 anys	791	266	33,62%
80 i més	842	361	42,87%
De 65 i més	1633	628	38,46%
Total de 6 i més anys	2647	888	33,54%

Font: (1) Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Discapacitat, Autonomia i Situació de Dependència 2008 i de la revisió del Padró Municipal del 2008. INE (2) Elaboració pròpia a partir de l'aplicació de la prevalença de la dependència segons el BVD calculat per Gonzalez Lorenzo, et at "Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES

Taula 42

Estimació de discapacitats i dependents del Pla de l'Estany el 2008

	Discapacitats AVBD (1)	Dependents (2)	% de (2) s/ (1)
De 6 a 64 anys	695	263	37,84%
De 65 a 79 anys	603	266	44,11%
80 i més	789	361	45,75%
De 65 i més	1392	628	45,11%
Total de 6 i més anys	2087	888	42,54%

Font: (1) Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Discapacitat, Autonomia i Situació de Dependència 2008 i de la revisió del Padró Municipal del 2008. INE (2) Elaboració pròpia a partir de l'aplicació de la prevalença de la dependència segons el BVD calculat per Gonzalez Lorenzo, et at "Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES

4.2 Necessitats "reals" detectades

4.2.1 La població dependent segons valoracions

A les taules següents es presenten les dades sobre la població dependent segons les valoracions realitzades a la comarca del Pla de l'Estany. Tal com es pot veure, la majoria de població dependent valorada té més de 65 anys, i entre aquestes persones grans quasi el 80% té més de 80 anys. Únicament al voltant d'un 12% de la població valorada com a dependent té menys de 65 anys.

Cal destacar també que la majoria de població valorada com a dependent presenta un grau III de dependència. Com ja s'ha dit, aquest té més a veure amb el procés d'aplicació gradual de la llei de la dependència, que de la prevalença real existent.

Taula 43

Població dependent al Pla de l'Estany segons valoracions per edat i sexe. Nombre i prevalences. 2009

	Nombre			Prevalences (% s/cada grup)		
	Homes	**Dones**	**Total**	**Homes**	**Dones**	**Total**
De 0 a 3 anys	4	2	6	0,51%	0,26%	0,39%
De 3 a 65 anys	84	53	137	0,68%	0,44%	0,56%
De 65 a 85 anys	183	301	484	9,85%	13,10%	11,65%
De 85 i més anys	112	352	464	72,83%	92,14%	86,12%
De més de 65 anys	295	653	948	15,22%	24,38%	20,43%
Total	384	708	1092	2,62%	4,65%	3,64%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Taula 44

Població dependent al Pla de l'Estany per edat i grau. 2009 (31-10)

Edat	Total Grau III	Total Grau II	Total Grau I	Total
De 0 a 3 anys	3	2	1	6
De 3 a 65 anys	76	40	21	137
De 65 a 85 anys	213	177	94	484
De 85 i més anys	297	124	43	464
De més de 65 anys	510	301	137	948
Total	**589**	**343**	**160**	**1092**

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

4.2.2 La població amb disminució legalment reconeguda[14] del Pla de l'Estany.

Tal com es reflexa a la taula següent, en els darrers anys s'ha produït un important creixement de les persones amb disminució legalment reconegudes. De fet, des del 1998 al 2008, el col·lectiu quasi es multiplica per dos. Aquest creixement ha estat molt més elevat que el del conjunt de la població amb la qual cosa també s'ha incrementat de manera molt important la taxa de prevalença: d'un 22,74‰ del 1998 es passa a més d''un 36‰ l'any 2008.

Taula 45

Població amb alguna disminució reconeguda.1998-2008 al Pla de l'Estany

Anys	Nombre	‰ s/ el total	Catalunya ‰ s/ el total
1998	555	22,74 ‰	33,8 ‰
2003	841	31,47 ‰	46,3 ‰
2008	1.082	36,49 ‰	55,4 ‰

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

És interessant comparar la prevalença entre el Pla de l'Estany i Catalunya. A Catalunya la prevalença total és més elevada (55,4 per mil el 2008, 46,3 el 2003 i 33,8 per mil el 1998) mentre que al Pla de l'Estany ens dóna una prevalença molt més baixa (36,49 per mil el 2008, 31,47 el 2003 i 22,74 per mil el 1998).

El creixement, tal com es pot constatar en la taula següent, s'ha concentrat més en el grup de persones de més edat. Si l'any 1998 no gaire més del 25% de les persones amb disminució tenia 65 i més anys, a l'any 2008 aquest grup gairebé representa més d' un terç del total.

Taula 46

Persones reconegudes legalment amb disminució per edat al Pla de l'Estany. 1998-2008

Edats	1998	%	2003	%	2008	% s/total
Fins a 4 anys	6	1,08%	8	0,95%	10	0,92%
Entre 5 i 15 anys	71	12,79%	77	9,15%	80	7,39%
Entre 16 i 44 anys	200	36,03%	280	33,29%	304	28,09%
Entre 45 i 64 anys	137	24,68%	209	24,85%	325	30,03%
Entre 65 i 74 anys	81	14,59%	121	14,38%	138	12,75%
75 anys i més	60	10,81%	146	17,36%	225	20,79%
Total	555	100%	841	100%	1082	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de l' Institut d'Estadística de Catalunya

Entre el tipus de disminució que més s'ha incrementat hi figura la discapacitat per malaltia mental que, en els darrers 10 anys, es multiplica quasi per tres. Les persones discapacitades per malaltia mental que representaven un 10% del total l'any 1998, deu anys després ja representen el 15%. També resulta rellevant comentar que els auditius,

[14] La població disminuïda reconeguda legalment no vol dir que sigui dependent. El reconeixement oficial de la disminució és anterior a la Llei de l'Autonomia i de la Dependència, i pel fet d'aquest reconeixement, les persones afectades tenen dret a poder-se beneficiar de determinats serveis o prestacions

encara que siguin un nombre molt inferior als altres tipus de disminució, també es multipliquen per tres en el període 1998-2008.

També és important el creixement que experimenta la disminució motòrica i física no motòrica la qual, en termes absoluts, es multiplica per dos durant aquest període.

Taula 47

Persones del Pla de l'Estany reconegudes legalment com a disminuïdes segons el tipus de disminució. 1998-2008

Any	Motòrics	Físics no motòrics	Visuals	Auditius	Psíquics	Malalts mentals	No consta	Total
1998	179	103	32	13	165	56	7	555
2003	298	147	43	20	219	111	3	841
2008	412	176	57	38	231	165	3	1082

Font. Institut d'Estadística de Catalunya

Taula 48

Persones del Pla de l'Estany reconegudes legalment com a disminuïdes segons el tipus de disminució. 1998-2008

Any	Motòrics	Físics no motòrics	Visuals	Auditius	Psíquics	Malalts mentals	No consta	Total
1998	32,25%	18,55%	5,76%	2,34%	29,72%	10,09%	1,26%	100%
2003	35,43%	17,47%	5,11%	2,37%	26,04%	13,19%	0,35%	100%
2008	38,07%	16,26%	5,26%	3,51%	21,34%	15,24%	0,27%	100%

Font. Institut d'Estadística de Catalunya

Taula 49

Persones de Catalunya reconegudes legalment com a disminuïdes segons el tipus de disminució. 1998-2008

Any	Motòrics	Físics no motòrics	Visuals	Auditius	Psíquics	Malalts mentals	No consta	Total
1998	30,80%	28,20%	8,52%	3,89%	15,30%	12,05%	1,06%	100,00%
2003	32,44%	27,25%	8,10%	4,20%	12,01%	15,70%	0,25%	100,00%
2008	34,19%	25,08%	7,44%	4,88%	10,25%	17,92%	0,20%	100,00%

Font. Institut d'Estadística de Catalunya

Com podem observar a les anteriors taules, els percentatges entre Catalunya i el Pla de l'Estany, a excepció dels físics no motòrics i sobretot dels psíquics, són bastant similars. No es pot donar un argument del per què hi ha diferències notables amb els físics no motòrics i els psíquics. Si que es pot dir que, probablement, hi ha hagut diferencies pel que fa als processos i criteris de valoració d'aquestes persones.

Destaca també el fet, tal com es pot veure en la següent taula, del lleuger creixement de les persones amb més disminució, és a dir, persones que presenten un grau de disminució superior al 75%.

Taula 50

Població amb disminució reconeguda segons grau (per 100 hab. amb dism.)

Any	Del 33% a 64%	Del 65% a 74%	Del 75% i més	Total
1998	52,25% del total	27,92% del total	19,81% del total	100%
2003	49,94% del total	25,92% del total	24,13% del total	100%
2008	51,20% del total	25,13% del total	23,65% del total	100%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

4.2.3 Relació entre la població amb discapacitat i dependent estimada i la valorada

A les taules següents es presenten les dades existents, estimades i valorades, sobre la població amb discapacitat, la dependent i amb disminució reconeguda legalment. Com es pot veure, en principi, hi ha una certa coherència entre els resultats obtinguts sobre la població discapacitada, la discapacitada per ABVD i la dependent.

En aquest sentit, es posa de relleu la lògica que representa el fet que el nombre total de persones amb discapacitat és superior al nombre de persones amb discapacitat per realitzar una o varies ABVD, atès que aquest és un subgrup del primer, i que el nombre de persones dependents és inferior al de discapacitats per ABVD, atès que aquestes persones, per ser considerades dependents, a més de tenir algun nivell de discapacitat, necessiten també de suport extern per poder realitzar una o varies ABVD.

Taula 51

Estimacions i valoracions sobre la població discapacitada, disminuïda i dependent del Pla de l'Estany. 2008

		Estimacions		Valoracions	
Edat	**Discapacitats**	**Discapacitats ABVD**	**Dependents BVD**	**Dependents**	**Disminuïts reconeguts**
De 6 a 65 anys	1014	695	263	143 (1)	719
De més de 65 anys	1633	1392	604	948	363
Total de 6 i més anys	2647	2087	888	1092	1082

Font: Elaboració pròpia a partir de taules anteriors
(1) aquestes dades corresponen a la població 3-65 anys, per tan hi ha un cert marge d'error; molt petit perquè no és gaire gran el nombre de discapacitats de 0-5 anys

En canvi, tal com es pot constatat en la següent taula, la coherència no es dona quan es compara la població dependent estimada i la valorada. Com ja s'ha dit abans, les valoracions realitzades fins ara sobre el conjunt de la població susceptible de ser dependent, en el marc de la nova la Llei de la dependència, posen de manifest que les estimacions realitzades fins ara han infravalorat els nivells de dependència real, i que, probablement, fins que no acabi el procés de valoració del conjunt de població potencialment dependent, no es disposaran de dades fiables sobre la prevalença de la

dependència. També és important tenir en compte que la Llei de la dependència prioritza els aspectes motrius en detriment de les mancances cognitives i la malaltia mental.

Taula 52

Població dependent del Pla de l'Estany segons estimacions i valoracions (2008-2009)

	Població estimada(2008)	Població valorada(2009)	% valorats s/estimats
De 3 a 65 anys	263	143 (1)	54,37%
De més de 65 anys	628	948	150,95%
Total de 6 i més anys	888	1092	122,97%

Font: Elaboració pròpia a partir de taules anteriors
(1) aquestes dades corresponen a la població 3-65 anys, per tan hi ha un cert marge d'error; molt petit perquè no és gaire gran el nombre de discapacitats de 0-5 anys

5 LES PERSONES GRANS: NECESSITATS VERSUS RECURSOS

5.1 Persones grans amb discapacitat i nivells de cobertura actual

Com s'ha pogut veure en els apartats anteriors, per identificar i quantificar les necessitats socials específiques de les persones grans i els nivells de cobertura actual, es disposa, per una part, de dades estimades i de dades "reals" sobre la prevalença de la discapacitat i de la dependència i, per l'altre, de les dades sobre els diversos tipus de recursos i serveis existents d'atenció social especialitzada a la comarca.

De les dades estimades sobre les discapacitats es disposa també d'una desagregació en funció de la gravetat de la discapacitat, la qual cosa permet relacionar discapacitats diverses amb les diferents tipologies de recursos existents. Això possibilita poder calcular també diferents cobertures, des de les més generals o globals fins les més concretes o específiques.

Així doncs, un primer nivell de les necessitats estimades calculades a partir dels resultats de la darrera Enquesta de Discapacitat, Autonomia i Situació de Dependència del 2008, serien les derivades de les discapacitats que afecten tant a les anomenades Activitats Bàsiques de la Vida Diària (ABVD) com a les Activitat Instrumentals de la Vida Diària (AIVD). De fet seria el nivell més ampli de necessitats atès que inclouen totes les persones que pateixen una o més discapacitats en aquestes dues dimensions.

Al Pla de l'Estany, tal com es pot veure a les taules següents, les persones grans amb una o més discapacitats són 1633, mentre que els recursos i serveis existents d'atenció especialitzada sumen un total de 366[15]. Això representa que la cobertura en relació a la totalitat de majors de 64 anys (4919 persones) es del 7,4%, mentre que en relació al total de persones amb discapacitat majors d'aquesta edat, és del 22,4%. Cal advertir però que el nivells de cobertura no signifiquen que aquestes persones ja estan "cobertes" del tot, sinó únicament que són beneficiaries de determinats serveis que eventualment poden pal·liar i/o resoldre algunes de les seves necessitats.

Taula 53

Estimació de persones grans amb discapacitat i nivells de cobertura de recursos i serveis Pla de l'Estany. 2008

Edat	Total Discapacitats	Serveis	Cobertura serveis	Discapacitats ABVD	% Cobertura serveis
De 80 i més anys	842	366	43,50%	789	46,40%
De més de 65 anys	1633	366	22,40%	1392	26,50%

Font: Elaboració pròpia a partir de taules anteriors

Nota: l'oferta de serveis és la suma de places de residencies públiques (col·laboradores), les places de centre de dia i de SAD: (366 places)

[15] Els serveis i recursos existents són: places de residència, places de centre de dia i SAD.

Taula 54

Estimació de les persones grans amb discapacitat, recursos i serveis existents i nivells de cobertura. 2008

Edat	Població	% Cobertura s/pob.
De 80 i més anys	1540	23,8%
Total més de 65 anys	4919	7,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

Taula 55

Oferta de serveis d'atenció especialitzada per gent gran. 2008

	Total
Places residencials	210 (1)
Places de centre de dia	67
SAD	89 (2)
TOTAL	**366**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany
(1) Només s'han tingut en compte les places públiques ja que les privades són places d'ús privat. Només s'han tingut en compte les places col·laboradores que poden ser utilitzades per la gent del Pla de l'Estany. (2) Com que el nombre de beneficiaris menors de 65 anys és molt baix, s'han considerat el total de beneficiaris del servei com a recurs per les persones majors de 65 anys.

5.2 Persones grans en situació de dependència i nivells de cobertura actual

A les taules següents es pot veure, per una banda, les estimacions de la població en situació de dependència de 65 i més anys segons el BVD, i per l'altre, les dades de les valoracions realitzades fins la fi del mes d'Octubre del 2009.

Val a dir que ambdós tipus de dades no reflecteixen la realitat, atès que, per una banda, com ja s'ha dit abans, les estimacions existents estan infravalorant la dependència real, mentre que, per l'altre, les valoracions fetes fins ara sobre el conjunt de la població, atesa l'aplicació per etapes de la Llei de la dependència, no abasten tota la població, ja que aquestes s'han centrat principalment en la població més dependent, de Grau III i de Grau II, Nivell 1.

En aquest sentit, la infravaloració de les estimacions apareix de manera clara si s'analitzen els resultats de la taula de valoracions segons el grau. En aquesta, es pot veure que més de la meitat de la població dependent és del Grau III, una tercera part ho és del Grau II i només un 14,65% ho es de Grau I. Lògicament es tracta d'uns resultats que reflecteixen el procés per etapes de les valoracions que s'ha esmentat, i que fa que encara no hagin aparegut, ni de bon tros, les persones en situació de dependència dels graus inferiors.

S'ha de dir que en totes les estimacions existents sobre la població en situació de dependència, si s'ordena el nombre de dependents segons la seva gravetat sota una forma piramidal, els menys greus ocuparien la base de la piràmide mentre que els més

dependents ocuparien el cim, just el contrari del que succeeix, si s'ordenen les dades de les persones grans en situació de dependència valorades.

Per tant, si s'afegeixen, com es veurà mes endavant, les persones dependents de Grau II i Grau I que s'estima no han estat encara valorades, la diferència entre dependents estimats i valorats és molt elevada.

Taula 56

Estimació de població dependent del Pla de l'Estany segons el BVD de la Dependència. 2008

	Homes	Dones	Total
De 65 a 79 anys	98	169	267
De 80 i més anys	110	251	361
De més de 65 anys	208	420	628

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula 36

Taula 57

Població dependent al Pla de l'Estany segons valoracions per edat i sexe. 2009

	Homes	Dones	Total
De 65 a 85 anys	183	301	484
De 85 i més anys	126	352	478
De més de 65 anys	309	653	962

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Taula 58

Dependència valorada segons graus. 2009

Edat	Total Grau III	Total Grau II	Total Grau I	Total
De 0 a 3 anys	3	2	1	6
De 3 a 65 anys	76	40	21	137
De 65 a 85 anys	213	177	94	484
De 85 i més anys	297	124	43	464
De més de 65 anys	510	301	137	948
Total % sobre el total	**53,93%**	**31,41%**	**14,65%**	**100%**

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Per estimar doncs, d'una manera realista, la població gran en situació de dependència de la Comarca a partir de les dades existents, tant les procedents de les estimacions com les de les valoracions, es parteix en primer lloc de les dades més fiables que es disposa, que són les que es refereixen a la població ja valorada de Grau III. A continuació, a partir dels resultats de les estimacions realitzades sobre la distribució de la població dependent en

funció del grau de discapacitat, s'estimen el nombre de persones dependents de la resta de graus.

Val a dir, de totes maneres, que les dades existents sobre la distribució de les persones en situació de dependència en funció del grau extretes de les estimacions realitzades fins ara, tampoc coincideixen el 100%. En la taula següent, per exemple, es poden veure les diferencies existents entre dos tipus d'estimacions: la que es basa en els criteris del Llibre Blanc i la que es basa en el BVD de la Llei de la Dependència.

Taula 59

Estimació dependència de les persones grans segons grau. Catalunya 2007

	% s/ total	
	(1) LB (Escenari 2)	**(2) BVD**
Grau I	49,0%	79,2%
Grau II	33,2%	(Graus I i II)
Grau III	17,8%	20,8%
Total	100,0%	100,0%

Font:.(1) Institut de l'Envelliment de la Universitat de Barcelona. Projeccions 2015 de la prevalença de persones en situació de dependència funcional a Catalunya. Prodep. Generalitat de Catalunya (2) Gonzalez Lorenzo, et at "Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES

Aplicant doncs aquesta distribució a la població dependent del Pla de l'Estany, partint del nombre "real" conegut de població valorada com a dependent de grau III, els resultats obtinguts serien els que es mostren en aquesta taula.

Taula 60

Estimació de les persones grans dependents del Pla de l'Estany a l'any 2007 (Mètode LB)

	Total	**% s/total**
Grau I	1810	51,1%
Grau II	1221	34,5%
Grau III	510	14,4%
Total	3541	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les Projeccions 2015 de la Prevalença de les Persones en Situació de Dependència Funcional a Catalunya .Institut de l'Envelliment de la Universitat de Barcelona. Prodep. Generalitat de Catalunya

S'ha de dir, de totes maneres, que les dades obtingudes a partir d'aquesta estimació estan clarament sobreestimades, atès que si així fos, el nombre de persones grans en situació de dependència seria molt superior al nombre de persones discapacitades estimades i, com se sap, són moltes les persones discapacitades que no són dependents.

Per altra banda també aquesta distribució seria molt diferent de la que han calculat els experts més rellevants del país que ja han començat a avaluar els resultats de l'aplicació de la Llei de la Dependència. Segons aquests experts *"La tasa de prevalencia de grado III sobre el conjunto de población dependiente de grado III y II se estima en torno al 42%. Actualmente es del 73%. Cuando finalice la inclusión de todos los dependientes de grado*

II en el SAAD se tendrá una imagen más precisa del grado de desviación que está teniendo lugar a favor del reconocimiento de grandes dependientes" [16]

Això vol dir que els criteris de càlcul basats en el Llibre Blanc són molt poc realistes, i per tant, no aconsellables per estimar la dependència.

En la taula següent, es presenta, el mateix tipus de càlcul, però a partir dels índexs de dependència obtinguts pel mètode BVD, pel conjunt d'Espanya, el quals es varen elaborar a partir d'aplicar les directrius del *"Baremo Oficial de la Dependencia" (BOE 21/04/07)*. Tenint en compte que aquest és el barem que actualment s'aplica per valorar la dependència, és lògic que sigui més adequat i realista l' utilització d'aquest mètode d'estimació. De fet, els resultats que s'obtenen aplicant-lo s'acosten força més als resultats que s'estan obtenint en les valoracions reals.

Taula 61

Estimació de les persones grans en situació de dependència del Pla de l'Estany. (Mètode BVD) 2007

	Total	**% s/total**
Grau I	977	45,20%
Grau II	674	31,20%
Grau III	510	23,60%
Total	2161	100,00%

Font. Elaboració pròpia a partir de l'aplicació de la prevalença de la dependència segons el BVD calculat per Gonzalez Lorenzo, et at "Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES

Així doncs, a partir d'aplicar les proporcions de dependència segons el grau del mètode BVD, i partint de la dada "real" coneguda de persones en situació de dependència de grau III, el total de persones dependents que s'estimen al Pla de l'Estany puja a **2161 persones**, força menys que l'anterior dada en la que s'apliquen les proporcions del mètode del LB, i un nombre més coherent amb el nombre estimat de persones amb discapacitat que hi ha a la comarca.

No obstant això, aquesta estimació de més de dos mil persones amb dependència al Pla de l'Estany és encara molt alta si es comparen amb les dades estimades de discapacitat que, com s'ha vist en les taules anteriors, estan força per sota d'aquest nombre. Les persones de 65 i més anys que s'estima estan discapacitades són 1633, mentre que les discapacitades per realitzar una o més ABVD s'estimen en 1392.

Aquest resultat és probable que es doni pel fet que al Pla de l'Estany hi ha un nombre molt important de residències privades que acullen a gent gran de fora de la comarca, i per tant, això fa pujar "articificialment" la taxa de prevalença de la dependència.

Si es contrasta aquest nivell de dependència estimat amb els recursos i serveis disponibles actualment al Pla de l'Estany, és possible calcular els nivells de cobertura dels diferents serveis en relació a les necessitats i especular sobre els dèficits i/o mancances més rellevants des de la perspectiva de l'atenció social pública.

[16] Hervàs Soriano, F et alt. (2009) *La participación de la Administración General del Estado en el Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia.* Agencia de Evaluación y Calidad. Ministerio de la Presidencia. Gobierno de España

Així doncs, tal com es pot veure a la taula següent, les persones amb un grau de dependència de grau III són les que disposen d'una major cobertura de serveis d'atenció especialitzada, si és que es considera que la millor alternativa per les persones més dependents és la residència assistida. En canvi, les persones amb un grau de dependència menor, les de grau II i les de grau I, el nivell de cobertura és molt més baix atès que està per sota del 10%. És a dir, únicament una persona de cada 10 que es troba en una situació de dependència de grau II i I és beneficiaria d'un servei social d'atenció especialitzada.

Taula 62

Recursos i serveis en relació a les persones dependents. Pla de l'Estany 2008

Graus de dependència	Població Dependent	Oferta recursos serveis d'Atenció especialitzada i domiciliaria				Cobertura
		Places residència	Places Centre Dia	SAD	Total oferta serveis	% s/pob. Dependent
Grau I i II	1651		67	89	156	9,4%
Grau III	510	210			210	41,2%
Total	2161	210	67	89	366	16,9%

Font: Elaboració propia a partir de les taules 55 i 61

A la taula següent es mesura el nivell de cobertura tenint en compte la totalitat de places de residència públiques i privades. En aquest cas, tal com es pot constatar, la cobertura es molt més elevada però "irreal", si es considera que, com ja s'ha dit, una part molt important dels recursos residencials són utilitzats per persones que venen de fora de la comarca.

Taula 63

Recursos i serveis en relació a les persones dependents. (places de residència públiques i privades) Pla de l'Estany 2008

Graus de dependència	Població Dependent	Oferta recursos serveis d'Atenció especialitzada i domiciliaria				Cobertura
		Places residència	Places Centre Dia	SAD(1)	Total oferta serveis	% s/pob. Dependent
Grau I i II	1651		67	89	156	9,4%
Grau III	510	593			593	116,3%
Total	2161	593	67	89	749	34,65%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules 55 i 61
(1) Dins els usuaris de SAD no s'ha fet el sumatori d'usuaris de teleassistència perquè hi ha usuaris que fan servir els dos serveis i, per tant es tindria un nombre d'usuaris superior al real.

5.2.1 Nivells de cobertura en relació a la resta d'Europa

S'ha de dir que, actualment, a nivell de la U.E no existeixen cap tipus d'estàndards recomanats pel que fa a aquest tipus de recursos d'atenció especialitzada per a la gent gran en situació de dependència.

No obstant això, a partir d'un estudi patrocinat per la Comissió Europea l'any 2009 sobre l'atenció social a les persones grans en els països de la U.E, és possible visualitzar la cobertura de l'atenció social (atenció social en institucions, atenció social domiciliaria i ajuda informal) per a les persones grans en situació de dependència en els diferents estats de la Unió, i comparar-la amb la del Pla de l'Estany i la del conjunt de Catalunya.

Així doncs, tal com es pot veure en la taula 64, destaca amb un 6,4%, en primer lloc, el fet de la relativa escassa oferta de Serveis d'atenció domiciliaria, sense comptar el servei de teleassistència, clarament per sota de la mitjana europea i de l'oferta de places residencials. Aquesta situació va a contracorrent de la realitat i tendències europees. Tots els països, exceptuant Catalunya, no comptabilitzen dins el SAD el servei de teleassistència; tot i això, la comparativa ens permet tenir una visió panoràmica de les tendències a la resta d'Europa.

De totes maneres, no es pot oblidar del paper que juga la família i els cuidadors no professionals en la cura de les persones en situació de dependència. Es tracte de dos fenòmens, els anomenats cuidadors informals o no professionals, que contribueixen a completar, d'una manera informal, l'oferta de serveis a les persones dependents.

Per una banda, es mostra el perfil molt clar de cura en l'entorn familiar, en el qual, si bé predominen les dones, apareixen també altres actors que, de manera minoritària però creixent, assumeixen tasques d'atenció en un context no professional. Són fills, marits, germans, veïns o amics que, de manera callada però eficaç, també cuiden.

Per l'altra, es troba també l'atenció remunerada en l'àmbit domèstic que presenta moltes similituds a les feines en el sector domèstic. Es tracta d'un sector desvalorat i invisible, afectat per una deficiència de drets socials i laborals que normalment respon al perfil d'una dona d'origen immigrat, de mitjana edat, amb poca regulació de les condicions laborals i salarials i una baixa professionalització.[17] Atesa la situació d'irregularitat de bona part d'aquests treballadors, resulta difícil disposar de dades fiables sobre el seu nombre i altres característiques, com ara els diferents règims de treball, modalitats de contractació i tipus de contracte. No hi ha dubte, però, que el volum és important i que constitueix un fenomen social emergent que reclama una visibilitat i un coneixement més grans.

Per tant, és probable que si emergís tota l'atenció invisible que porten a terme els "professionals" esmentats, les diferències d'atenció domiciliaria entre el Pla de l'Estany i la majoria de països europeus, serien menors.

[17] Varis autors: "La cura de les persones. Un repte per al segle XXI". Col·lecció Estudis Social, nº 28.

Taula 64

Persones grans dependents en funció del tipus d'atenció social que reben. 2007							
	Gent gran dependent *	Atenció social en institucions		Atenció social a domicili		Ajuda informal	
	(milers)	(milers)	% s/dependents	(milers)	% s/dependents	(milers)	% s/dependents
	(1)						
BÈLGICA	455	118	25,93%	130	28,57%	207	45,49%
BULGÀRIA	841	35	4,16%	62	7,37%	744	88,47%
REPÚBLICA TXECA	256	51	19,92%	73	28,52%	133	51,95%
DINAMARCA	164	60	36,59%	111	67,68%	:	
ALEMANYA	3201	561	17,53%	1028	32,11%	1612	50,36%
ESTÒNIA	81	4	4,94%	6	7,41%	71	87,65%
IRLANDA	93	22	23,66%	40	43,01%	30	32,26%
GRÈCIA	338	76	22,49%	163	48,22%	100	29,59%
ESPANYA	1728	180	10,42%	181	10,47%	1366	79,05%
FRANÇA	2263	552	24,39%	953	42,11%	758	33,50%
ITÀLIA	2515	165	6,56%	359	14,27%	1992	79,20%
XIPRE	35	3	8,57%	0	0,00%	32	91,43%
LETONIA	123	6	4,88%	6	4,88%	110	89,43%
LITUÀNIA	191	32	16,75%	7	3,66%	152	79,58%
LUXEMBURG	14	3	21,43%	4	28,57%	7	50,00%
HUNGRIA	594	45	7,58%	41	6,90%	508	85,52%
MALTA	9	2	22,22%	9	100,00%	:	
HOLANDA	387	123	31,78%	499	128,94%	:	
ÀUSTRIA	268	63	23,51%	122	45,52%	83	30,97%
POLÒNIA	1485	1	0,07%	250	16,84%	1235	83,16%
PORTUGAL	698	75	10,74%	152	21,78%	471	67,48%
ROMANIA	971	82	8,44%	146	15,04%	743	76,52%
ESLOVÈNIA	76	9	11,84%	16	21,05%	52	68,42%
ESLOVÀQUIA	239	0	0,00%	31	12,97%	208	87,03%
FINLÀNDIA	274	50	18,25%	56	20,44%	168	61,31%
SUÈCIA	312	111	35,58%	207	66,35%	:	
REGNE UNIT	3094	469	15,16%	883	28,54%	1741	56,27%
NORUEGA	155	41	26,45%	120	77,42%	:	
EU27	20705	2897	13,99%	5536	26,74%	12272	59,27%
EU15	**15804**	**2629**	**16,64%**	**4890**	**30,94%**	**8285**	**52,42%**
	(2)	(4)		(2006)			
Catalunya (Recursos 2006/7) (3)	**299**	**68,8**	**23,01%**	**47,9**	**16,02%**	**182,3**	**60,97%**
	(2)	(4)		(3)			
Pla Estany (Recursos 2009)	**1,392**	**0,277**	**19,90%**	**0,089**	**6,39%**	**1,026**	**73,71%**
				(5)			
Pla Estany	**1,392**	**0,277**	**19,90%**	**0,278**	**19,97%**	**0,837**	**60,13%**

* Es considera població gran dependent la que està discapacitada per realitzar una o més Activitats de la Vida Diaria Font: (1) Comissió Europea. The 2009 Ageing Report: Economic and budgetary projections for the EU-27 Member States -2008-2060 (2) Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Discapacitats Autonomía Personal i Situaciones de Dependencia 2008,del document de Programació territorial els recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària a Catalunya 2008-2012 i Bases per a la nova planificació del ICASS i de l'Informe del Imserso del 2006 "Las Personas Mayores en España" (3) Inclou Ajuda a Domicili i Teleassistència, Ajuda a Domicili sociosanitària i programa PAU de famílies per l'ajuda a domicili (4) El nombre de persones ateses en institucions es la suma de les places de residència i les de centre de dia, mentre que els beneficiaris d'atenció domiciliaria inclou únicament els beneficiaris de la SAD (5) Ajuda a Domicili i Teleassistència

Taula 65

Comparativa nivells de SAD respecte l'Europa dels 15 (1)	
1er nivell: països avançats de SAD (2) **(presenten nivells d'atenció domiciliària que van del 50% i +)**	DINAMARCA HOLANDA SUÈCIA
2on nivell: països en un nivell mitjà de SAD **(presenten nivells d'atenció domiciliària que van del 30% al 50%)**	ALEMANYA IRLANDA GRÈCIA FRANÇA ÀUSTRIA
3er nivell: països en un nivell baix de SAD **(presenten nivells d'atenció domiciliària de – del 30%)**	BÈLGICA ESPANYA ITÀLIA LUXEMBURG PORTUGAL FINLÀNDIA REGNE UNIT
Mitjana Europa dels 15 Espanya Catalunya Pla de l'Estany *(Assistència domiciliaria i servei de Teleassistència)*	30,94% 10,47% 16,02% 19,97%

(1) S'ha utilitzat la mitjana de l'Europa dels 15 per evitar el biaix que provoquen els països de l'antiga Unió Soviètica. (2) S'han extret els diferents nivells percentuals a partir de la mitjana de l'Europa dels 15 (30,94%)
Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior.

És important tenir en compte que dels països de l'Europa dels 15, Espanya és el país amb els nivells de SAD més baixos (10,47%). Els nivells de Catalunya se situen per sobre d'Espanya i Itàlia amb un 16,02%. En canvi el Pla de l'Estany se situa entorn el 6,39%; uns nivells molt baixos. De totes maneres, com s'ha dit, els índexs de Catalunya inclouen també el servei de teleassistència. Si suméssim el servei de teleassistència al Pla de l'Estany, obtindríem un percentatge del 19,97%.

Taula 66

Comparativa nivells d'atenció social en institucions a l'Europa dels 15 (1)	
1er nivell: **presenten nivells d'atenció social en institucions que van del 30% i +)**	DINAMARCA HOLANDA SUÈCIA
2on nivell: **presenten nivells d'atenció social en institucions que van del 16% al 30%)**	BÈLGICA ALEMANYA IRLANDA GRÈCIA FRANÇA
	LUXEMBURG ÀUSTRIA FINLÀNDIA
3er nivell: **presenten nivells d'atenció social en institucions inferiors al 16%**	ESPANYA ITÀLIA PORTUGAL REGNE UNIT
Mitjana Europa dels 15 Espanya Catalunya Pla de l'Estany	16,64% 10,42% 23,01% 19,90%

(1) S'ha utilitzat la mitjana de l'Europa dels 15 per evitar el biaix que provoquen els països de l'antiga Unió Soviètica. (2) S'han extret els diferents nivells percentuals a partir de la mitjana de l'Europa dels 15 (16,64%)
Font: Elaboració pròpia a partir de la taula anterior.

De la mateixa manera, l'atenció social en institucions a Espanya se situa en un dels nivells més baixos de l'Europa dels 15, només per sobre d'Itàlia i molt semblant als nivells de Portugal[18].

5.3 Projecció de la discapacitat i de la dependència i estimació dels recursos necessaris

A les taules següents es presenten els resultats de l'evolució futura que es preveu de la discapacitat i de la dependència, en funció de les projeccions demogràfiques existents i l'estimació dels recursos que serien necessaris per, com a mínim, mantenir el mateix nivell de cobertura actual entre necessitats i recursos.

Destaca, en aquests càlculs, un creixement molt baix dels recursos i serveis que seria necessari desenvolupar, si només es tingués en compte el previsible creixement de la població amb discapacitat i en situació de dependència.

Aquest resultat s'explica bàsicament per l'escàs creixement de població de 65 i més anys que es preveu a l'horitzó 2020, a causa de l'entrada en aquests anys d' unes generacions molt minses pel fet d'haver nascut en el període de la guerra i post guerra civil.

Taula 67

Projecció de persones grans amb discapacitat el 2012, 2016 i 2020

	2008	2012	2016	2020
De 65 a 79 anys	791	732	729	843
De 80 i més anys	842	963	1036	995
Total més de 65 anys	1633	1695	1765	1838

Font: Elaboració pròpia a partir de les projeccions de l'IDESCAT i de l'Enquesta de Discapacitat, Autonomía i Situació de Dependència 2008 del INE

Taula 68

Serveis i recursos necessaris per gent gran amb discapacitat que s'estimen pel 2012, 2016 i 2020 aplicant les prevalences del 2008 (*)

	Anys			
	2008	2012	2016	2020
S/pob. Discapacitada	366	379	395	411
S/pob. de 80 i més anys	366	419	450	432

(*) Conjunt de recursos i serveis (places de residència, de centre de dia, i de SAD que hi hauria d'haver en aquests anys si es volgués mantenir el mateix nivell de cobertura de l'any 2008.
Font: Elaboració pròpia a partir d'aplicar les taxes de cobertura del 2008 (taules 56 i 57) a la població discapacitada projectada (taula anterior)

[18] Les dades utilitzades referents a Espanya i Catalunya s'han de prendre amb una certa cautela perquè no són molt fiables atès que la informació amb la que es donen aquestes dades prové dels diferents municipis i autonomies i, degut a la manca de sistemització de les dades, algunes comptabilitzen diferents serveis d'ajuda a domicili i altres no. Les dades europees si són fiables perquè l'ajuda domiciliària té una gran importància. Tot i això, és important fer servir aquestes dades per mostrar una certa fotografia, amb totes les precaucions que facin falta, dels nivells europeus d'atenció social domiciliària.

Taula 69

Estimació de la població de 65 i més anys en situació de dependència del Pla de l'Estany		
Anys	**Persones dependents**	**% Creixement en períodes quadriennals**
2008	2161	
2012	2161	0%
2016	2256	0,86%
2020	2421	1,42%

Font: Elaboració pròpia a partir d'aplicar les taxes de prevalença de la dependència segons l'edat de la població de l'any 2008, a la població projectada per l'Idescat

Taula 70

Serveis i recursos necessaris per gent gran en situació de dependència que s'estimen pel 2012, 2016 i 2020 aplicant les prevalences del 2008 (*)		
Anys	**Recursos i Serveis**	**Cobertura %**
2008	366	16,93%
2012	366	16,93%
2016	381	16,93%
2020	410	16,93%

(*) Conjunt de recursos i serveis (places de residència, de centre de dia i de SAD) que hi hauria d'haver en aquests anys si es volgués mantenir el mateix nivell de cobertura de l'any 2008.

Font: Elaboració pròpia a partir d'aplicar les taxes de cobertura del 2008 (taula 54) a la població dependent projectada (taula anterior)

5.4 Estimació dels recursos i serveis necessaris en base a la tendència de l'oferta

Una altra aproximació possible, i més raonable, per estimar els futurs recursos i serveis necessaris, és a partir de projectar cap al futur l'evolució i les tendències de l'oferta que s'ha donat en el passat recent. La lògica del procediment és que, per una banda, hi ha hagut un determinat creixement dels recursos per donar resposta a una demanda social creixent, fruit d'una determinada evolució demogràfica i d'unes transformacions socials que encara continuen i, per tant, és molt probable que la demanda es continuï expandint. Per altra banda, el potencial del creixement de la demanda és encara molt elevat ja que la distància existent entre les necessitats i els recursos i serveis existents, tal com s'ha pogut veure comparant els nivells de cobertura de la comarca amb els de la resta d'Europa, és encara prou àmplia per permetre aquest sobrecreixement.

En les taules següents, es pot veure, en primer lloc, l'evolució de l'oferta (els recursos i serveis d'atenció especialitzada) i la demanda potencial (creixement demogràfic de les persones de 65 i més any i les de 80 i més anys) en els darrers anys, en el que destaca un fort creixement de l'oferta, molt per sobre del creixement de les "necessitats" potencials que es deriven de l' increment demogràfic.

Aquesta situació s'explica, probablement com s'ha dit, pel fet que el volum global de necessitats de les persones amb discapacitat i en situació de dependència, ha estat molt per sobre dels recursos i serveis públics disponibles (segons s'ha pogut veure en les taules 62 i 63, els recursos i serveis públics per gent gran en situació de dependència cobreixen, com a màxim, una tercera part de la població necessitada, si es té en compte tota l'oferta, publica i privada) la qual cosa ha propiciat, un constant increment de la demanda de més recursos i serveis per aquest col·lectiu.

Taula 71

Oferta de serveis d'atenció especialitzada per a gent gran.1998, 2003 i 2008

	Anys			Creixement anual	
	1998	**2003**	**2008**	**1998/2003**	**2003/2008**
Places residencials	44	70	210	9,73%	24,57%
Places de centre de dia	5	48	67	57,20%	6,90%
SAD	27	50	89	16,65%	12,22%
TOTAL	**76**	**168**	**366**	17,19%	16,85%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Taula 72

Creixement anual de la població i dels serveis i recursos d'atenció social especialitzada per a la gent gran dependent (1)

	Creixement demogràfic		Creixement recursos i serveis
Període	**65 i més anys**	**80 i més anys**	
1996-2003	2,5%	5,4%	17,2%
2003-2008	0,2%	4,9%	16,9%
2008-2012	0,0%	2,8%	
2012-2016	1,1%	1,2%	
2016-2020	1,8%	-1,8%	

(1) Suma de places residencials, de centre de dia i usuaris del SAD
Font: Elaboració pròpia a partir de les taules 2 i 71

Per una primera projecció de les necessitats de recursos i serveis especialitzats per aquest col·lectiu en els propers anys, en funció de l'argument lògic esmentat, s'ha aplicat l'anomenada línea de tendència logarítmica. Aquesta és considerada pels experts com el millor ajust de línea corba quant la taxa de creixement o disminució canvia ràpidament i després s'anivella o desaccelera. Aquesta situació és la que, probablement, s'ha donat en l'evolució del creixement de l'oferta de serveis i recursos especialitzats per a la gent gran en situació de dependència de la comarca, on es dona un fort creixement en els darrers anys, en un moment en què els nivells de cobertura pública eren molt baixos, en relació a les necessitats i, per tant, la pressió de la demanda era forta, mentre que en la mesura que es va incrementat la cobertura disminueix la pressió de la demanda i, per tant, també el creixement de l'oferta.

En els gràfics i taules següents es presenten els resultats de l' esmentada projecció. Tal com es pot veure, en ambdós tipus de càlculs, en aquests propers 10 anys, caldria que es creessin o desenvolupessin unes 220 noves places o serveis d'atenció social especialitzada per la gent de 65 i més anys. Això representaria incrementar aquests recursos i serveis en casi un 60%.

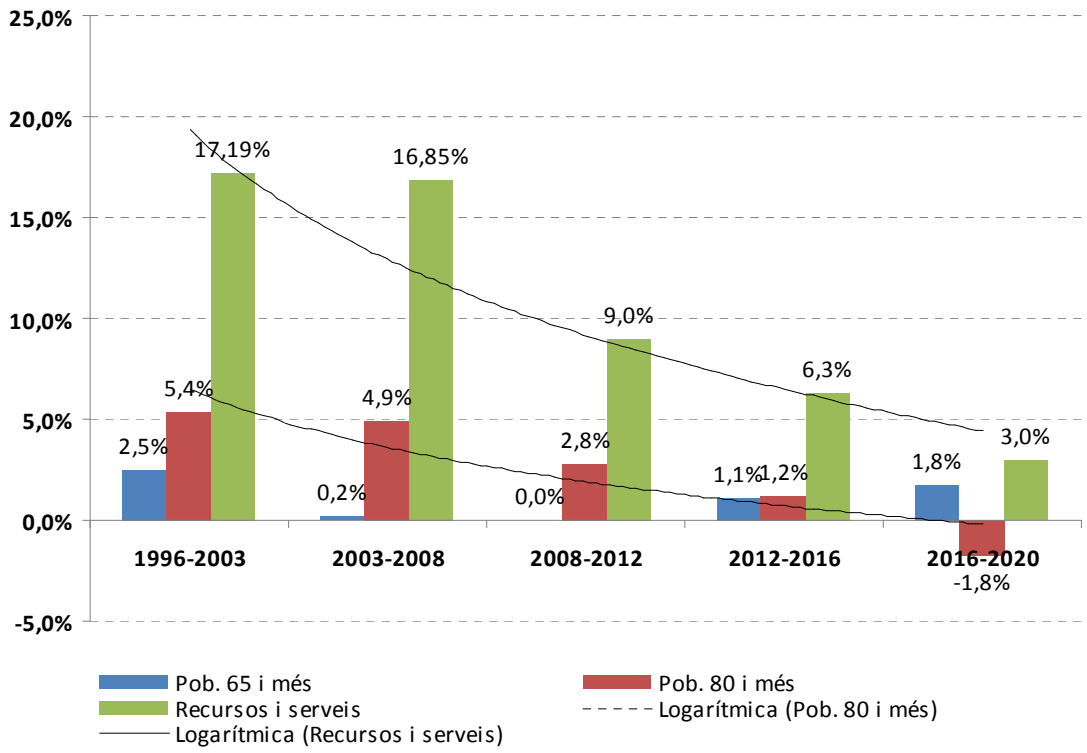

Taula 73

Creixement anual de la població i dels serveis i recursos d'atenció social especialitzada per a la gent gran dependent (1)

	Creixement demogràfic		Creixement recursos i serveis
Període	**65 i més anys**	**80 i més anys**	
1996-2003	2,5%	5,4%	17,2%
2003-2008	0,2%	4,9%	16,9%
2008-2012	0,0%	2,8%	**9,0%**
2012-2016	1,1%	1,2%	**6,3%**
2016-2020	1,8%	-1,8%	**3,0%**

(1) Suma de places residencials, de centre de dia i d'usuaris del SAD
Font: Elaboració pròpia a partir de la taula i gràfic anterior

Taula 74

Estimació recursos i serveis al 2012, 2016 i 2020

Anys	Recursos i Serveis
2012	433
2016	545
2020	583

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula i gràfic anterior

Taula 75

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a la gent gran

Anys	Població de 80 i +(1)	Recursos i serveis	Cobertura %
1998 (*)	923	76	8,2%
2003	1214	168	13,8%
2008	1540	366	23,8%
2012	1719		
2016	1805		
2020	1678		

(*) Valor de població estimat

(1) Per la projecció de la cobertura, s'han utilitzat les dades referents a la població de 80 i més anys, atès que és a partir d'aquestes edats on els nivells de dependència són més acusats.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de població de l'Idescat i de les facilitades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

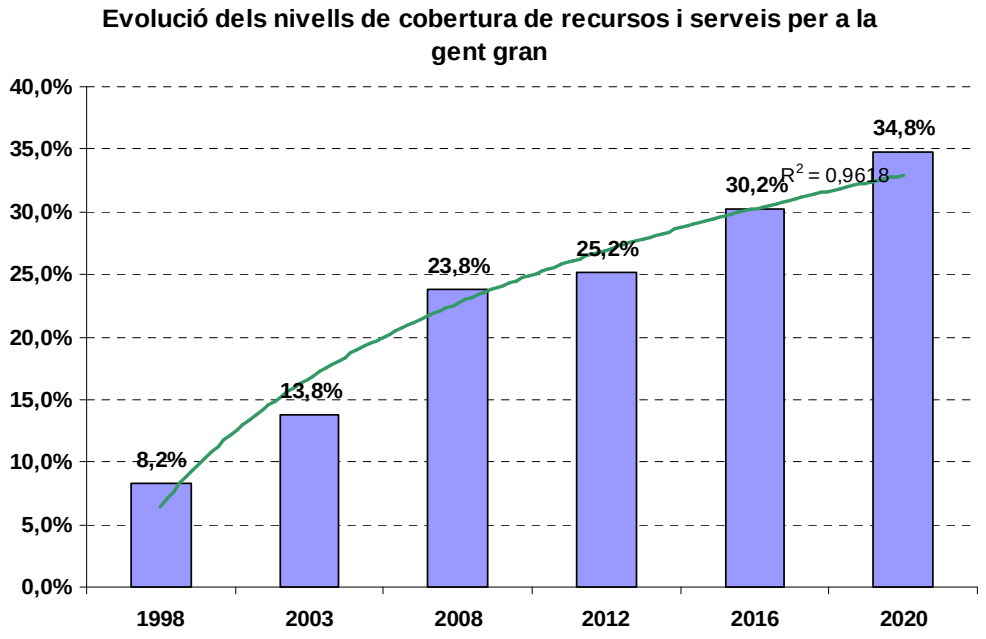

Taula 76

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a la gent gran (Valors estimats

Anys	Població de 80 i +	Recursos i serveis	Cobertura %
1998 (*)	923	76	8,2%
2003	1214	168	13,8%
2008	1540	366	23,8%
2012	1719	**433**	**25,2%**
2016	1805	**545**	**30,2%**
2020	1678	**584**	**34,8%**

(*) Valor de població estimat
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la taula i gràfic anteriors

Cal remarcar, de totes maneres, que incrementar el nivell de cobertura en 11 punts durant el període 2008/2020 (del 23,8% al 34,8%) encara no és suficient per assolir el nivell mitjà actual de la U.E dels 15, atès que com s'ha vist a la taula 64, la cobertura del Pla de l'Estany està molt per sota d'aquesta mitjana europea (a l'Europa dels 15 casi un 48% de les persones amb discapacitat per les ABVD rep atenció social pública en institucions o a domicili, mentre que en el Pla de l'Estany ho rep únicament un 26% i això significa una diferència de 22 punts)

5.4.1 Projecció de l'oferta de places de residència per persones grans en situació de dependència

Seguint el mateix procediment que l'apartat anterior, en les taules i gràfic següent s'han calculat les noves places de residència que caldria crear en la propera dècada, per tal de continuar a un ritme de creixement similar al dels darrers anys. En aquest cas, caldria crear unes 70 noves places, la qual cosa significaria incrementar una mica més de 3 punts la cobertura actual.

Taula 77

Evolució dels nivells de cobertura de places de residència per a la gent gran

Anys	Població de 80 i +	Places Residència	Cobertura %
1998	923	44	4,8%
2003	1214	70	5,8%
2008	1540	210	13,6%
2012	1719		
2016	1805		
2020	1678		

(*) Valor de població estimat
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de població de l'Idescat i de les facilitades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany

Evolució i estimació dels nivells de cobertura de places de residència per a la gent gran

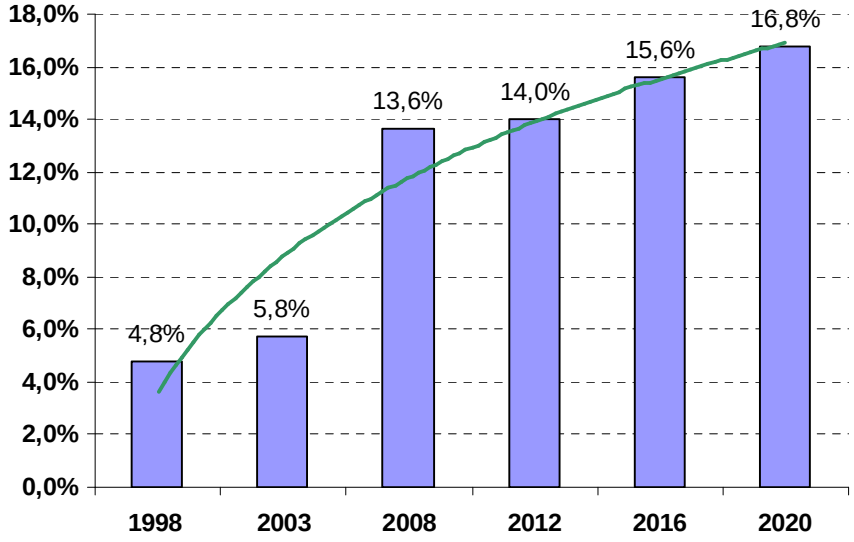

Taula 78

Evolució i estimació dels nivells de cobertura de places de residència per a la gent gran

Anys	Població de 80 i +	Places Residència	Cobertura %
1998	923	44	4,8%
2003	1214	70	5,8%
2008	1540	210	13,6%
2012	1719	**241**	**14,0%**
2016	1805	**282**	**15,6%**
2020	1678	**282**	**16,8%**

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula i gràfic anterior

5.4.2 Projecció de l'oferta de places de Centre de Dia per persones grans en situació de dependència

Tal com es pot veure en les taules i gràfic següents, en els propers 10 anys, per mantenir un nivell de creixement similar al de la darrera dècada, caldria crear més de 50 noves places de Centre de Dia. Això significaria incrementar en més de 2 punts el nivell de cobertura actual, fins arribar a disposar de 7 places per cada 100 persones de 80 i més anys.

Taula 79

Evolució dels nivells de cobertura de places de Centre de Dia per a la gent gran

Anys	Població de 80 i +	Places	Cobertura %
1998 (*)	923	5	0,5%
2003	1214	48	4,0%
2008	1540	67	4,4%
2012	1719		
2016	1805		
2020	1678		

(*) Valor de població estimat

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de població de l'Idescat i de les facilitades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany

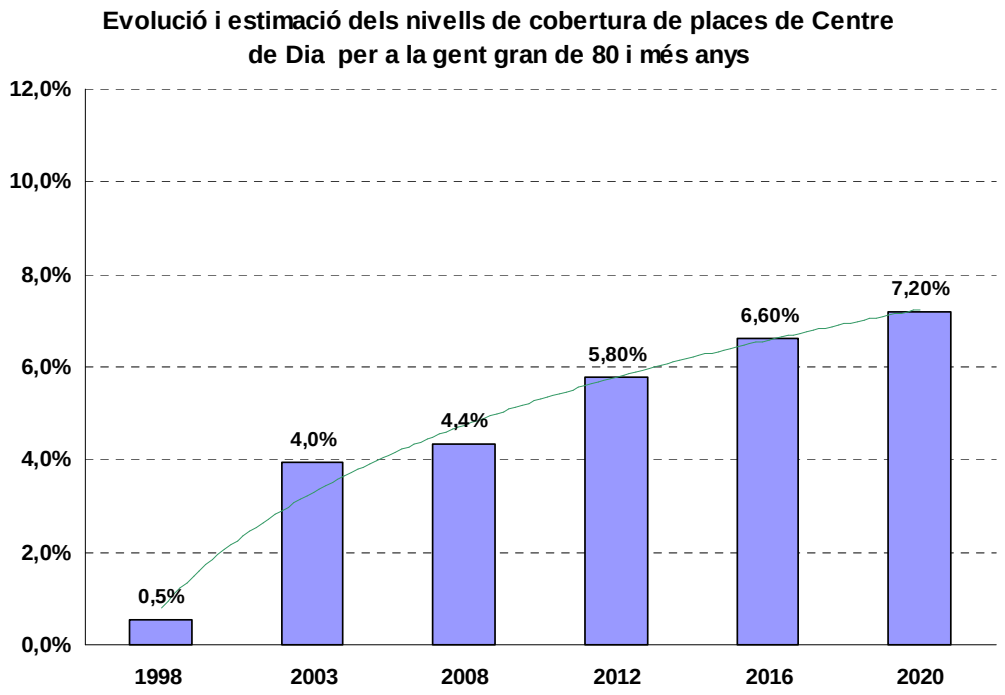

Taula 80

Evolució dels nivells de cobertura de places de Centre de Dia per a la gent gran

Anys	Població de 80 i +	Places	Cobertura %
1998	923	5	0,5%
2003	1214	48	4,0%
2008	1540	67	4,4%
2012	1719	**100**	**5,80%**
2016	1805	**119**	**6,60%**
2020	1678	**121**	**7,20%**

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula i gràfic anterior

5.4.3 Projecció de SAD per persones grans dependents

Tal com es pot observar a les taules i gràfic següent, aquest és el servei que més caldria ampliar si es projecte un ritme de creixement similar al de la darrera dècada. En el gràfic corresponent es pot observar, que en aquest cas, el ritme de creixement continua essent molt elevat en el darrer període.

No obstant això, si aquesta és la tendència que es dona, a l'any 2020 encara s'estaria força lluny del nivell de cobertura del promig de la U.E dels 15.

Taula 81

Evolució dels nivells de cobertura del SAD per a la gent gran

Anys	Població de 80 i +	Usuaris	Cobertura %
1998 (*)	923	27	2,9%
2003	1214	50	4,1%
2008	1540	89	5,8%
2012	1719		
2016	1805		
2020	1678		

(*) Valor de població estimat
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de població de l'Idescat i de les facilitades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany

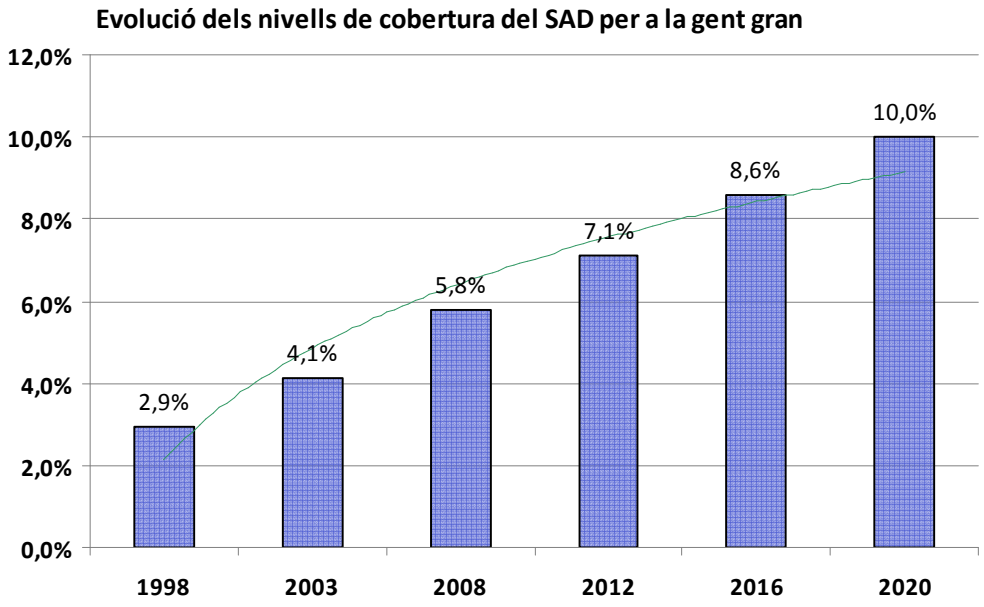

Taula 82

Evolució dels nivells de SAD per a la gent gran			
Anys	**Població de 80 i +**	**Usuaris**	**Cobertura %**
1998	923	27	2,9%
2003	1214	50	4,1%
2008	1540	89	5,8%
2012	1719	**122**	**7,1%**
2016	1805	**155**	**8,6%**
2020	1678	**168**	**10%**

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula i gràfic anterior

En quant el número d'hores que es destinen a cada usuari, també podem calcular la tendència. Tal com es pot observar a les taules i gràfic següents, el número d'hores per usuari ens indiquen la qualitat que es vol donar al servei. Es considera que l'atenció a les persones en situació de dependència ha de ser un recurs amb una qualitat en la seva atenció molt alta i, de la mateixa manera que el creixement del nombre d'usuaris, ha de créixer proporcionalment en quant a la qualitat de l'atenció.

En el gràfic corresponent es pot observar que seguin la tendència dels darrers anys, la mitjana d'hores d'atenció per usuaris tendeix a incrementar-se lleugerament. Per tant, si es vol mantenir el ritme de creixement dels darrers anys, l'oferta ha de créixer tant en quantitat com en qualitat.

Taula 83

Evolució de les hores de SAD públic per a la gent gran

Anys	Població de 80 i +	Usuaris	Mitjana hores/usuari
1998	923	27	79,29
2003	1214	50	79,62
2008	1540	89	113,11
2012	1719	122	
2016	1805	155	
2020	1678	168	

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula i gràfic anterior

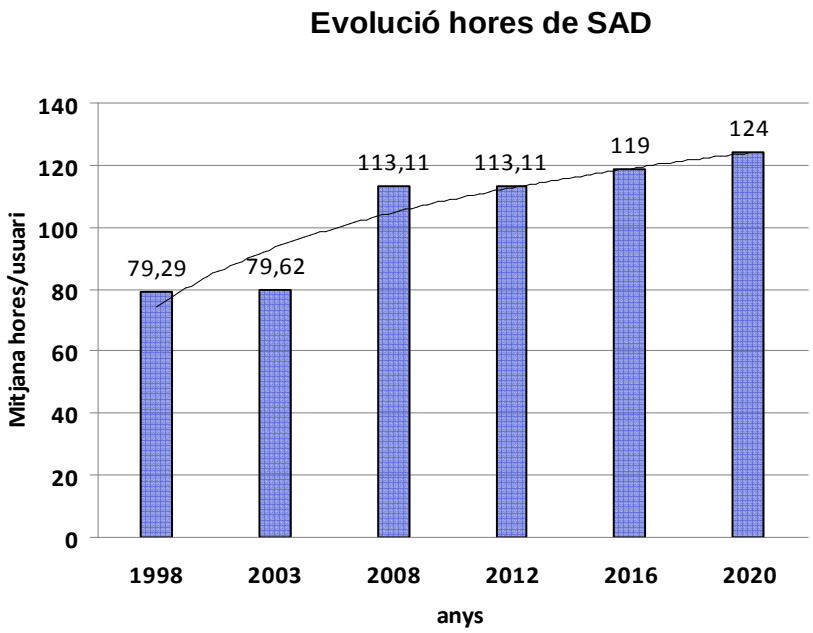

Taula 84

Evolució de les hores de SAD públic per a la gent gran

Anys	Població de 80 i +	Usuaris	Mitjana hores/usuari
1998	923	27	79,29
2003	1214	50	79,62
2008	1540	89	113,11
2012	1719	122	**113,11**
2016	1805	155	**119**
2020	1678	168	**124**

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula i gràfic anterior

SITUACIÓ ACTUAL I PREVISIONS DE CREIXEMENT

A la taula següent es presenten de manera sintètica els resultats de les projeccions de creixement de serveis d'atenció especialitzada per a la gent de 65 i més anys en el propers anys. Es tracta, com ja s'ha anat dient anteriorment, d'unes projeccions que parteixen, per una banda, d'una altra projecció (la demogràfica) que ens indica el previsible creixement del col·lectiu en els propers anys, i per l'altre, de la tendència de creixement de l'oferta d'aquests serveis d'atenció especialitzada en base a l'evolució del passat recent (10 anys). Els resultats de la projecció, a partir d'aquestes dues variables, permeten estimar els recursos que seria necessari crear si es vol assolir un creixement de la cobertura similar a la registrada en els darrers anys. Assolir aquest nivell significa no només mantenir els nivells de cobertura actual, sinó també incrementar l'oferta al mateix ritme del de la darrera dècada.

SÍNTESI DE RESULTATS								
Recursos per a persones grans								
	2008		2012		2016		2020	
	Nombre	% s/po. 80 i +	Estimació creixement segons Estudi	Nombre a assolir	Estimació creixement segons Estudi	Nombre a assolir	Estimació creixement segons Estudi	Nombre a assolir
Places Residència	**210 places**	13,6%	**31**	**241 places**	**41**	**282 places**	**0**	**282 places**
Places Centre de Dia	**67 places**	4,4%	**33**	**100 places**	**19**	**119 places**	**2**	**121 places**
SAD	**89 usuaris**	5,8%	**33**	**122 usuaris**	**33**	**155 usuaris**	**13**	**168 usuaris**
Hores SAD	**113,11 (1)**		**0**	**113,11**	**5,89**	**119**	**6**	**124**

Elaboració pròpia a partir de les taules i gràfics anteriors.
(1) Nombre d'hores per usuari

CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

Aquesta necessitat d'incrementar l'oferta, derivada dels raonaments i càlculs anteriors, i sintetitzats en el darrer apartat, es reafirma també a partir de les aportacions dels principals responsables i tècnics d'institucions i entitats relacionades amb aquest àmbit.

Així doncs, de les esmentades dades i informacions aportades, es poden extreure les següents conclusions i recomanacions:

- **Necessitat d'augmentar els recursos i serveis d'atenció especialitzada.**

Al Pla de l'Estany les persones grans amb una o més discapacitats són 1633, mentre que els recursos i serveis existents d'atenció especialitzada sumen un total de 366[19]. Això representa que la cobertura en relació a la totalitat de majors de 64 anys (4919 persones) es del 7,4%, mentre que en relació al total de persones amb discapacitat majors d'aquesta edat, es del 22,4%. Cal advertir però que el nivells de cobertura no signifiquen que aquestes persones ja estan "cobertes" del tot, sinó únicament que són beneficiaris de

[19] Els serveis i recursos existents són: places de residència, places de centre de dia i SAD.

determinats serveis que eventualment poden pal·liar i/o resoldre algunes de les seves necessitats.

- **Les estimacions existents estan infravalorant la dependència real.**

La infravaloració de les estimacions apareix de manera clara si s'analitzen els resultats de les diferents taules de valoracions segons el grau. Per una banda, aquestes estimacions estan infravalorant la dependència real, mentre que per l'altre, les valoracions fetes fins ara sobre el conjunt de la població, atesa l'aplicació per etapes de la llei de la dependència, no abasten tota la població, ja que aquestes s'han centrat principalment en la població més dependent, de Grau III i de Grau II, Nivell 1.

- **Necessitat de seguir les tendències europees sobre atenció social domiciliària.**

L'oferta de serveis d'atenció domiciliària es troba molt per sota de l'oferta de places residencials. Sabem que les persones grans volen ser ateses en el seu entorn i aquesta és la tendència que es segueix a la Unió europea. Cal reforçar una xarxa d'atenció social que permeti seguir vivint en l'entorn socio-familiar. Per tal d'arribar a aquesta situació, no només és necessari augmentar els serveis i les hores d'atenció social, també cal augmentar altres serveis que complementen i reforcen l'atenció social domiciliària.

- **Fer prevenció de la dependència.**

Només a Catalunya més de 100.000 persones majors de 65 anys viuen soles. En un moment tan complicat del cicle vital en què les persones s'enfronten a la darrera etapa de la seva vida, trobem una evidència preocupant: una gran quantitat de persones majors no només viuen soles sinó que estan soles. S'enfronten en solitud a aquest moment de gran dificultat i importància, així com de grans pèrdues. No cal dir que aquesta situació és una font de vulnerabilitat en sí mateixa. La prevenció de la dependència en serveis com El Servei de Prevenció de les Situacions de Dependència Fem Companyia del Consorci de Benestar social del Pla de l'Estany-Banyoles reforça la prevenció i permet el coneixement de les necessitats psicosocials de les persones majors de 70 anys de la Comarca.

- **Crear una xarxa de suport a les persones i famílies cuidadores**

La major part de les persones en situació de dependència reben l'atenció directament de la pròpia família. Es tracta d'una atenció informal, bàsicament proporcionada per dones, fora dels sistemes institucionals de salut o de serveis socials. La repercussió en les persones cuidadores derivades de les tasques de cura poden afectar el seu estat físic, psíquic i emocional.

Diversos factors de canvi social situen l'atenció a la dependència en una prioritat de la societat europea: el procés d'envelliment de la població, amb un important creixement de les persones de més de 75 anys als propers anys, els canvis en les formes familiars, amb la progressiva pèrdua de la seva capacitat de resposta i la plena incorporació de la dona al mercat de treball, amb repercussions en els rols tradicionals de cura de la gent gran. D'altra banda, aquesta necessitat social no troba com a resposta l'existència d'un sistema d'atenció a la dependència eficaç i de caràcter universal[20].

Les necessitats derivades del fenomen de la dependència i l'emergència de demandes ciutadanes de més i nous serveis anirà en augment a mesura que els canvis sociodemogràfics en l'estructura de la població, en els rols familiars i en el paper tradicional de les persones cuidadores es vagin consolidant. Tots aquests factors fan que

[20] "El suport a les persones cuidadores: una estratègia de conciliació." Diputació de Barcelona (2004)

les administracions, en el marc de les seves competències, s'hagin de comprometre amb el desenvolupament de polítiques i serveis de suport a les famílies davant els problemes de dependència, que permetin millorar la qualitat de vida tant de les persones amb manca d'autonomia com dels cuidadors informals. En definitiva, una aposta decidida per fer possible la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.

Una xarxa de suport a persones cuidadores és una estratègia decidida del Consorci de Benestar social per a treballar pel benestar de totes les persones de la Comarca. Millorar la capacitat d'orientació i l'eficàcia de les respostes de suport a les famílies cuidadores i fer més visible la seva tasca és un objectiu que es desenvolupa des de fa uns anys. Per consolidar aquesta xarxa seria necessari crear i/o consolidar:

- **Grups de suport a persones cuidadores**

Un factor condicionant que esdevé clau en la qualitat de vida de les persones cuidadores és el fet de disposar d'una xarxa de suport entre les persones del seu entorn o no. Normalment es tracta d'una xarxa de tipus familiar, però no és descartable que sigui una xarxa relacional. Des del Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany-Banyoles i des de l'Àrea Bàsica de Salut de Banyoles s'han pogut detectar persones cuidadores que necessiten resposta. És per aquest motiu que s'han posat en marxa actuacions de suport a les famílies amb la creació de grups de suport i sessions formatives. Aquest programa ofereix un espai pels cuidadors i cuidadores on poder treballar les seves angoixes, dificultats, experiències, i alhora rebre el suport del grup i dels professionals. Resulta importantíssim reforçar i ampliar aquests grups.

- **Suport psicològic**

Conèixer les pròpies emocions és fonamental. Com poder afrontar conflictes, ansietats i incerteses de la manera més confortable possible. Reconèixer quina és l'emoció que se sent en el moment en què se sent, és de gran utilitat, ja que permet un major auto coneixement i també dona la possibilitat per canalitzar i expressar aquestes emocions cap als altres d'una manera adequada. Tenir eines per enfrontar-se al dia a dia amb més capacitats, més maduresa i més possibilitats.

Aquest suport pretén donar orientació i suport emocional a cuidadors no professionals de persones dependents per millorar el seu benestar personal i la seva qualitat de vida. L'objectiu d' aquest suport és poder canalitzar emocions i sentiments que sorgeixen de la intensa dedicació a la cura, com són tristesa, desesperació, preocupació i culpa, entre d'altres.

- **Estades Respir tan de residència com de centre de dia i/o SAD**

Impulsar les Estades Respir per a millorar la qualitat de vida dels cuidadors, proporcionant-los un temps de descans i donant resposta a determinades situacions familiars imprevistes. La proposta és establir uns mecanismes que dotin de més agilitat i proximitat al servei. El programa pretén millorar la qualitat de vida de tots els membres de la família proporcionant-los un temps de descans i també donar resposta a situacions urgents imprevistes.

Seria necessari ampliar l'oferta d'estades respir i ampliar el servei en centres de dia i/o SAD, pròxims al territori, proporcionant així als cuidadors/es, flexibilitat per a l'organització de les seves activitats diàries.

- **Crear i ampliar la xarxa de centres de dia.**

Els estudis han demostrat la voluntat de les persones en situació de dependència de rebre els serveis assistencials a la seva pròpia llar. Si es té com a punt de partida el fet que les persones grans desitgen ser ateses al seu domicili, és fàcil entendre que la família adquireixi un paper significatiu en l'atenció a les situacions de dependència.

Malgrat aquesta preferència, les famílies també necessiten recursos que els permetin desenvolupar les seves activitats diàries amb la seguretat que la persona depenent estarà atesa amb un recurs adient. L'objectiu és oferir un entorn adequat a aquelles persones que necessiten una atenció sociosanitària durant el dia en les activitats de la vida diària, promovent la seva recuperació i/o manteniment de la màxima autonomia personal i social.

- **Reforçar i ampliar el Servei de Transport adaptat:**

La dispersió geogràfica de la comarca del Pla de l'Estany i la mida d'alguns municipis, que no superen els mil residents, suposen moltes dificultats per cobrir i organitzar el desplaçament de les persones amb discapacitat i les persones grans als centres socials d'atenció especialitzada per a persones grans i a centres socials especialitzats per a persones amb discapacitat, així com a altres serveis del territori, com els centres de salut.
Una bona xarxa de transport adaptat, especialitzada, flexible i amb una bona relació qualitat - preu és una de les formes adients per a millorar la qualitat de vida de les persones en situació de dependència o mobilitat reduïda a la comarca del Pla de l'Estany.

Al Pla de l'Estany, el transport adaptat es concentra en el "Transport groc", que gestiona directament el CBS[21]. El Transport Groc transporta sobretot a persones grans o amb discapacitat al CAP o l' ABS local. També fa transports al COIET i al CDIAP i a centres de Girona. A més també es fa una tasca de dinamització i integració social de persones grans mitjançant aquest transport.

El progressiu envelliment de la població, així com el desplegament de la Llei de la dependència i la Llei de Serveis Socials, i les dificultats geogràfiques de la comarca, de cobertura insuficient de transport adaptat a mida, així com l'escassa accessibilitat del transport públic ordinari i la manca de finançament, demanden la necessitat d'establir, coordinar i assegurar una xarxa eficient de transport adaptat, els beneficis de la qual permetrien:

- Incorporar multitud de noves activitats, de lleure i d'exterior, afavorint una visió més variada i estimulant de les prestacions assistencials.
- Potenciar la integració social i treballar per evitar l'aïllament social que es detecta entre persones grans de la comarca.
- Optimitzar recursos fruit de l'organització i l'experiència ja existent del Consorci de Benestar social del Pla de l'Estany.
- Estendre a un nombre més gran d'usuaris els beneficis d'aquelles activitats que comportin desplaçament, sigui col·lectiu o individual.

[21] CBS: Consorci de Benestar social del Pla de l'Estany-Banyoles

6 LES PERSONES AMB DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL: NECESSITATS VERSUS RECURSOS

6.1 Les persones amb discapacitat intel·lectual menors de 65 anys.

El document de programació de la Generalitat de Catalunya[22] detalla quins recursos són adients a determinades característiques de les persones amb discapacitat i en el que es té en compte l'edat i el grau de discapacitat per a ressaltar la població diana a qui va dirigida els recursos. Per fer la programació que es presenta en aquest estudi s'ha tingut en compte aquest document, tot i que això no vol dir que no s'hagi de tenir en compte altres criteris i recursos que seran o poden ser necessaris en el futur. De fet, a l'hora de calcular la població diana de cada grup, s'han utilitzat trams d'edat més amplis, per tal de no restringir d'entrada cap recurs o servei que una persona adulta pot necessitar.

Criteris de programació per a persones amb discapacitat intel·lectual

Recurs i/o servei	Població diana en la programació de recursos	
	Edat	Grau de discapacitat
Centre Ocupacional	De 20 a 64 anys	Grau superior al 65%
Centre d'Atenció Especialitzada	De 18 a 64 anys	Grau superior al 75 % amb barem de tercera persona i necessitat de suport extens generalitzat
Llar Residència	De 26 a 65 anys	Grau superior al 33% sense barem de tercera persona i amb necessitat de suport limitat
Residència	De 18 a 64 anys	Grau superior al 75%, amb barem de tercera persona i necessitat de suport extens i generalitzat
Residència per a persones amb discapacitat psíquica amb trastorn de conducta	De 18 a 64 anys	Grau superior al 75%, amb barem de tercera persona i necessitat de suport extens i generalitzat
Residència	Menors de 18 anys	Amb discapacitat psíquica i trastorn de conducta que no poden romandre al domicili familiar

Font: ICASS Programació territorial dels recursos d'atenció especialitzada i domiciliària a Catalunya. 2008-2012 i Bases per a la nova planificació. Departament d'Acció Social i Ciutadania

A continuació i en funció dels criteris de programació esmentats del document de programació de l'ICASS de la Generalitat de Catalunya, sobretot pel que fa al grau de discapacitat, es procedeix, en primer lloc, a l'estimació de les persones afectades de cada grup de la comarca i, posteriorment, es contrasten amb els recursos i serveis existents actualment.

Cal aclarir que per a l' elaboració de l'estimació de les necessitats dels recursos i serveis d'atenció social especialitzada adreçada a aquest col·lectiu, es compte també amb la població discapacitada per malalties mentals, atès que a la comarca aquest col·lectiu també es beneficia i és usuari d'aquests mateixos recursos i serveis. De totes maneres, això no vol dir que els perfils i les necessitats d'aquests grups siguin idèntics. Són aquests serveis i recursos d'atenció especialitzada que poden ser adequats i susceptibles per ambdós col·lectius, i per això es sumen els usuaris potencials. Les necessitats

[22] ICASS (2009)

específiques del col·lectiu de persones amb discapacitat per malaltia mental es tracten més endavant en un capítol apart.

Per tant, a l'hora d'elaborar les estimacions i la cobertura, s'oferiran els resultats de la suma d'ambdós col·lectius, i també, en alguns casos, únicament els referents al col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual.

Així doncs, tal com es pot veure a la taula següent, a l'any 2008 hi havia un total de 396 persones reconegudes legalment amb discapacitat intel·lectual[23], de les quals 231 tenien una discapacitat psíquica i 165 malaltia mental. Com es pot observar, el nombre de persones d'aquest perfil que hi ha l'any 2008 és un 40% superior que el que hi havia l'any 1998.

Taula 85

Persones del Pla de l'Estany reconegudes legalment amb discapacitat intel·lectual

Any	Psíquica	Malaltia mental	Total
1998	165	56	221
2003	219	111	330
2008	231	165	396

Font. Institut d'Estadística de Catalunya

La desagregació d'aquestes persones amb discapacitat intel·lectual[24] i discapacitat per malaltia mental en funció del seu grau de disminució legalment reconeguda es presenta a la taula següent.

[24] Amb l' evolució del concepte de discapacitat hi ha una nova forma de veure el retard mental o darrerament també anomenat com a discapacitat intel·lectual, que ja no es considera com un tret absolut de la persona, sinó com el resultat de la interacció d'una persona que té unes habilitats i unes capacitats intel·lectuals limitades i el seu ambient. No és suficient centrar-se en un sol aspecte de la persona, sinó que és fonamental fer una descripció de les seves habilitats i limitacions a nivell de conductes adaptatives que són bàsiques en el seu funcionament quotidià. Les discapacitats mentals poden afectar tant a les activitats motores com les mentals d'una persona i entre aquestes trobem: la Síndrome de Down, la Felilcetonuria, la Síndrome de West o la Síndrome de X fràgil.

Taula 86

Persones reconegudes legalment amb discapacitat intel·lectual i discapacitat per malaltia mental per edat i grau de disminució. 1998, 2003 i 2008

	1998	2003	2008
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual d' entre 16 a 64 anys (1)	134	192	230
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual d' entre 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33% i inferior al 65 % (1)	70	96	118
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual d' entre 16 a 64 anys amb un grau superior al 65% (2)	64	96	112
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual amb un grau superior al 64% i inferior al 75% (2)	37	50	60
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual amb un grau del 75% i superior (2)	27	46	52
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual menors de 16 anys (3)	31	33	33

(1) Les estimacions s'obtenen a partir de calcular en primer lloc el percentatges que en aquests anys representen els discapacitats de 16 a 64 anys sobre el total de discapacitats. A continuació s'apliquen aquests percentatges al total de discapacitats intel·lectuals i per malaltia mental existents. (2) Les estimacions son el resultat d'aplicar al grup estimat de discapacitats intel·lectuals i per malaltia mental de 16 a 64 anys, el percentatge que representen els discapacitats d'aquest grau de disminució, sobre el total de disminuïts. (3) Les estimacions s'obtenen a partir de calcular en primer lloc el percentatges que en aquests anys representen els discapacitats menors de 16 anys sobre el total de discapacitats. A continuació s'apliquen aquests percentatges al total de discapacitats intel·lectual i per malaltia mental existents.
Font: Elaboració pròpia

Taula 86 A

Persones reconegudes legalment amb discapacitat intel·lectual per edat i grau de disminució. 1998, 2003 i 2008

	1998	2003	2008
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual d' entre 16 a 64 anys (1)	100	127	134
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual d' entre 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33% i inferior al 65 % (1)	52	64	69
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual d' entre 16 a 64 anys amb un grau superior al 65% (2)	48	64	65
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual amb un grau superior al 64% i inferior al 75% (2)	28	33	35
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual amb un grau del 75% i superior (2)	20	31	30
Estimació de persones amb discapacitat intel·lectual menors de 16 anys (3)	23	22	19

(1) Les estimacions s'obtenen a partir de calcular en primer lloc el percentatges que en aquests anys representen els discapacitats de 16 a 64 anys sobre el total de discapacitats. A continuació s'apliquen aquests percentatges al total de discapacitats intel·lectuals existents. (2) Les estimacions son el resultat d'aplicar al grup estimat de discapacitats intel·lectuals de 16 a 64 anys, el percentatge que representen els discapacitats d'aquest grau de disminució, sobre el total de disminuïts. (3) Les estimacions s'obtenen a partir de calcular en primer lloc el percentatges que en aquests anys representen els discapacitats menors de 16 anys sobre el total de discapacitats. A continuació s'apliquen aquests percentatges al total de discapacitats intel·lectuals existents.
Font: Elaboració pròpia

6.2 Els recursos i els nivells de cobertura

En les taules següents es presenten dades sobre l'oferta de recursos i serveis existents per la població que pateix alguna discapacitat intel·lectual o discapacitat per malaltia mental estimant la cobertura global (la totalitat de l'oferta en funció del nombre total de persones amb discapacitat) i la de cada servei (l'oferta de determinat servei en funció del nombre de persones amb discapacitat d'un grau determinat de disminució).

Taula 87

Oferta de serveis d'atenció especialitzada per les persones amb discapacitat intel·lectual i discapacitat per malaltia mental

Oferta de Places registrades	1998	2003	2008
Centre Ocupacional	96	96	96
Centre Especial de Treball (1)	29	52	48
Centre de Dia d'Atenció Especialitzada	0	0	0
Llar Residència	0	0	16
Residència	28	28	28
Club social (Nombre d'usuaris del club)	0	0	0
Total	153	176	188

1) Les dades recollides del Centre Especial de Treball són les que corresponent als usuaris/es finançats. Font: Elaboració pròpia a partir de dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

Taula 88

Evolució dels nivells de cobertura de places de recursos i serveis per persones amb discapacitat intel·lectual i discapacitat per malaltia mental de 16 a 64 anys

	Població amb discapacitat (intel·lectual i per malaltia mental)	Població amb discapacitat intel·lectual (	Recursos i Serveis	% Cobertura global	% Cobertura (discapacitat intel·lectual)
1998	134	100	153	114,4%	153,0%
2003	192	127	176	91,7%	138,6%
2008	230	134	188	81,7%	140,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

Cal advertir que els resultats sobre els nivells de cobertura global constitueixen uns indicadors més teòrics que reals, pel fet que una persona pot ser usuària de més d'un d'aquests serveis. De fet és molt possible que les persones usuàries del serveis residencials, estiguin també treballant en el Centre Ocupacional o el Centre Especial de Treball. Això és el que explica que la cobertura sigui superior al 100%.

Pel que fa als nivells de cobertura de places de Centre Ocupacional, es pot observar que aquests són força elevats i, sorprenentment, més elevats en el passat que actualment. Sorprèn també el fet d'una cobertura superior al 100% l'any 1998. Tot i no disposar de dades concretes, aquest fet es dona, probablement, perquè les dades disponibles sobre el nombre de persones amb discapacitat intel·lectual de l'any 1998 estan infravalorades,

atès que no hi cap evidència objectiva que expliqui aquest important creixement de la prevalença. Per tant, és probable que l'important creixement experimentat estigui estretament lligat amb la necessitat de visualitzar i certificar aquest tipus de disminució a través de les corresponents valoracions oficials.

De totes maneres també s'ha de tenir en compte que el nombre d'usuaris de places de Centre Ocupacional es força més baix (vegis taula 15) que el de places registrades. Fent el càlcul contant només amb la xifra d'usuaris que han utilitzar el servei, la cobertura baixa significativament per sota del 100% en tots els períodes analitzats.

Taula 89

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual i per malaltia mental de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 65%

	Població amb discapacitat (intel·lectual i per malaltia mental))	Places Centre Ocupacional	% Cobertura s/places registrades	Usuaris	% Cobertura s/usuaris
1998	64	96	150,0%	55	85,9%
2003	90	96	106,7%	64	71,1%
2008	112	96	85,7%	60	53,6%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

En la taula següent es presenten les mateixes dades, però referides únicament a les persones amb discapacitat intel·lectual. En aquest cas, òbviament, els nivells de cobertura són força més elevats.

Taula 90

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 65%

	Persones amb discapacitat intel·lectual	Places Centre Ocupacional	% Cobertura s/places registrades	Usuaris	% Cobertura s/usuaris
1998	48	96	200,0%	55	114,6%
2003	64	96	150,0%	64	100,0%
2008	65	96	147,7%	60	92,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

En la taula següent, i per tal de filar més prim pel que fa al total de persones amb discapacitat amb un grau superior al 65%, es presenten els nivells de cobertura sumant les places de Centre Ocupacional (CT) Centre Especial de Treball (CET) i Centre de Dia d'Atenció Especialitzada (CAE), adreçades preferentment, a les persones de l' esmentat perfil.

En aquest cas, es pot observar que, aparentment, l'oferta de serveis supera les necessitats. Probablement aquesta situació es dona perquè en aquests recursos hi

accedeixen també persones d'un grau d'incapacitació menor (d' entre el 33% i el 65%) per no poder accedir al mercat laboral convencional.

Taula 91

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual i per malaltia mental de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 65%

	Població amb discapacitat	Places C.O, CET(1) i CAE	% Cobertura s/places registrades	Usuaris	% Cobertura s/usuaris
1998	64	125	195,3%	84	131,3%
2003	90	148	164,4%	116	128,9%
2008	112	144	128,6%	108	96,4%

(1) Les places referides a CET són les que corresponen al nombre d'usuaris.
Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

Tal com es pot veure en la taula següent, si només es tenen en compte les persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica), els nivells de cobertura se situen encara molt per sobre de les necessitats.

Taula 92

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 65%

	Població amb discapacitat Intel·lectual	Places C.O, CET i CAE	% Cobertura s/places registrades	Usuaris	% Cobertura s/usuaris
1998	48	125	260,4%	84	175,0%
2003	64	148	231,3%	116	181,3%
2008	65	144	221,5%	108	166,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

En les següents taules es presenten els nivells de cobertura dels mateixos serveis però tenint en compte tota la població amb discapacitat amb un grau de disminució superior al 33%. En aquest cas es pot veure que els nivell de cobertura, lògicament, es situen sempre en valors per sota del 100% ja que en els darrers 10 anys els nivells de cobertura s'han mantingut pràcticament en el mateix nivell.

Taula 93

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual i per malaltia mental de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%

	Població amb discapacitat	Places C.O, CET	% Cobertura s/places registrades
1998	134	125	93,3%
2003	192	148	77,1%
2008	230	144	62,6%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

En canvi, si només es té en compte les persones amb discapacitat intel·lectual el nivell de cobertura ha disminuït 15 punts percentuals en aquests darrers 10 anys.

Taula 94

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%

	Població amb discapacitat	Places C.O, CET	% Cobertura s/places registrades
1998	100	125	125,0%
2003	127	148	116,5%
2008	134	144	107,5%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

Pel que fa al nivell de cobertura de places de Llar Residència pel col·lectiu de discapacitats intel·lectual, (en aquest cas no si sumen els discapacitats per malaltia mental) la situació a l'any 2008 és molt més favorable que la dels períodes anteriors, atès que en aquests períodes encara no hi havia cap oferta d'aquest tipus.

Taula 95

Evolució dels nivells de cobertura de places de Llar Residència per persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%

	Població amb discapacitat intel·lectual	Places Llar Residència	% Cobertura s/places registrades
1998	100	0	0,0%
2003	127	0	0,0%
2008	134	16	11,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

En canvi, la cobertura pel que fa a les places de Residència per a persones amb una discapacitat intel·lectual superior al 75%, aparentment, la situació ha empitjorat al llarg del temps. No obstant això, s'ha de tenir en compte, com s'ha dit, la probable infravaloració

del nombre de persones amb discapacitat d'aquest nivell a l'any 1998, i per tant, les dades presentades cal prendre-les amb cautela.

Taula 96

Evolució dels nivells de cobertura de places de Residència per a persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 75%

	Població amb discapacitat intel·lectual	Places Residència	% Cobertura s/places registrades
1998	20	28	140,0%
2003	31	28	90,3%
2008	30	28	93,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

6.3 Estimació dels recursos i serveis necessaris en els propers anys

Tal com es pot veure en el gràfic següent, en el període que va des del 1998 al 2003, el creixement del nombre de població amb discapacitat (intel·lectual i per malaltia mental) s'incrementa en més de quatre vegades del que ho fa la resta de la població. Això significa un increment significatiu de la taxa de prevalença encara que es tracti, com ja s'ha dit, d'una prevalença que surt de les valoracions oficials de certificació de la disminució i que, per tant, pot diferir bastant de l'evolució de la prevalença "real", doncs no s'ha detectat cap evidència objectiva d'un creixement d'aquesta mena tant important i, per tant, és possible que el creixement real hagi estat molt més baix. En el mateix gràfic es pot veure que en el període del 2003 al 2008, les diferències entre el creixement demogràfic (2,5%) i el creixement del col·lectiu ja són molt menors (3,7%).

Es constata també, com ja s'ha vist, un creixement molt més elevat del col·lectiu afectat per malalties mentals en comparació al creixement de les persones amb discapacitat intel·lectual. Així doncs, tal com es pot veure en el mateix gràfic, en el període 1998/2003, el creixement del col·lectiu amb discapacitat intel·lectual és força més baix que el creixement del conjunt de discapacitats (discapacitats intel·lectuals i per malaltia mental). El creixement de discapacitats intel·lectuals en el període 1998/2003 dobla el creixement demogràfic, mentre que en el període següent (2003/2008) el creixement demogràfic (2,5%) ja supera el que registra el col·lectiu (1,1%).

Per aquesta raó a l'hora d'estimar el creixement futur dels recursos necessaris, es parteix de l' hipòtesi que el creixement de la prevalença serà molt baix pel que fa al col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual, mentre que el creixement de la prevalença per les persones amb discapacitat per malaltia mental serà sensiblement més alta. Un altre raó que es considera també important per reforçar aquesta hipòtesi és que la taxa actual de prevalença del Pla de l'Estany (0,69%) per a les persones amb discapacitat intel·lectual, ja es situa lleugerament per sobre de la de Catalunya (0,56%), mentre que la prevalença de les persones amb discapacitat per malaltia mental (0,49%) al Pla de l'Estany, encara està molt per sota de la mitjana de Catalunya (0,99%) [25].

[25] *Generalitat de Catalunya. Mapa de Serveis Socials. Actualització de dades bàsiques. 2008*

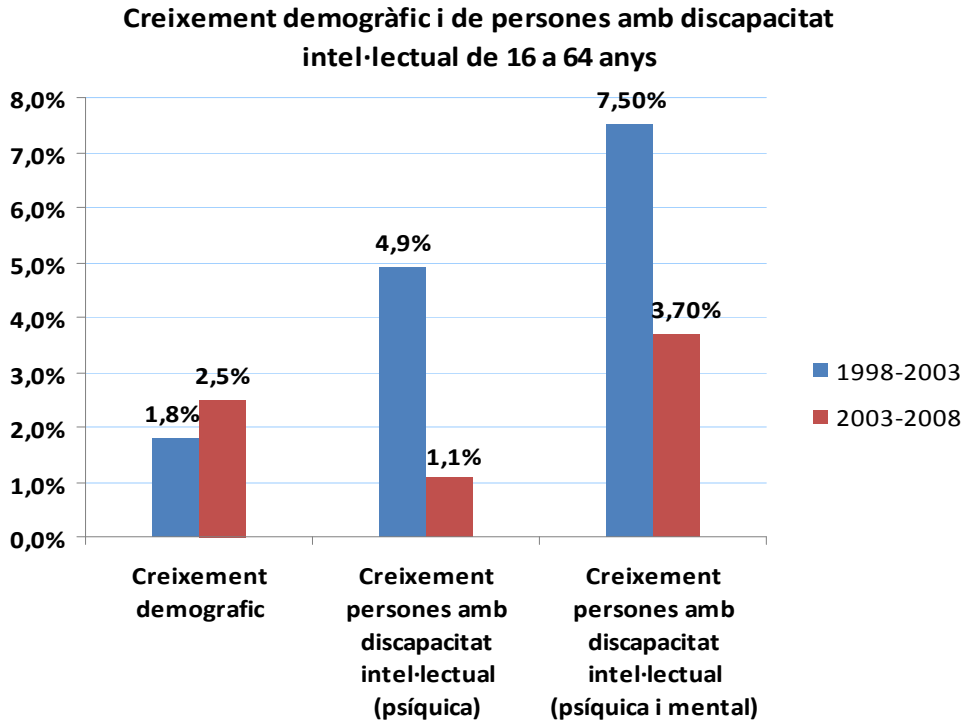

A la taula següent es presenta el càlcul de creixement que es preveu de persones afectades per discapacitats intel·lectuals en els propers anys, si es manté una evolució similar a la del període anterior. Així doncs, tal com es pot veure, durant el període que s'analitza, la població amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys s'incrementa en 19 persones des del 2008 al 2020. És important tenir en consideració que el context actual de crisi està fent aflorar un important nombre de persones amb certificat de disminució, que estan fent demanda de recursos especialitzats.

Taula 97

Evolució de la prevalença de persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys

	Població del Pla de l'Estany 16 a 64 anys	Prevalença s/pob. 16-64 anys (%)	Població amb discapacitat (*)
1998	15106	0,622%	100
2003	17164	0,740%	127
2008	19447	0,689%	134
2012	19525	0,746%	146
2016	19860	0,746%	148
2020	19396	0,789%	153

(*) Les dades del 2012, 2016 i 2020, s'han calculat aplicant la prevalença mitjana dels anys 2003 i 2008
Font: Elaboració pròpia a partir de l' Idescat. Censos i Padrons, Padró continu i Projeccions de Població i de les dades obtingudes en la taula 86.

Si s'analitza el creixement i la prevalença sumant les persones amb discapacitat intel·lectual i les persones amb discapacitat per malaltia mental, el creixement durant el període 2008/2020 és de 42 persones i per tant, el creixement es molt més elevat.

Taula 98

Evolució de la prevalença de persones amb discapacitat (psíquica i mental) de 16 a 64 anys

	Població del Pla de l'Estany 16 a 64 anys	Prevalença s/pob. 16-64 anys (%)	Població amb discapacitat (*)
1998	15106	0,887%	134
2003	17164	1,119%	192
2008	19447	1,183%	230
2012	19525	1,280%	250
2016	19860	1,340%	266
2020	19396	1,400%	272

(*) Les dades del 2012, 2016 i 2020, s'han calculat aplicant la prevalença mitjana dels anys 2003 i 2008
Font: Elaboració pròpia a partir de l' Idescat. Censos i Padrons, Padró continu i Projeccions de Població i de les dades obtingudes en la taula 86.

Pel que fa a la cobertura, malgrat el creixement dels recursos i serveis adreçats al col·lectiu durant els darrers anys, aquesta se situa per sota de l'increment del nombre de persones afectades per alguna discapacitat, psíquica o mental, i per tant el nivell de cobertura disminueix.

Concretament, tal com es pot veure en el gràfic i taula següents, en 10 anys es passa d'un nivell de cobertura del 114,2% l'any 1998 a una del 81,7% l'any 2008. Aquest fet respon, probablement, a l'important creixement del col·lectiu de persones amb discapacitat derivada de malalties mentals, atès que el creixement de persones amb discapacitat intel·lectual, com s'ha vist, és força baix.

Per tant, un objectiu moderat de creixement d'unitats de serveis per a aquest col·lectiu, a l'horitzó del 2020, hauria de consistir en la creació del voltant de 123 noves unitats de servei. En aquest cas, es recuperaria el "nivell de cobertura" teòric que hi havia l'any 1998.

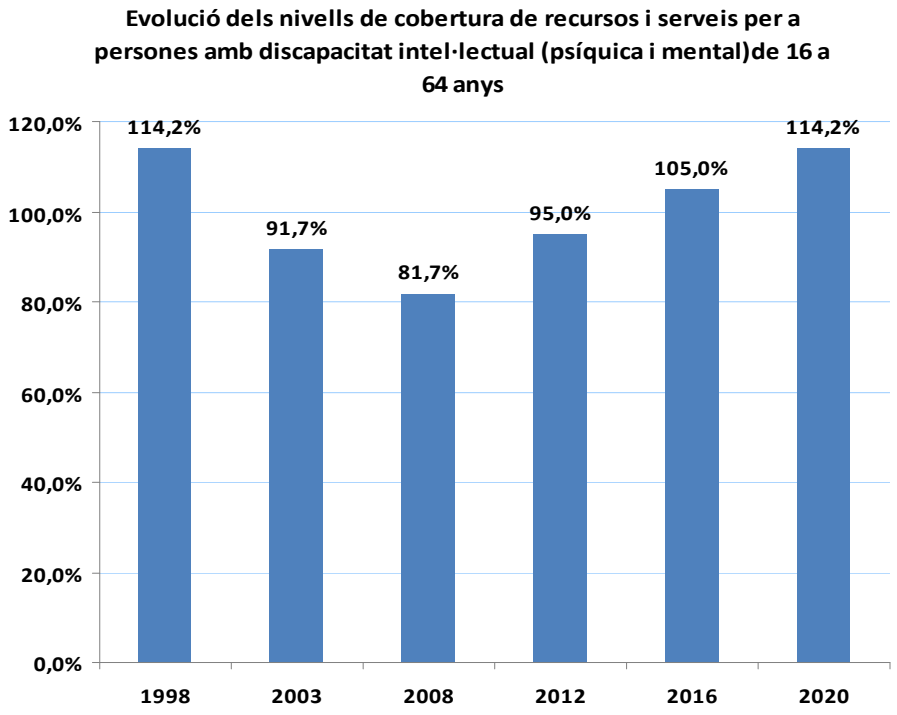

Taula 99

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica i mental) de 16 a 64 anys

	Població disminuïda	Recursos i Serveis (*)	% Cobertura global
1998	134	153	114,2%
2003	192	176	91,7%
2008	230	188	81,7%
2012	250	238	95,0%
2016	266	279	105,0%
2020	272	311	114,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de la taula 65 i les dades sobre recursos i serveis facilitades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles

A continuació seguint la mateixa lògica es calcula el creixement desitjable de cadascun dels recursos i serveis existents.

6.3.1 Estimació de places necessàries de Centre Ocupacional i de Centre Especial de Treball pels proper anys per persones amb discapacitat intel·lectual i per malaltia mental

Com es pot observar, els nivells de cobertura dels anys 1998 i 2003 són lleugerament més elevats que els nivells del 2008. Aquest fet fa que si s'extrapolés aquesta evolució cap el futur, significaria una lleugera caiguda de la cobertura. Per aquesta raó, a l'hora de calcular les places necessàries, seguint la lògica de càlcul anterior, es parteix, per una banda, dels nivells de cobertura més elevada i, per l'altre, del previsible increment del nombre d'usuaris potencials des del 2008 fins al 2020. D'aquesta manera s'estima que a l'horitzó 2020 seria necessari la creació de 110 noves places de CO i CET per tal de mantenir un nivell de cobertura similar a l'actual.

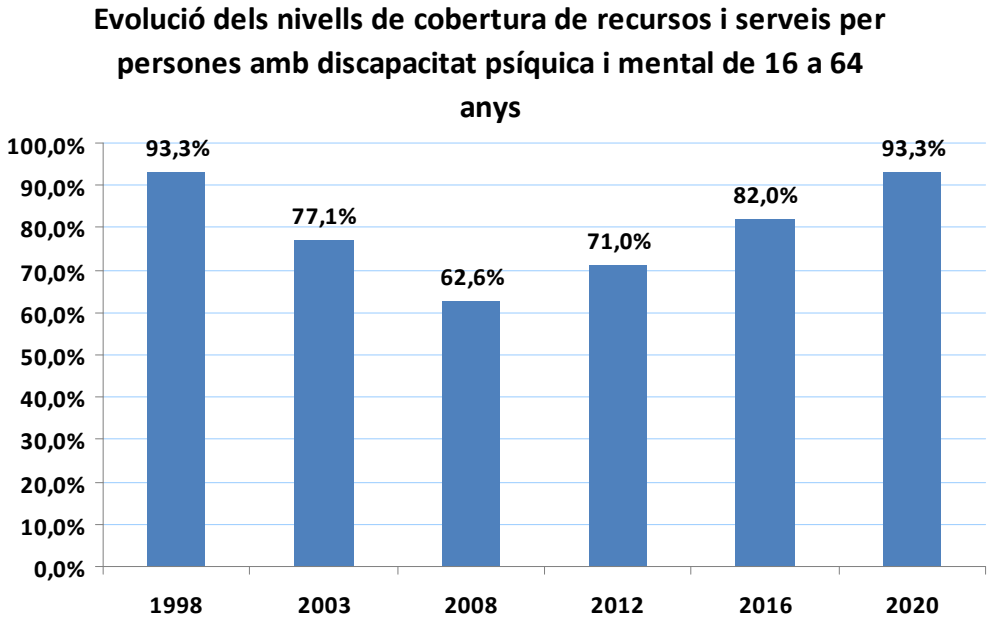

Taula 100

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual, psíquica i mental, de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%

	Població disminuida	Places C.O, CET i CAE	% Cobertura s/places registrades
1998	134	125	93,3%
2003	192	148	77,1%
2008	230	144	62,6%
2012	250	177	71,0%
2016	266	218	82,0%
2020	272	254	93,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

En el gràfic i taula següents es presenten els mateixos càlculs, però tenint en compte únicament a la població discapacitada intel·lectual. En aquest cas, com es pot observar, només caldria crear 47 noves places, d'aquí al 2020.

Evolució dels nivells de cobertura de places de C.O, CET i CAE per persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%

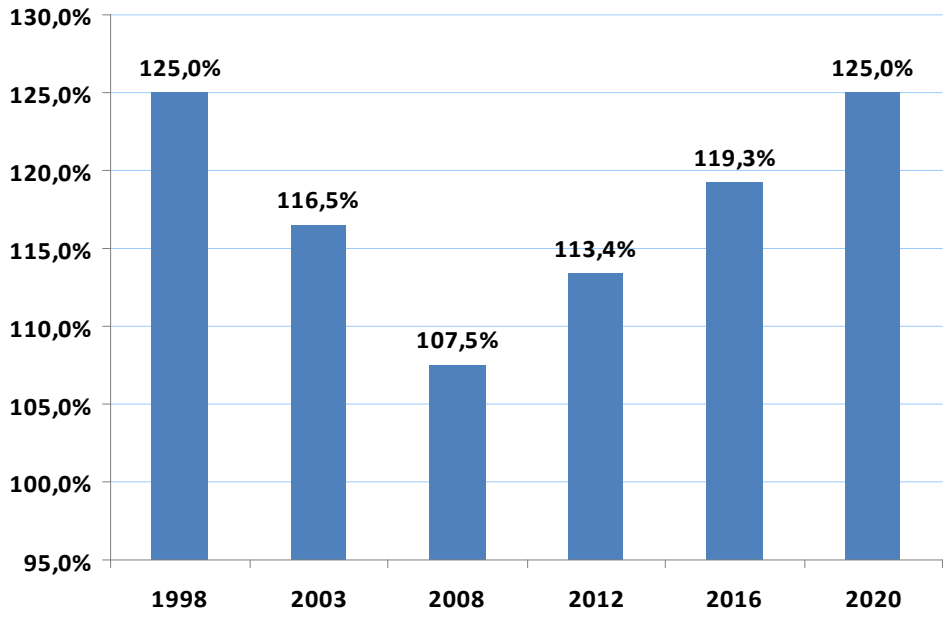

Taula 101

Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%

	Població disminuida	Places C.O, CET i CAE	% Cobertura s/places registrades
1998	100	125	125,0%
2003	127	148	116,5%
2008	134	144	107,5%
2012	146	165	113,4%
2016	148	177	119,3%
2020	153	191	125,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

6.3.2 Estimació de places de Llar Residència pels propers anys per persones amb discapacitat intel·lectual

Per calcular l'estimació futura de necessitats d'aquest recurs, atès que el 2003 no hi havia oferta, es té en compte l'evolució a partir del 2004 en el que l'oferta era de 16 places. D'aquesta manera, la projecció de necessitats futures té en compte, per una banda, el creixement de població amb discapacitat i, per l'altre, l'evolució de l'oferta des del 2004 fins el 2012.

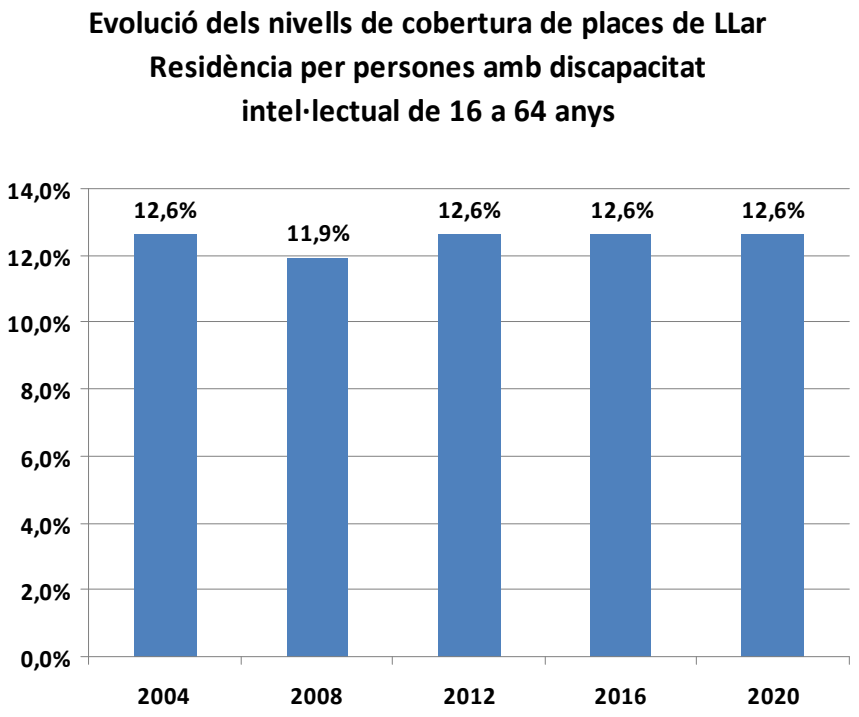

Taula 102

Evolució dels nivells de cobertura de places de Llar Residència per a persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%

	Població amb discapacitat	Places Llar Residència	% Cobertura s/places registrades
2004 (1)	127	16	12,6%
2008	134	16	11,9%
2012	146	18	12,6%
2016	148	19	12,6%
2020	153	19	12,6%

Font: (1) Al 2003 no s'havia creat la Llar Residència. És per aquest motiu que s'han realitzat els càlculs a partir de 2004, any en el que es va crear.
Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

6.3.3 Estimació de places de Residència pels proper anys per persones amb discapacitat intel·lectual

En el gràfic i taula següent es presenten, en primer lloc, els resultats de l'estimació i projecció de la població amb discapacitat intel·lectual amb un grau de disminució superior al 75% des del 1998 al 2020.

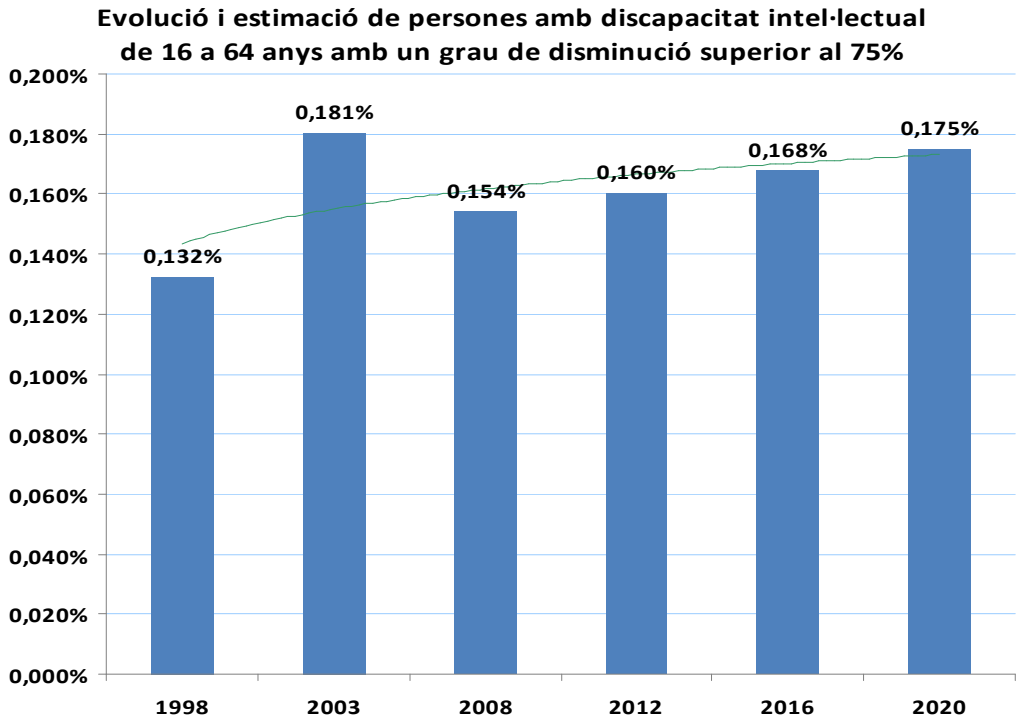

Taula 103

Evolució i estimació de persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 75%

	Població disminuïda 75% i +	Població de 16 a 64 anys	Prevalença (%)
1998	20	15106	0,132%
2003	31	17164	0,181%
2008	30	19447	0,154%
2012	31	19525	0,160%
2016	33	19860	0,168%
2020	34	19396	0,175%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

D'aquesta projecció se'n dedueix un creixement pràcticament zero d'aquest col·lectiu, el qual és coherent amb el que ja s'ha dit: que no és previsible un increment de la prevalença d'aquest tipus de discapacitat, sinó únicament un increment per raons demogràfiques.

A l'hora de calcular les necessitats futures a partir de l'evolució de la cobertura i la corresponent projecció futura no és possible, atès que, per una banda, les dades sobre la prevalença a l'any 1998 estaven infravalorades, i per l'altre, segons informa l'única residència de la comarca, una part dels usuaris era població no originaria del Pla de l'Estany. Per això, les dades sobre cobertura superen àmpliament el 100%.

Per aquesta raó, l'estimació de places de residència futures s'ha calculat tenint en compte, per una banda, el previsible increment demogràfic i, per l'altre, arribar a una cobertura del 100% el 2020, ja que es tracta d'un col·lectiu que necessita ineludiblement que se li asseguri aquests recurs.

Aquest 100% de cobertura a l'any 2020, tal com es pot veure en el gràfic i taula següents, significa la creació de 4 noves places de residència.

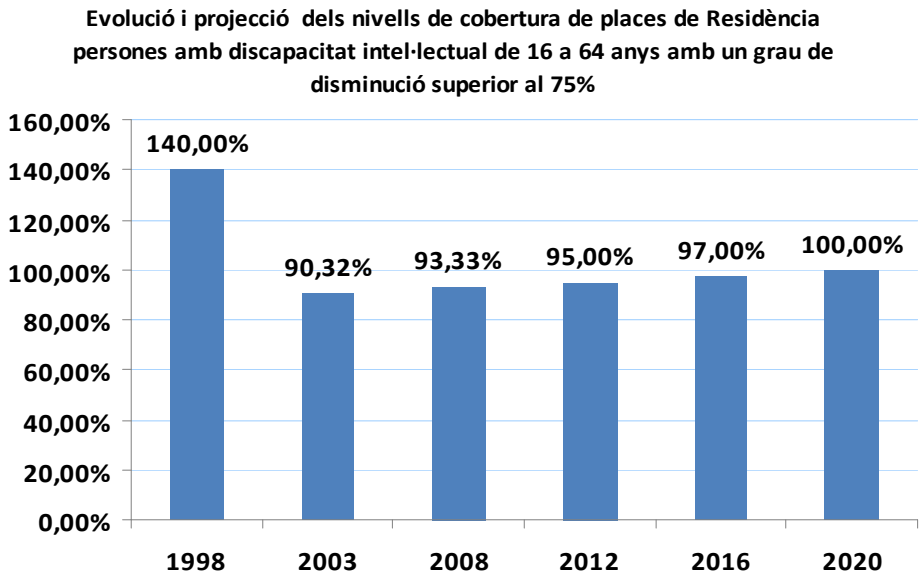

Taula 104

Evolució i projecció dels nivells de cobertura de places de Residència per persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 75%

	Persones amb discapacitat intel·lectual 75% i +	Places Residència	% Cobertura s/places registrades
1998	20	28	140,000%
2003	31	28	90,32%
2008	30	28	93,33%
2012	31	31	95,00%
2016	33	32	97,00%
2020	34	34	100,00%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

SITUACIÓ ACTUAL I PREVISIONS DE CREIXEMENT

A la taula següent es presenten de manera sintètica els resultats de les projeccions de creixement de serveis d'atenció especialitzada per a les persones amb discapacitat intel·lectual en el propers anys. Els resultats de la projecció, permeten estimar els recursos que seria necessari crear per assolir un creixement que iguali o superi el creixement que es preveu del col·lectiu afectat i que, com a mínim, s'arribi a assolir la màxima cobertura registrada en la darrera dècada.

SÍNTESI DE RESULTATS								
Recursos per a persones amb discapacitat intel·lectual								
	2008		2012		2016		2020	
	Nombre	% s/població amb discapacitat intel·lectual	Estimació creixement segons Estudi	Nombre a assolir	Estimació creixement segons Estudi	Nombre a assolir	Estimació creixement segons Estudi	Nombre a assolir
CO, CET i CAE (1)	144	62,6%	33	177	41	218	36	254
CO, CET i CAE	144	107,5%	21	165	12	177	14	191
Places Llar Residència	16	12,6%	2	18	1	19	0	19
Places Residència	28	93,3%	3	31	1	32	2	34

(1) Tenint en compte la suma de persones amb discapacitat intel·lectual i les discapacitades pel malaltia mental
Font: Elaboració pròpia a partir de les taules i gràfics anteriors.

CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

Aquesta necessitat d'incrementar l'oferta, derivada dels raonaments i càlculs anteriors, i sintetitzats en el darrer apartat, es reafirma també a partir de tot un conjunt de dades i resultats que se'n deriven dels anàlisis realitzats en aquest informe, i sobretot, dels resultats de les aportacions dels principals responsables i tècnics d'institucions i entitats relacionades amb aquest àmbit.

Com s'ha pogut veure en aquest capítol, per a l'estimació de les necessitats dels nivells de cobertura de determinats serveis d'atenció especialitzada s'han agregat les dades de dos col·lectius que, en general, són tractats de manera diferenciada. La raó per la qual s'han agregat aquestes dades, respon al fet que, en aquesta comarca, com ja s'ha dit, alguns dels recursos existents per el col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual són també utilitzats per les persones amb discapacitat derivada de malaltia mental. Per tant, pel que fa a aquest tipus de recursos d'atenció especialitzada, la població diana és la suma de les dues poblacions.

No obstant això, a l'hora de filar més prim i/o d'aprofundir sobre les problemàtiques i necessitats concretes i específiques de cada perfil de discapacitats, s'ha considerat que, de cara a l'establiment de conclusions i recomanacions, cada col·lectiu es tractés de manera diferenciada,

Així doncs, de les dades i informacions aportades, es poden extreure les següents conclusions i recomanacions:

- **Atenció a les persones amb discapacitat intel·lectual**

En els últims anys l'atenció a aquestes persones ha canviat molt, segurament com un reflexa dels mateixos canvis que s'han produït a la societat. La programació de serveis i recursos resulta una eina clau per atendre les necessitats i per a desenvolupar una bona xarxa de serveis socials que doni resposta a les necessitats actuals i futures de les persones amb discapacitat intel·lectual. En alguns casos, els models d'atenció existents actualment semblen no ser capaços de respondre ni al creixement de la demanda ni a la diversitat i la complexitat de les característiques d'aquesta. En aquest sentit, els models d'atenció cal que siguin adaptables a les necessitats personals i no es vegin cenyits per definicions tipològiques del recurs i els criteris d'assignació de places per gestionar l'ocupació dels recursos.

- **Un baix creixement de la prevalença.**

El creixement d'aquest col·lectiu en els darrers anys ha estat relativament baix i, de cara el futur, també és preveu que continuï amb aquesta tendència, atès que l'índex de prevalença del Pla de l'Estany ja supera a l'índex mitjà del conjunt de Catalunya.

- **Atenció a les persones amb discapacitat intel·lectual al llarg de la vida.**

A través de les entrevistes amb els diferents tècnics del territori s'han formulat una seria de plantejaments - preguntes que resulten molt interessants i que plantegen la necessitat de replantejar l'atenció que es dona a les persones amb discapacitat intel·lectual:

  - Les persones amb discapacitat intel·lectual que tenen més de 65 anys en quin servei s'inclouran al futur? S'inclouran en serveis de gent gran o caldria plantejar un tipus de recurs específic per a les persones majors de 65 anys amb discapacitat intel·lectual? potser una Residència per persones amb discapacitat intel·lectual grans? És important tenir en compte que en moltes situacions el mateix cicle i ritme vital d'aquestes persones amb discapacitat intel·lectual no respon al mateix cicle de la resta de les persones. En moltes situacions, una persona amb discapacitat intel·lectual d'uns 50 anys ja té les característiques de dependència d'algunes persones de més de 65 anys.

- Relacionat amb aquesta primera idea, es creu idoni plantejar la necessitat de crear, i així les xifres anteriorment plantejades ho mostren, una Fundació Tutelar a la comarca del Pla de l'Estany. Una Fundació tutelar garanteix la protecció legal i l'atenció social a les persones afectades pel patiment de malalties mentals, pels efectes de malalties relacionades amb l'envelliment i a les persones amb discapacitat intel·lectual, així com el suport a les seves famílies. Les dades sobre discapacitat a la comarca i l' experiència des del territori, en quan el treball amb la Fundació Tutelar de les Comarques gironines, mostren la força i objectivitat de la protecció d'una Fundació tutelar amb les persones.

- **Canvi del model d'atenció a les persones amb discapacitat intel·lectual.**

La tendència europea és la d'apostar per a serveis lligats a l'augment de la qualitat de vida a l'entorn familiar i/o de la comunitat. L'aposta, segons els tècnics consultats, seria cap a un model, semblant a l'exemple de la Fundació Ave Maria de Sitges, que incorpora **unitats de convivència familiar dins la comunitat**. Es parla d'anar abandonant el model de residències amb una visió hospitalària i apostar, sempre que les característiques de les persones amb discapacitat intel·lectual ho permetin, per unitats de convivència familiar dins la comunitat. El model d'unitat familiar dins la comunitat aportaria millores en la qualitat de vida dels usuaris i reduiria els costos que provoca l' internament residencial. Es tracte d'un model en el que una entitat gestiona una seria de pisos repartits pel territori. Aquesta entitat també gestiona una seria de professionals tècnics (educadors, psicòlegs, treballadors socials i personal d'atenció directe). A les unitats hi conviuen unes 4-5 persones amb les que hi treballa el personal d'atenció directe amb el suport dels professionals tècnics de l'entitat. És un canvi de model important perquè es fa partícips als usuaris de les decisions de la seva vida. Es tracte d'abandonar el model hospitalari i apostar decididament per un model més personalitzat. Es tracte de pisos equipats per la vida independent de persones adultes amb discapacitat intel·lectual, que realitzen activitats exteriors però que precisen d'un suport per algunes activitats de la vida diària.

- **Flexibilitat com a element clau.**

La flexibilitat és clau per a atendre perfils que, per la seva complexitat, no s'ajusten al perfil predefinit. Aquesta flexibilitat implica, entre d'altres aspectes: incrementar els recursos de personal, ampliar serveis, incrementar l'actual oferta de places especialitzades i els horaris d'atenció.

- **Elements a tenir en compte per a la millora del treball interdisciplinari i entre serveis.**

  - Potenciar el treball transversal entre els professionals de la comarca per a què les famílies tinguin un suport i un acompanyament entre els diferents serveis i recursos. Amb l'objectiu de superar els salts entre les diferents xarxes d'atenció (sanitària, social i laboral) i entre els diferents actors dins de cada xarxa, es recomana fomentar processos i mecanismes que afavoreixin la coordinació i el treball en xarxa. Un dels aspectes bàsics per aconseguir una atenció de qualitat és la informació que es dóna a les persones. Que sigui accessible, directa, àgil, transparent i completa assegura que, davant d'una situació de necessitat, les persones puguin conèixer les respostes que es presenten i puguin triar la que més els convé perquè és important tenir en compte la càrrega sentimental, física i efectiva que suposa per a les famílies, està a càrrec d'una persona amb qualsevol tipus de discapacitat.

- Reforçar i ampliar els serveis de suport familiar tan per a persones amb discapacitat intel·lectual, malaltia mental i del servei d'atenció precoç. Seria important treballar tots els àmbit des de:
  - grups de suport a les famílies
  - escola de pares i mares
  - grups d'ajuda mútua

- Promoure el Respir familiar: Hauria de ser un recurs inclòs en la Cartera de serveis però no hi és. Seria necessari que hi hagués finançament per aquest servei, dotar-lo de més agilitat i gestionar-lo des del territori.

- **Transport de les persones amb discapacitat intel·lectual.**

La dispersió geogràfica de la comarca del Pla de l'Estany i la mida d'alguns municipis, que no superen els mil residents, suposen moltes dificultats per cobrir i organitzar el desplaçament de les persones amb discapacitat intel·lectual. A més, si es té en compte els ingressos d'aquestes persones i els costos que suposa la seva atenció, resulta important garantir que les persones amb discapacitat intel·lectual puguin tenir la facilitat d'arribar als serveis i recursos de la comarca.

- Promoure la possibilitat d'establir algun tipus d'ajuda pel transport públic a la comarca per a les persones amb discapacitat de més d'un 65% i incloure descomptes pel bus interurbà, etc.

- **Ubicació dels serveis i recursos.**

Lligat amb l'aspecte del transport, cal considerar la ubicació de proximitat dels recursos; caldrà establir criteris per a la localització dels equipaments dins els límits municipals, i àmbits de proximitat, per a què aquest pugui ser accessible per a la població destinatària.

- **Recursos d'habitatge per a les persones amb discapacitat intel·lectual.**

Potenciar una xarxa social potent que potenciï l'autonomia de les persones amb discapacitat intel·lectual. És necessari donar més ajudes pel lloguer per a persones amb discapacitat intel·lectual que volen, i tenen la possibilitat, de viure en lloguer. També cal potenciar i augmentar els serveis de suport a la llar.

- **Lleure per a les persones amb discapacitat intel·lectual.**

El lleure és un dels eixos principals de la integració social i de la recerca de satisfacció personal de qualsevol persona, encara més si es té algun tipus de discapacitat. És important potenciar-lo tan per les persones amb discapacitat intel·lectual menors com per les majors. El lleure aporta molta qualitat de vida a les persones amb discapacitat intel·lectual però hi ha moltes dificultats per trobar finançament, recursos, etc. També és important incloure als menors amb discapacitat intel·lectual als serveis de lleure ordinari en tan com a recurs amb una finalitat educativa i socialitzadora bàsica.

7 LES PERSONES AMB DISCAPACITATS FÍSIQUES: NECESSITATS VERSUS RECURSOS

7.1 Les persones amb discapacitats físiques menors de 65 anys.

Igual que en el cas de les persones amb discapacitat intel·lectual, els recursos i serveis socials especialitzats existents destinats específicament a aquest col·lectiu, estan en funció de l'edat i del grau de disminució de les persones afectades. El document de programació de la Generalitat de Catalunya[26], detalla quins recursos són adients a determinades característiques de les persones amb discapacitat física i en el que es té en compte l'edat i el grau de discapacitat per a ressaltar la població diana a qui va dirigida els recursos. Per fer la programació que es presenta en aquest estudi, s'ha tingut en compte aquest document, tot i que això no vol dir que no haguem de tenir en compte altres criteris i recursos que seran o poden ser necessaris en el futur. De fet a l'hora de calcular la població diana de cada grup, s'han utilitzat trams d'edat més amplis, per tal de no restringir d'entrada cap recurs o servei que una persona adulta pot necessitar.

De totes maneres s'ha de dir que actualment a la comarca pràcticament no hi ha cap oferta especialitzada adreçada a aquest col·lectiu de manera específica, exceptuant una línea de finançament que beneficia a 11 persones amb discapacitat física.

Criteris de programació per a persones amb discapacitat intel·lectual

Recurs i/o servei	Població diana en la programació de recursos	
	Edat	Grau de discapacitat
Centre Ocupacional	De 20 a 64 anys	Grau superior al 65%
Centre d'Atenció Especialitzada	De 18 a 64 anys	Grau superior al 75 % amb barem de tercera persona i necessitat de suport extens generalitzat
Llar Residència	De 25 a 55 anys	Grau superior al 33% sense barem de tercera persona i amb necessitat de suport limitat
Residència	De 18 a 64 anys	Grau superior al 75%, amb barem de tercera persona i necessitat de suport extens i generalitzat

Font: ICASS Programació territorial dels recursos d'atenció especialitzada i domiciliària a Catalunya. 2008-2012 i Bases per a la nova planificació. Departament d'Acció Social i Ciutadania

Tal com es pot veure en les taules que es presenten a continuació, durant la darrera dècada s'ha produït un important creixement de la població amb discapacitat física. Tant els discapacitats físics motòrics com no motòrics s'han multiplicat per dos en els darrers 10 anys. De fet es tracta d'una tendència que s'ha donat en quasi totes les categories de persones amb discapacitat i que, probablement, com ja s'ha dit, les causes d'aquest important increment estan més relacionades amb la creixent consciència social sobre aquestes problemàtiques i la necessitat de ser reconegut i poder beneficiar-se de determinats ajuts i/o prestacions, que no pas per un increment "real" de la prevalença d'aquest tipus de discapacitat.

[26] ICASS (2009)

Tot i això, és important tenir en compte l'augment d'accidents laborals, de trànsit i per malalties relacionades amb l'àmbit laboral que han fet créixer la demanda de serveis específics d'aquestes persones.

Taula 105

Persones del Pla de l'Estany reconegudes legalment com a disminuïdes segons el tipus de disminució. 1998-2008

Any	Motòrics	Físics no motòrics	Visuals	Auditius	Total
1998	179	103	32	13	492
2003	298	147	43	20	508
2008	412	176	57	38	683

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Taula 106

Persones reconegudes legalment amb disminució física, motòrica per edat i grau de disminució. 1998, 2003 i 2008

	1998	2003	2008
G-1 Estimació de persones amb discapacitat física amb un grau superior al 33% d'entre 16 a 64 anys (1)	175	271	348
G-2 Estimació de persones amb discapacitat física d'entre 16 a 64 anys amb un grau superior al 65% (2)	77	120	156
G-3 Estimació de persones amb discapacitat física amb un grau del 75% i superior (2)	31	53	70

(1) Les estimacions s'obtenen a partir de calcular, en primer lloc, el percentatge que en aquests anys representen els discapacitats de 16 a 64 anys sobre el total de persones amb discapacitat. A continuació s'apliquen aquests percentatges al total de persones amb discapacitat física, motòrica. (2) Per estimar aquests resultats s'aplica sobre el G-1 el mateix percentatge que representa aquest grau de disminució sobre el total de disminuïts legalment reconeguts, en l'any corresponent.
Font: Elaboració pròpia

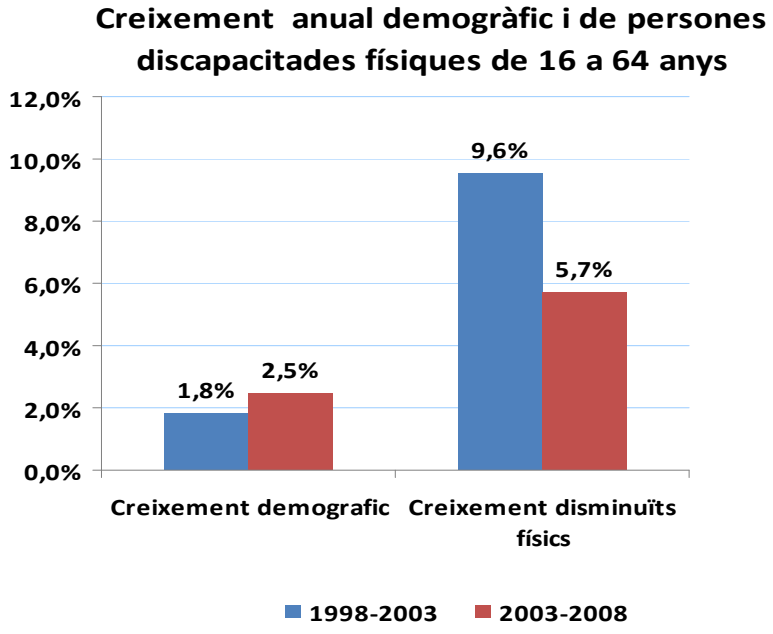

7.2 Estimació de les necessitats i dels recursos i serveis necessaris en els propers anys.

L'estimació dels recursos i serveis necessaris en el futur dependrà bàsicament de l'evolució demogràfica i de la prevalença. En el gràfic següent, a partir de l'evolució de la prevalença en els darrers deu anys i de les projeccions demogràfiques sobre la població d' entre 16 i 64 anys, s'estima la població diana susceptible d'haver de menester els recursos d'atenció social especialitzada. Com es pot veure, el creixement d'aquest col·lectiu en funció dels diferents perfils, és força elevat.

De totes maneres, cal destacar que la taxa de prevalença de la població discapacitada física del Pla de l'Estany (1,789% s/ la població total) és bastant inferior que la mitjana de Catalunya (3,284%), i per tant, és molt probable que el creixement futur que es preveu pel conjunt de persones amb discapacitats físiques de 16 a 64 anys (al voltant de 0,5 punts de prevalença per sobre de la taxa actual i unes 200 persones més a l'any 2020) es situï encara per sota de la mitjana de Catalunya, si es té en compte la taxa del Pla de l'Estany actual, es situa a més d'un punt per sota de la de Catalunya.

Evolució i estimació de la prevalença de persones amb discapacitat física de 16 a 64 anys

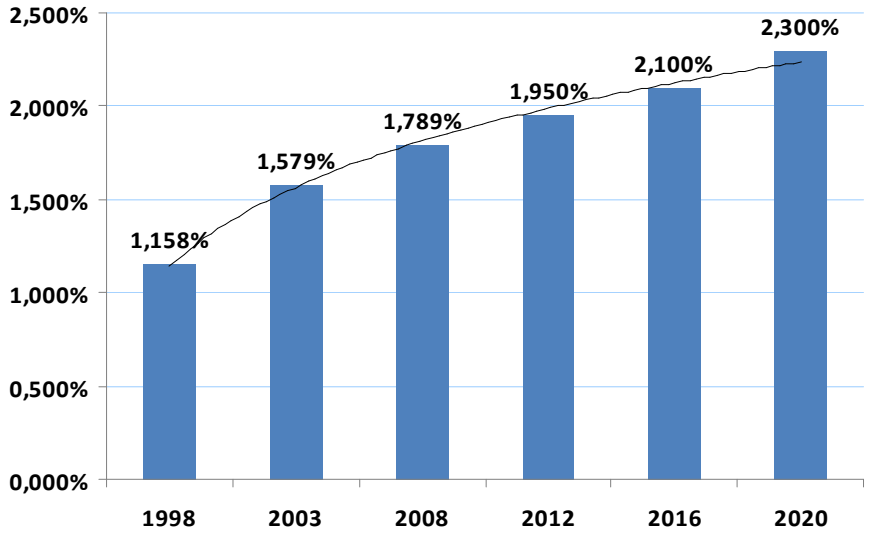

Evolució i estimació de la prevalença de persones discapacitades físiques d'un grau superior al 65%

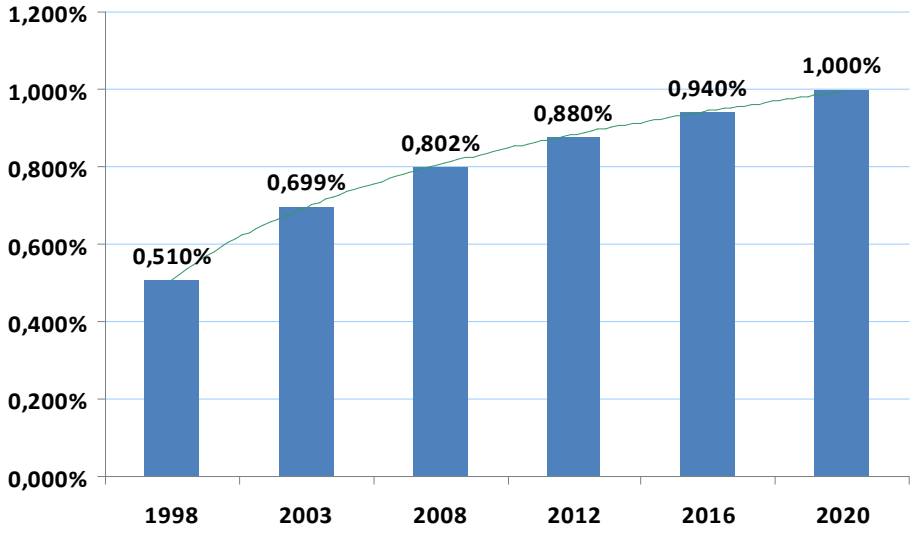

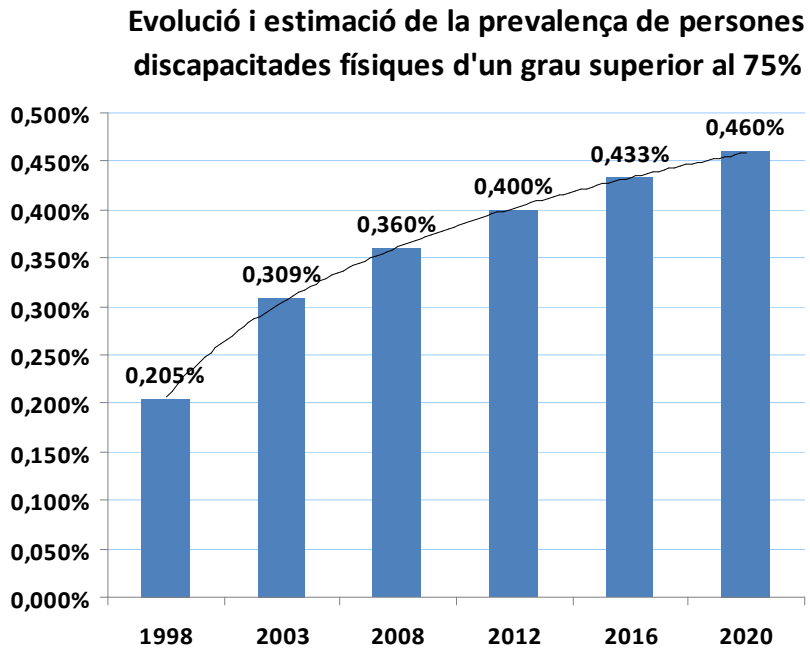

Taula 107

Estimació i projecció de persones amb discapacitat física de 16 a 64 anys

	Discapacitat 33% i +	Discapacitat 65% i +	Discapacitat 75% i +
1998	175	77	31
2003	271	120	53
2008	348	156	70
2012	381	172	78
2016	417	187	86
2020	446	194	89

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules i gràfics anteriors

7.2.1 Estimació de places de Centre Ocupacional

En la taula següent es presenta l'estimació i previsió de places de Centre Ocupacional per aquest col·lectiu.

Val a dir que, d'entrada, a la comarca no hi ha cap Centre Ocupacional adreçat específicament a persones amb discapacitat física, tot i que, tal com es pot veure, el nombre de persones susceptibles d'haver de menester un recurs d'aquest tipus és prou elevat i amb una clara tendència a l'alça.

De totes maneres, cal esmentar que almenys fins ara, gairebé no s'han detectat demandes específiques per a la creació d'aquests tipus de recurs a la Comarca, i segurament aquesta es la raó principal per a no haver-les creat. Ara bé, això no significa

que, tenint en compte l'important creixement que es preveu del col·lectiu, faci emergir la necessitat i la demanda d'aquest recurs.

Taula 108

Estimació i previsió de places de Centre ocupacional per persones amb discapacitat física 2008-2020

	Disminuïts 65% i +	Població diana (1)	Places C.O a la Comarca	Usuaris finançats	Dèficit estimat
2008	156	39	0	0	39
2012	172	43	0	0	43
2016	187	47	0	0	47
2020	194	48	0	0	48

(1) 25% de la població discapacitada física de 16 a 64 anys, segons el document "Programació territorial dels recursos d'atenció especialitzada i domiciliària a Catalunya 2008-2012 i Bases per a la nova planificació". ICASS. Generalitat de Catalunya.
Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

7.2.2 Estimació de places de Centre d'Atenció Especialitzada

Actualment, a la comarca del Pla de l'Estany hi ha un únic Centre Especial de Treball que atén 11 persones amb discapacitats físiques, les quals reben finançament públic per aquest tipus de recurs. Per tant, el dèficit de places d'aquest tipus de centre es correspon exactament amb el nombre de persones que s'estima el podrien utilitzar, menys aquests 11 beneficiaris. Aquestes persones, tal com es pot veure en la taula següent, serien el 35% de les que tenen entre 18 i 64 anys i que pateixen una discapacitat física del 75% i més amb barem de tercera persona i de mobilitat.[27]Atès que no es disposen de dades desagregades sobre les persones d'aquest grau de discapacitat que a més se'ls hi hagi atorgat el barem de tercera persona i mobilitat, les dades sobre la població diana poden ser inferiors a les que s'han apuntat.

No obstant això, cal destacar que la tendència de les necessitats futures va cap a l'alça i que en els propers 10 anys, els potencials usuaris d'aquest recurs s'incrementaran al voltant del 30%.

Taula 109

[27] ICASS (2009)

Estimació i previsió de places de Centre d'Atenció Especialitzada per persones amb discapacitat física 2008-2020

	Disminuïts 75% i +	Població diana (1)	Places C.A.E de la Comarca	Dèficit estimat
2008	70	25	11	14
2012	78	27	11	16
2016	86	30	11	19
2020	89	3l	11	20

(1) 35% de la població discapacitada física de 16 a 64 anys, segons el document "Programació territorial dels recursos d'atenció especialitzada i domiciliària a Catalunya 2008-2012 i Bases per a la nova planificació" ICASS. Generalitat de Catalunya
Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

7.2.3 Estimació de places de Llar Residència

Igual com en el cas anterior, actualment a la comarca del Pla de l'Estany no hi ha cap recurs específic d'aquest tipus. Tampoc s'ha detectat cap beneficiari del recurs encara que sigui fora de la Comarca. Per tant, el dèficit de places d'aquest tipus de centre es correspon exactament amb el nombre de persones que s'estima el podrien utilitzar. Aquestes persones, tal com es pot veure en la taula següent, serien el 10% de les que tenen entre 18 i 64 anys i que pateixen una disminució física del 33% sense barem de tercera persona però si de mobilitat. Atès que no es disposen de dades desagregades sobre les persones d'aquest grau de discapacitat que a més se'ls hi hagi atorgat el barem de mobilitat, les dades sobre la població diana són lleugerament inferiors a les que s'han apuntat.

No obstant això, cal destacar que la tendència de les necessitats futures va cap a l'alça, i que en els propers 10 anys, els potencials usuaris d'aquest recurs s'incrementaran al voltant del 30%.

Taula 110

Estimació i previsió de places de Llar residència per persones amb discapacitat física 2008-2020

	Disminuïts 33% i +	Població diana (1)	Places C.O de la Comarca (2)	Dèficit estimat
2008	348	35	0	35
2012	381	38	0	38
2016	417	42	0	42
2020	446	45	0	45

(1) 10% de la població amb discapacitat física de 16 a 64 anys, segons el document "Programació territorial dels recursos d'atenció especialitzada i domiciliària a Catalunya 2008-2012 i Bases per a la nova planificació". ICASS. Generalitat de Catalunya.
Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

7.2.4 Estimació de places de Residència

Actualment a la comarca del Pla de l'Estany no hi ha cap recurs d'aquest tipus. Per tant, el dèficit de places d'aquest tipus de centre es correspon exactament amb el nombre de persones que s'estima el podrien utilitzar. Aquestes persones, tal com es pot veure en la taula següent, serien el 40% de les que tenen entre 18 i 64 anys i que pateixen una disminució física del 75% i més, amb barem de tercera persona i de mobilitat. Atès que no es disposen de dades desagregades sobre les persones d'aquest grau de discapacitat que a més se'ls hi hagi atorgat el barem de tercera persona i mobilitat, les dades sobre la població diana són inferiors a les que s'han apuntat.

No obstant això, cal destacar que la tendència de les necessitats futures va cap a l'alça, i que en els proper 10 anys, els potencials usuaris d'aquest recurs s'incrementaran al voltant del 30%.

Taula 111

Estimació i previsió de places de residència per persones amb discapacitat física 2008-2020

	Disminuïts 75% i +	Població diana (1)	Places C.O de la Comarca	Dèficit estimat
2008	70	28	0	28
2012	78	31	0	31
2016	86	34	0	34
2020	89	36	0	36

(1) 40% de la població discapacitada física de 16 a 64 anys, segons el document "Programació territorial dels recursos d'atenció especialitzada i domiciliària a Catalunya 2008-2012 i Bases per a la nova planificació". ICASS. Generalitat de Catalunya
Font: Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

SITUACIÓ ACTUAL I PREVISIONS DE CREIEMENT

A la taula següent es presenten, de manera sintètica, els resultats de les projeccions de creixement de serveis d'atenció especialitzada per a les persones amb discapacitat física en el propers anys. L'estimació dels recursos i serveis necessaris en el futur dependrà bàsicament de l'evolució demogràfica i de la prevalença ja que, com s'ha pogut observar i a partir dels resultats de la projecció, és un creixement força elevat. A partir d'aquestes dues variables s'ha pogut estimar els recursos que seria necessari crear al Pla de l'Estany; i parlem de "crear" perquè la comarca no té cap recurs específic per aquest col·lectiu. Per tant, el dèficit de places d'aquest tipus de centre es correspon exactament amb el nombre de persones que s'estima el podrien utilitzar.

SÍNTESI DE RESULTATS								
Recursos per a persones amb discapacitat física								
	2008		2012		2016		2020	
	Població diana	Dèficit potencial estimat	Població diana	Dèficit potencial estimat	Població diana	Dèficit potencial estimat	Població diana	Dèficit potencial estimat
Places CO	39	35	43	31	47	35	48	36
Places CAE	25	14	27	16	30	19	31	20
Places Llar Residència *	35	35	38	38	42	42	45	45
Places Residència *	28	28	31	31	34	34	36	36

Elaboració pròpia a partir de les taules i gràfics anteriors.
* La Generalitat de Catalunya no fa previsió d'aquestes places en la seva programació.

CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

Aquesta necessitat de crear i d'incrementar l'oferta, derivada dels raonaments i càlculs anteriors, i sintetitzats en el darrer apartat, es reafirma també a partir de tot un conjunt de dades i resultats que es deriven dels anàlisis realitzats en aquest informe, i sobretot, dels resultats de les aportacions dels principals responsables i tècnics d'institucions i entitats relacionades amb aquest àmbit.

Així doncs, de les dades i informacions aportades, es poden extreure les següents conclusions i recomanacions:

- L'estudi mostra un important creixement de la població amb discapacitat física, tant els discapacitats físics motòrics com no motòrics que s'han multiplicat per dos en els darrers 10 anys.

- A la comarca no hi ha cap centre adreçat específicament a persones amb discapacitat física, tot i que el nombre de persones susceptibles d'haver de menester un recurs d'aquest tipus és prou elevat i amb una clara tendència a l'alça.

- Actualment, a la comarca del Pla de l'Estany hi ha un únic Centre Especial de Treball que atén 11 persones amb discapacitats físiques. No obstant això, cal destacar que la tendència de les necessitats futures va cap a l'alça, i que en els propers 10 anys, els potencials usuaris d'aquest recurs s'incrementaran al voltant del 30%.

- Actualment, a la comarca del Pla de l'Estany no hi ha cap recurs específic en quan a Llar residència i Residència, tot i que la tendència futura també va a l'alça.

8 LES PERSONES AMB DISCAPACITAT PER MALALTIA MENTAL: NECESSITATS VERSUS RECURSOS

8.1 Les persones amb discapacitat per malaltia mental menors de 65 anys.

Igual que a la resta de col·lectius, el document de programació de la Generalitat de Catalunya[28] detalla quins recursos són adients a determinades característiques de les persones amb discapacitat per malaltia mental i en el que es té en compte l'edat i el grau de discapacitat per a ressaltar la població diana a qui va dirigida els recursos. Per fer la programació que es presenta en aquest estudi s'ha tingut en compte aquest document, tot i que això no vol dir que no s'hagi de tenir en compte altres criteris i recursos que seran o poden ser necessaris en el futur. De fet, a l'hora de calcular la població diana de cada grup, s'han utilitzat trams d'edat més amplis, per tal de no restringir d'entrada cap recurs o servei que una persona adulta pot necessitar.

Així doncs, i partint del document de programació territorial dels recursos d'atenció social especialitzada de la Generalitat de Catalunya[29], els recursos i serveis existents s'adrecen als perfils que a continuació es detallen:

Criteris de programació per a persones amb discapacitat per malaltia mental

Recurs i/o servei	Població diana en la programació de recursos	
	Edat	Grau de discapacitat
Llar Residència	De 18 a 65 anys	Grau superior al 65% sense barem de tercera persona i amb necessitat de suport limitat
Llar amb suport	De 18 a 65 anys	Grau superior al 65% sense barem de tercera persona i amb necessitat de suport limitat i que puguin viure en pisos compartits i inserits a la comunitat
Servei Pre laboral	De 18 a 50 anys	Grau superior al 33% que puguin seguir una habilitació i formació i capacitació prèvia per a la inserció laboral
Club social	Majors de 18 anys	Persones discapacitades per malaltia mental

Font: ICASS Programació territorial dels recursos d'atenció especialitzada i domiciliària a Catalunya. 2008-2012 i Bases per a la nova planificació. Departament d'Acció Social i Ciutadania

A continuació i en funció dels criteris de programació esmentats del document de programació de l'ICASS de la Generalitat de Catalunya, sobretot pel que fa al grau de discapacitat, es procedeix, en primer lloc, a l'estimació de les persones afectades de la comarca i, posteriorment, es contrasten amb els recursos i serveis existents actualment.

[28] ICASS (2009)
[29] ICASS (2009)

Tal com es pot veure a la taula següent, a l'any 2008 hi havia un total de 165 persones reconegudes legalment com a discapacitades per malaltia mental. Com es pot observar, el nombre de persones d'aquest perfil que hi ha a l'any 2008 quasi triplica als que hi havia fa 10 anys enrere; tot i així, hi ha força persones encara sense diagnosticar i per tant, no detectades.

Taula 112

Total de persones al Pla de l'Estany reconegudes legalment com a discapacitades per malaltia mental

Any	Malalts mentals
1998	56
2003	111
2008	165

Font. Institut d'Estadística de Catalunya

La desagregació d'aquestes persones discapacitades per malaltia mental en funció de l'edat i del seu grau de disminució legalment reconegut es presenta a la taula següent.

Taula 113

Persones reconegudes legalment com a discapacitades per malaltia mental de 16 a 64 anys. 1998, 2003 i 2008

	1998	2003	2008
G-1 Estimació de discapacitats d'entre 16 a 64 anys (1)	34	53	95
G-2 Estimació de discapacitats d'entre 16 a 64 anys amb un grau superior al 65% (2)	16	26	47

(1)Les estimacions s'obtenen a partir de calcular, en primer lloc, el percentatges que en aquests anys representen els discapacitats de 16 a 64 anys sobre el total de discapacitats. A continuació s'apliquen aquests percentatges al total de discapacitats psíquics per malaltia mental existents. (2) Per estimar aquests resultats s'aplica sobre el G-1 el mateix percentatge que representa aquest grau de disminució sobre el total de disminuïts legalment reconeguts, en l'any corresponent.
Font: Elaboració pròpia

8.2 Els recursos i els nivells de cobertura

En la taula següent es presenten els recursos existents actualment pel col·lectiu discapacitat per malalties mentals.

Com es pot observar, a la Comarca no hi ha cap recurs dels que preveu la Generalitat per aquest col·lectiu, però en canvi hi ha 15 persones treballadores del Centre Especial de Treball del Pla de l'Estany, el qual també atén a treballadors amb discapacitat intel·lectual i física.

Taula 114

Oferta i cobertura de serveis d'atenció especialitzada per les persones discapacitades per malaltia mental

Tipologia de servei	Oferta			Cobertura
	1998	2003	2008	2008
Servei Prelaboral	0	0	0	0
Llar en suport	0	0	0	0
Llar residència	0	0	0	0
Club Social	0	0	0	0
Centre Especial de Treball	0	6	15	31,9%(1)

(1) La cobertura s'ha calculat sobre el nombre de discapacitats per malaltia mental de 16 a 64 anys amb un grau superior al 65%.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades aportades pel Consorci de Benestar social del Pla de l'Estany - Banyoles

8.3 Estimació de les necessitats i dels recursos i serveis necessaris en els propers anys.

L'estimació dels recursos i serveis necessaris en el futur dependrà bàsicament de l'evolució demogràfica i de la prevalença. En el gràfic següent, a partir de l'evolució de la prevalença en els darrers deu anys i de les projeccions demogràfiques sobre la població d'entre 16 i 64 anys, s'estima la població diana susceptible d'haver de menester els recursos d'atenció social especialitzada per aquest col·lectiu de persones. Com es pot veure, el creixement d'aquest col·lectiu en funció dels diferents perfils, és moderat.

De totes maneres, cal destacar que, la taxa de prevalença de la població discapacitada per malaltia mental del Pla de l'Estany (0,49% s/ la població total) és bastant inferior que la mitjana de Catalunya (0,99%), i per tant, és molt probable que el creixement futur que es preveu pel conjunt de discapacitats de 16 a 64 anys (al voltant de 0,12 punts de prevalença per sobre de la taxa actual i unes 20 persones més a l'any 2020) es situï encara per sota de la mitjana de Catalunya, si es té en compte que la taxa actual de la comarca es situa a mig punt percentual, per sota de la de Catalunya. També hem de tenir en compte que encara hi ha moltes persones amb discapacitat derivada de malaltia mental que no han estat diagnosticades, per tan, la taxa de prevalença s'ha de prendre amb una certa cautela. Atès l'entorn més rural de la comarca, moltes d'aquestes persones estan ateses en el seu entorn familiar i es creu que afloraran quan es doni un canvi en aquesta situació que actualment està fent una funció de contenció (sovint amb moltes dificultats).

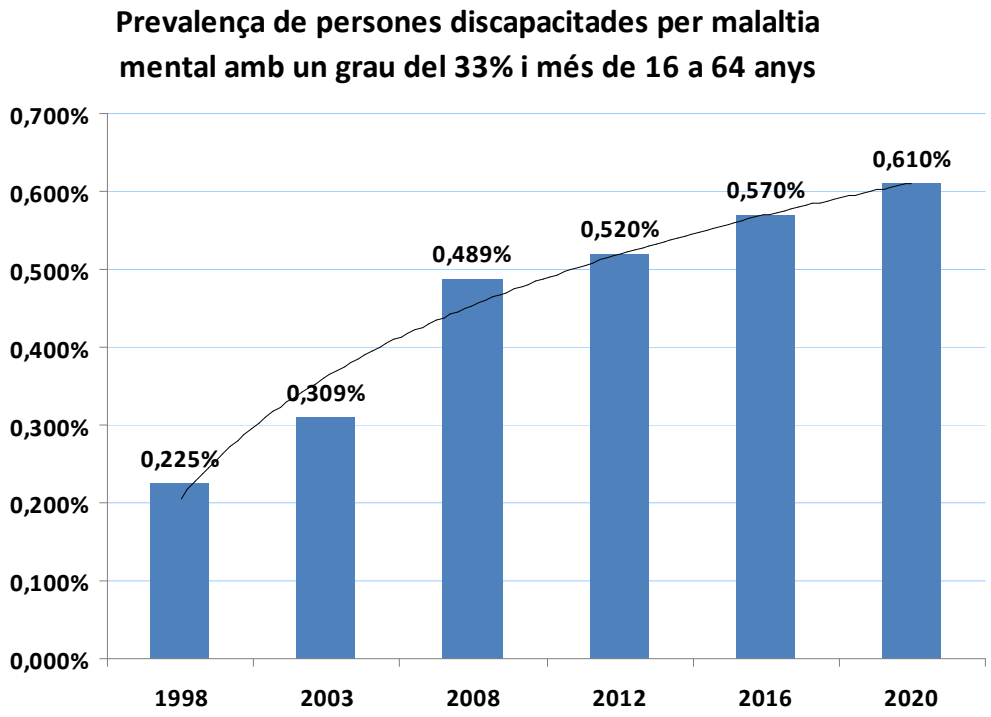

Taula 115

Evolució prevalença persones amb discapacitat per malaltia mental de 16 a 64 anys amb un grau de 33% i més

	Població 16 a 64 anys	Mentals 33% i +	% Prevalença
1998	15106	34	0,225%
2003	17164	53	0,309%
2008	19447	95	0,489%
2012	19525	102	0,520%
2016	19860	113	0,570%
2020	19396	118	0,610%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

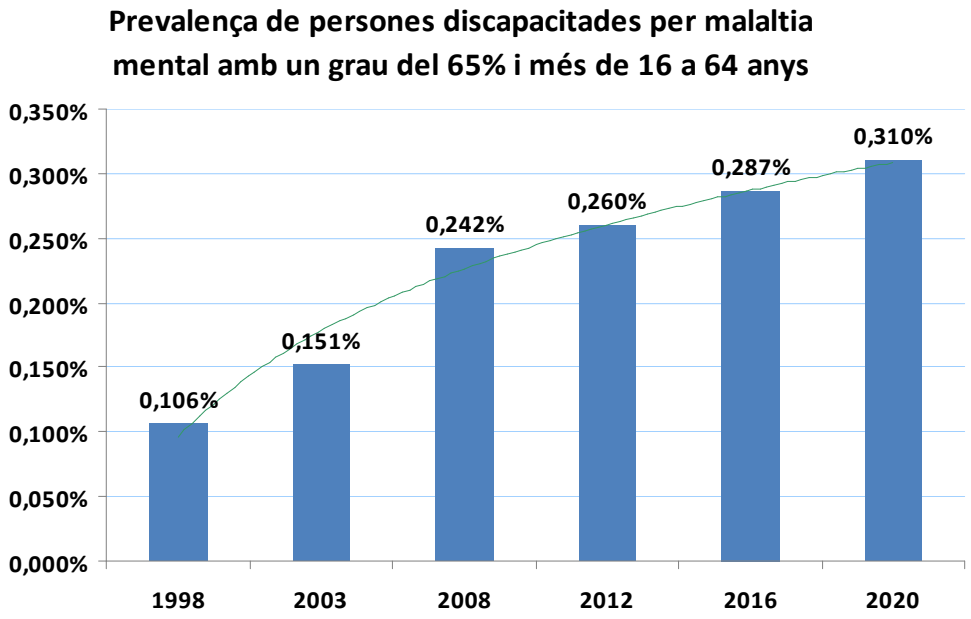

Taula 116

Evolució prevalença persones amb discapacitat per malaltia mental de 16 a 64 anys amb un grau de 65% i més

	Població 16 a 64 anys	Mentals 65% i +	% Prevalença
1998	15106	16	0,106%
2003	17164	26	0,151%
2008	19447	47	0,242%
2012	19525	51	0,260%
2016	19860	56	0,287%
2020	19396	58	0,310%

Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

8.3.1 Estimació de places i serveis necessaris a l'horitzó 2020

Com ja s'ha pogut veure, actualment a la comarca del Pla de l'Estany no hi ha cap oferta de recursos i serveis d'atenció especialitzada de la tipologia que el document de programació territorial del Departament d'Acció Social i Ciutadania de l' ICASS ha considerat adient pel col·lectiu de persones amb malaltia mental. Hem de tenir en compte que històricament, les persones amb discapacitat per malaltia mental han estat ateses pel Departament de salut.

Per tant, a l'hora de calcular el nombre de places i/o serveis d'atenció especialitzada que serien necessaris actualment i en el futur, es té únicament en compte la prevalença actual i la que es preveu en el futur, partint de l'evolució de la prevalença de la darrera dècada.

Així doncs, en la taula següent es pot veure per a cada tipus de recurs i servei l'estimació del nombre de places i serveis que caldria crear per tal d'atendre les necessitats detectades.

Taula 117

Serveis i recursos necessaris per persones amb discapacitat per malaltia mental de 16 a 64 anys (2008/2020)

Període	Servei Prelaboral (33% i més de discapacitat) (1)	Llar amb suport i/o Llar residència (65% i més de discapacitat)
2008	80	47
2012	87	51
2016	98	56
2020	103	58

(1) Les necessitats d'aquest servei son la diferència entre la població potencialment necessitada d'aquest recurs i els usuaris actuals beneficiaris del Centre Espacial de Treball (CET)
Font: Elaboració pròpia a partir de les taules anteriors

Val a dir que aquestes dades estimades, corresponen al potencial màxim de necessitats, sense tenir en compte altres estructures o sistemes de suport i serveis (sobretot les familiars) les quals són les que, en general, es fan càrrec de la majoria de necessitats del col·lectiu.

SITUACIÓ ACTUAL I PREVISIONS DE CREIXEMENT

Pel que fa a l'estimació de recursos i serveis per les persones afectades per discapacitat per malaltia mental, i tenint en compte la no existència de recursos d'atenció especialitzada específics per aquest col·lectiu a la comarca, únicament s'ha pogut calcular l'evolució de les necessitats que es preveuen pel col·lectiu en els proper anys, en base a l'evolució passada de la prevalença i de l'evolució demogràfica que es preveu.

A la taula següent es presenten de manera sintètica els resultats de les projeccions de creixement de serveis d'atenció especialitzada per a les persones amb discapacitat per malaltia mental en el propers anys.

SÍNTESI DE RESULTATS

Recursos per a persones amb discapacitat per malaltia mental

	2008		2012		2016		2020	
	Nombre	% s/po. amb disc. per malaltia mental	Nombre	Estimació creixement segons estudi	Nombre	% s/po. amb disc. per malaltia mental	Nombre	% s/po. amb disc. per malaltia mental
Places Servei Prelaboral	80	84,2%	87	7	98	86,7%	103	87,3%
Places Llar amb suport Llar residència	47	100,0%	51	4	56	100,0%	58	100,0%

Elaboració pròpia a partir de les taules i gràfics anteriors.

CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

La societat té cada vegada més en compte les discapacitats per malaltia mental, ja que la seva prevalença, segons els estudis, augmenta any rere any. En el cas del Pla de l'Estany, la prevalença és inferior a la realitat de Catalunya. Tot i això és important adoptar mesures per promoure la integració de les persones amb discapacitat a la societat i per desenvolupar un model d'atenció en què la coordinació de la xarxa social sigui essencial. Potser no es parla tant d'un increment de les necessitats, sinó una major "visibilitat" de la discapacitat. L'aparició d'un nou marc legislatiu, amb l'augment de l'oferta de serveis a la Cartera de Serveis socials/atenció dependència, està provocant emergència de casos que ja existien però que no eren visibles.

Així doncs, de les dades i informacions aportades, es poden extreure les següents conclusions i recomanacions:

- A l'any 2008 hi havia un total de 165 persones reconegudes legalment com a discapacitades per malaltia mental. El nombre de persones d'aquest perfil que hi ha a l'any 2008 quasi triplica als que hi havia fa 10 anys enrere.

- A la comarca del Pla de l'Estany no hi ha cap recurs dels que preveu la Generalitat per aquest col·lectiu, però en canvi hi ha 15 persones treballadores del Centre Especial de Treball del Pla de l'Estany, el qual també atén a treballadors amb discapacitat intel·lectual i física.

- És important tenir en compte que encara hi ha moltes persones amb discapacitat per malaltia mental que no han estat diagnosticades. Atès l'entorn més rural de la comarca, moltes d'aquestes persones estan ateses en el seu entorn familiar i es creu que afloraran en els pròxims anys.

- Des de la comarca es constata la necessitat de crear una estructura sòlida comarcal d'atenció a la salut mental d'adults, infants i joves. El fet que la xarxa de salut mental es concentri a la ciutat de Girona dificulta que les persones del Pla de l'Estany en facin ús. La situació actual agreuja les situacions relacionades amb salut mental: la crisi ha fet augmentar els casos d'ansietat i de depressió, els trastorns i les necessitats van en augment. Els/les pacients que requereixen atenció psiquiàtrica i salut mental són atesos en els diferents recursos que composen la xarxa de salut mental, en aquest cas, a Girona o en consultes perifèriques. L'atenció psiquiàtrica segueix un model integral d'atenció interdisciplinària i intersectorial, amb la participació de serveis sanitaris i de recursos socials i educatius. Per tal de garantir l'accessibilitat de la població a aquests recursos assistencials es recomana la creació d'una estructura d'atenció a la salut mental infantil i juvenil, que s'ocuparia de pacients fins als 18 anys, d'una estructura d'atenció de salut mental d'adults pròpia a la comarca, interdisciplinària i proactiva amb els agents socials i de salut del territori.

9 ELS INFANTS MENORS DE 6 ANYS AMB TRASTORNS DE DESENVOLUPAMENT O AMB RISC DE TENIR-LOS

En el gràfic i taula següent, es presenta l'evolució del creixement que es preveu a l'horitzó 2020 dels infants menors de 6 anys amb trastorns de desenvolupament o risc. De totes maneres, si es té en compte que, segons el document de programació de la Generalitat, la prevalença estimada pel 2012 és del 7,5% (a la comarca aquest percentatge ja s'assoleix en escreix el 2008) podria ser que l' increment estimat fos menor en una tendència similar a la que s'estima pel conjunt de Catalunya.

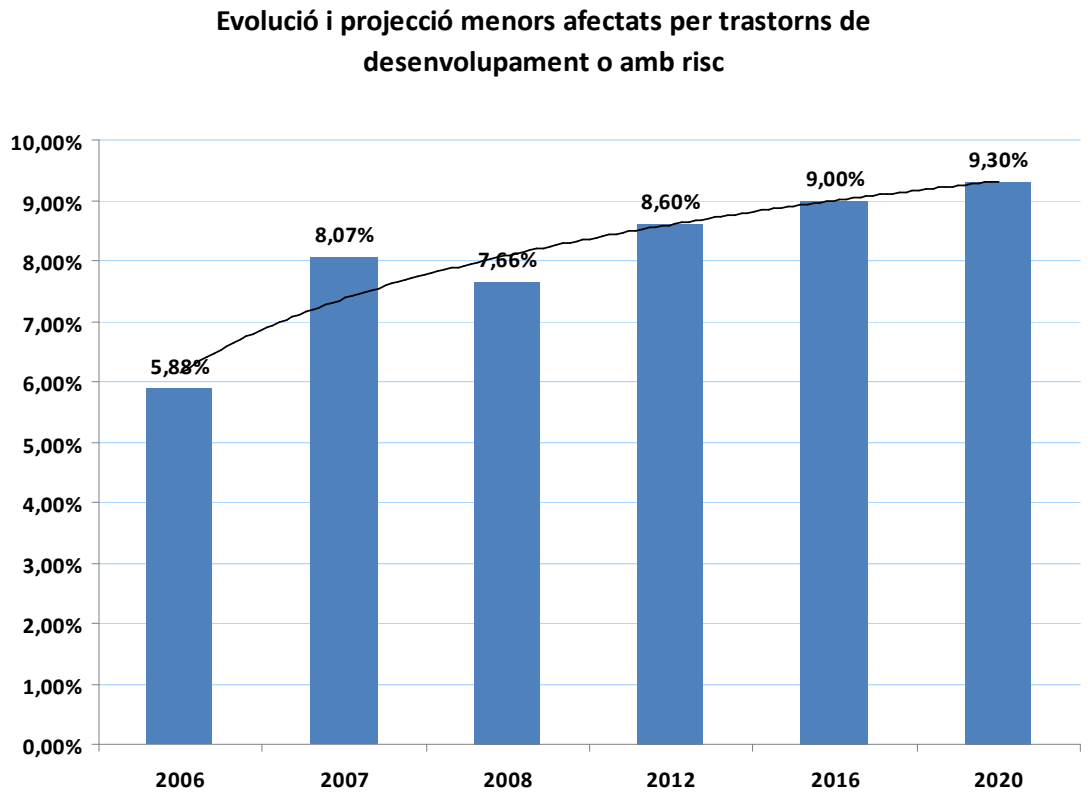

Taula 118

Població menor de 6 anys amb trastorns de desenvolupament o amb risc

	Població	Població afectada	% s/pob.
2006	1565	92	5,88%
2007	1809	146	8,07%
2008	2166	166	7,7%
2012	2377	204	8,60%
2016	2299	207	9,00%
2020	2117	197	9,30%

Font: (Dades fins el 2008) Elaboració pròpia a partir de l'Idescat i de les dades aportades pel Consorci de Benestar Social del Pla de l'Estany - Banyoles (dades a partir del 2012). Elaboració pròpia a partir de les dades de projeccions demogràfiques de l'Idescat i de les dades sobre l'evolució de la prevalença durant el període 1998/2008.

SITUACIÓ ACTUAL I PREVISIONS DE CREIEMENT

SÍNTESI DE RESULTATS								
Recursos per a infants menors amb trastorns de desenvolupament o amb risc de tenir-los								
	2008		2012		2016		2020	
	Nombre	% s/po.	Nombre	Estimació creixement segons estudi	Nombre	% s/po.	Nombre	% s/po.
Places	166	7,7%	204	8,6%	207	9,0%	197	9,3%

Elaboració pròpia a partir de les taules i gràfics anteriors.

10 LES PERSONES AFECTADES PER DROGODEPENDÈNCIES I PER VIH/SIDA

Tenint en compte que el coneixement i les dades existents sobre aquest col·lectiu, tant en relació a l'evolució de la prevalença d'aquestes malalties, com en relació a les variables socials que les condicionen o determinen, és molt escàs, i en tot cas del tot insuficient, seria molt arriscat estimar projeccions sobre necessitats futures.

Per altre banda, segons les dades del document de programació de la Generalitat, s'estima una taxa força baixa de persones afectades per aquest tipus de malalties, susceptibles d'haver de menester serveis d'atenció social especialitzada (comunitat terapèutica i pisos de suport pels drogodependents i places de llar residència i llar amb suport pels afectats pel VIH/SIDA), i si aquesta s'extrapola a la comarca del Pla de l'Estany, el nombre d'usuaris potencials d'aquests serveis (2 o 3 persones drogodependents i 1 o 2 persones malaltes del SIDA) no és suficient perquè es plantegi la necessitat de crear algun d'aquests serveis a la comarca.

Tot i això, la comarca del Pla de l'Estany compte amb una associació sense ànim de lucre que treballa i atén a persones afectades per drogodependències, VIH/SIDA, addiccions i/o que es troben en situació d'exclusió social. El centre treballa des d'una perspectiva educativa i terapèutica la inserció laboral d'aquestes persones.

Taula 119

Persones afectades per drogodependències, VIH/SIDA i addiccions

	Usuaris i places de Centre Residencial		Usuaris i places de Centre d'inserció laboral	
	Nº d'usuaris	**Places**	**Nº d'usuaris**	**Places**
2008	22	13	8	3
Places en desenvolupament 2009-2012: 8				

Font: Dades aportades pel Consorci de Benestar social del Pla de l'Estany-Banyoles

CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

- La comarca del Pla de l'Estany no té cap estructura sòlida de tractament de les toxicomanies. Actualment s'ha creat un Grup de Promoció de la Salut (GPS) Jove del Pla de l'Estany que vol ser una eina per coordinar i marcar la línia de les activitats de prevenció i millora de la salut entre els joves però encara no podem avaluar el seu funcionament. Visualitzar i ordenar els recursos existents, establint una estratègia de treball conjunta i incidir en la realitat comarcal resulta un element clau en la prevenció en l'ús de tòxics. Per tan resulta necessari crear una estructura que permeti el treball interdisciplinar i en xarxa sobre el tractament de les toxicomanies.

11 SINTESI FINAL DELS RESULTATS OBTINGUTS

A les taules següents, es sintetitzen els resultats obtinguts de les estimacions dels recursos i serveis necessaris a l'horitzó 2020 per les persones grans, per les persones amb discapacitat intel·lectual, discapacitat física i discapacitat per malaltia mental. Com ja s'ha dit es tracta d'unes estimacions que es basen fonamentalment en l'evolució de les prevalences de les discapacitats i de l'oferta (els recursos i serveis especialitzats adreçats al col·lectiu) en els darrers 10 anys, així com en l'evolució demogràfica que es preveu dels diferents col·lectius (projeccions demogràfiques) en els propers anys. En funció de l'evolució de la prevalença i de la cobertura en el passat recent, i de les projeccions demogràfiques futures, es calculen els recursos i serveis que serien necessaris si l'objectiu fos mantenir i/o incrementar lleugerament els mateixos nivells de cobertura actual amb un creixement de l'oferta similar a la que hi ha hagut en els darrers 10 anys.

Pel que fa a l'estimació de recursos i serveis per les persones afectades per disminucions físiques i per malaltia mental, i tenint en compte la no existència de recursos d'atenció especialitzada específics per aquest col·lectiu a la comarca, únicament s'ha pogut calcular l'evolució de les necessitats que es preveuen pel col·lectiu en els proper anys, en base a l'evolució passada de la prevalença i de l'evolució demogràfica que es preveu.

Estimació dels recursos i serveis necessaris a l'horitzò 2020

	2008		2012				2016		2020	
Recursos per persones grans	**Nombre**	**% s/po. 80 i +**	**Nombre**	**% s/po. 80 i +**	**Estimació creixement segons Estudi**	**Estimació creixement segons Generalitat**	**Nombre**	**% s/po. 80 i +**	**Nombre**	**% s/po. 80 i +**
Places Residència	210	13,6%	241	14,0%	**31**	**0**	282	15,6%	282	16,8%
Places Centre de Dia	67	4,4%	100	5,8%	**33**	**21**	119	6,6%	121	7,2%
SAD	89	5,8%	122	7,1%	**33**	**29**	155	8,6%	168	10,0%
Hores SAD	113,11 (1)	5,8%	113,11	7,1%	**0**	**0**	119	8,6%	124	10,0%
Recursos per persones amb discapacitat intel.lectual	**Nombre**	**% s/població amb discapacitat intel·lectual**	**Nombre**	**% s/població amb discapacitat intel·lectual**	**Estimació creixement segons Estudi**	**Estimació creixement segons Generalitat**	**Nombre**	**% s/població amb discapacitat intel·lectual**	**Nombre**	**% s/població amb discapacitat intel·lectual**
C.O, CET i CAE	144	107,5%	165	113,4%	**21**	**10**	177	119,3%	191	125,0%
Places Llar Residència	16	12,6%	18	16,4%	**2**	**6**	19	12,6%	19	12,6%
Places Residència	28	93,3%	31	95,0%	**3**	**0**	32	97,0%	34	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de taules anteriors

Estimació dels recursos i serveis necessaris a l'horitzò 2020

	2008		2012				2016		2020	
Recursos per persones discapacitades per malaltia mental	**Nombre**	**% s/po.**	**Nombre**	**% s/po.**	**Estimació creixement segons Estudi**	**Estimació creixement segons Generalitat**	**Nombre**	**% s/po.**	**Nombre**	**% s/po.**
Places Servei Prelaboral	80	84,2%	87	85,3%	**7**	**6**	98	86,7%	103	87,3%
Places Llar amb suport i/o Llar residència	47	100,0%	51	100,0%	**4**	**4**	56	100,0%	58	100,0%
Font: Elaboració pròpia a partir de taules anteriors										

Estimació dels recursos i serveis necessaris a l'horitzò 2020

	2008		2012				2016		2020	
Recursos per persones discapacitades fisiques	**Població diana**	**Deficit potencial estimat**	**Població diana**	**Deficit potencial estimat**	**Estimació creixement segons Estudi**	**Estimació creixement segons Generalitat**	**Població diana**	**Deficit potencial estimat**	**Població diana**	**Deficit potencial estimat**
Places CO (1)	39	35	43	31	**43**	**8**	47	35	48	36
Places CAE (2)	25	14	27	16	**27**	**8**	30	19	31	20
Places Llar Residència	35	35	38	38	**38**	*	42	42	45	45
Places Residència	28	28	31	31	**31**	*	34	34	36	36
Font: Elaboració pròpia a partir de taules anteriors. * La Generalitat no fa previsió d'aquestes places.										

Estimació dels recursos i serveis necessaris a l'horitzò 2020

	2008		2012				2016		2020	
Recursos servei atenció precoç	**Nombre**	**% s/població**	**Nombre**	**% s/població**	**Estimació creixement segons Estudi**	**Estimació creixement segons Generalitat**	**Nombre**	**% s/població**	**Nombre**	**% s/població**
Places	166	7,7%	204	8,6%	**38**	**36**	207	9,0%	197	9,3%
Font: Elaboració pròpia a partir de taules anteriors										

ÍNDEX DE LES TAULES

- **Taula 1: Habitants al Pla de l'Estany**
- **Taula 2: Evolució i projecció de la població. 1996-2020 Pla de l'Estany**
- **Taula 3: Creixement anual de la població. 1996/2020 Pla de l'Estany**
- **Taula 4: Evolució i projecció de la població. 1996-2020 Pla de l'Estany**
- **Taula 5: Creixement anual de la població. 1996/2020 Pla de l'Estany**
- **Taula 6: Índex d'envelliment i sobreenvelliment. Comparativa Catalunya - Pla de l'Estany. 2003-2008**
- **Taula 7: Oferta per persones grans en situació de dependència**
- **Taula 8: Residents segons procedència. 2009**
- **Taula 9: Evolució de l'oferta residencial per persones grans en situació de dependència.1998/2008**
- **Taula 10: Oferta de places de centre de dia per a persones grans en situació de dependència**
- **Taula 11: Evolució de l'oferta de places de centre de dia per a persones grans en situació de dependència.1998/2008**
- **Taula 12: Servei d'Atenció Domiciliaria per persones grans en situació de dependència**
- **Taula 13: Creixement anual del nombre d'usuaris del Servei d'Atenció Domiciliària pública que tenen 65 i més anys. 1998/2008**
- **Taula 14: Usuaris del servei de Teleassistència.2003/2008**
- **Taula 15: Usuaris i places de Centre Ocupacional**
- **Taula 16: Usuaris i places de Centre Especial de Treball**
- **Taula 17: Usuaris i places de Centre Ocupacional i Centre Especial de Treball**
- **Taula 18: Evolució de l'oferta de Centre Ocupacional i Centre Especial de Treball. 1998/2008**
- **Taula 19: Usuaris i places de Llar Residència**
- **Taula 20: Usuaris i places de Residència**
- **Taula 21: Servei d'Atenció Domiciliaria per persones en situació de dependència**
- **Taula 22: Beneficiaris del Servei d'Atenció Domiciliària SAD. 1998/2008**
- **Taula 23: Servei d'Atenció Precoç**
- **Taula 24: Evolució usuaris i hores d'atenció del Servei d'Atenció Precoç**
- **Taula 25: Usuaris d'altres serveis d'Atenció Social**
- **Taula 26: Evolució usuaris d'altres serveis d'Atenció Social**
- **Taula 27: Prevalença de la discapacitat per edat i sexe Espanya, 2008**
- **Taula 28: Estimació del nombre de persones amb discapacitat al Pla de l'Estany 2008**
- **Taula 29: Població de 6 i més anys amb discapacitat per les ABVD segons el grau de severitat**
- **Taula 30: Població de 6 i més anys amb discapacitat per les ABVD segons el grau de severitat. Pla de l'Estany 2008**
- **Taula 31: Població de 6 i més anys amb discapacitat per les ABVD segons el grau de severitat. Pla de l'Estany 2008. Homes**
- **Taula 32: Població de 6 i més anys amb discapacitat per les ABVD segons el grau de severitat. Pla de l'Estany 2008. Dones**
- **Taula 33: Prevalences per mil habitants segons sexe en la base de dades EDDES 99 d'acord a les estratègies d'estimació del llibre blanc (LB) y d'aproximació al barem de valoració de la dependència (BVD)**
- **Taula 34: Persones dictaminades i estimades com a dependents segons grau a Catalunya**
- **Taula 35: Estimació població dependent del Pla de l'Estany segons l'aplicació de les prevalences del LB a la població del 2008**
- **Taula 36: Estimació població dependent del Pla de l'Estany segons l'aplicació de les prevalences del BVD a la població del 2008**
- **Taula 37: Estimació de la població dependent del Pla de l'Estany a partir de l'aplicació del BVD, segons sexe i edat 2008**
- **Taula 38: Estimació de la prevalença de la dependència al Pla de l'Estany a partir de l'aplicació del BVD, segons sexe i edat 2008**
- **Taula 39: Estimació dependència al Pla de l'Estany 2007 (en base al BVD)**
- **Taula 40: Estimació dependència al Pla de l'Estany 2007 (en base al LB)**
- **Taula 41: Estimació de discapacitats i dependents del Pla de l'Estany el 2008**
- **Taula 42: Estimació de discapacitats i dependents del Pla de l'Estany el 2008**
- **Taula 43: Població dependent al Pla de l'Estany segons valoracions per edat i sexe. Nombre i prevalences. 2009**
- **Taula 44: Població dependent al Pla de l'Estany per edat i grau. 2009 (31-10)**
- **Taula 45: Població amb alguna disminució reconeguda.1998-2008 al Pla de l'Estany**
- **Taula 46: Persones reconegudes legalment amb disminució per edat al Pla de l'Estany. 1998-2008**
- **Taula 47: Persones del Pla de l'Estany reconegudes legalment com a disminuïdes segons el tipus de disminució. 1998-2008**

- **Taula 48: Persones del Pla de l'Estany reconegudes legalment com a disminuïdes segons el tipus de disminució. 1998-2008**
- **Taula 49: Persones de Catalunya reconegudes legalment com a disminuïdes segons el tipus de disminució. 1998-2008**
- **Taula 50: Població amb disminució reconeguda segons grau (per 100 hab. amb dism.)**
- **Taula 51: Estimacions i valoracions sobre la població discapacitada, disminuïda i dependent del Pla de l'Estany. 2008**
- **Taula 52: Població dependent del Pla de l'Estany segons estimacions i valoracions (2008-2009)**
- **Taula 53: Estimació de persones grans amb discapacitat i nivells de cobertura de recursos i serveis Pla de l'Estany. 2008**
- **Taula 54: Estimació de les persones grans amb discapacitat, recursos i serveis existents i nivells de cobertura. 2008**
- **Taula 55: Oferta de serveis d'atenció especialitzada per gent gran. 2008**
- **Taula 56: Estimació de població dependent del Pla de l'Estany segons el BVD de la Dependència. 2008**
- **Taula 57: Població dependent al Pla de l'Estany segons valoracions per edat i sexe. 2009**
- **Taula 58: Dependència valorada segons graus. 2009**
- **Taula 59: Estimació dependència de les persones grans segons grau. Catalunya 2007 Catalunya 2007 (LB Escenari 2)**
- **Taula 60: Estimació de les persones grans dependents del Pla de l'Estany a l'any (Mètode LB) 2007**
- **Taula 61: Estimació de les persones grans en situació de dependència del Pla de l'Estany. (Mètode BVD) 2007**
- **Taula 62: Recursos i serveis en relació a les persones dependents. Pla de l'Estany 2008**
- **Taula 63: Recursos i serveis en relació a les persones dependents. (places de residència públiques i privades) Pla de l'Estany 2008**
- **Taula 64: Persones grans dependents en funció del tipus d'atenció social que reben. 2007**
- **Taula 65: Comparativa nivells de SAD respecte l'Europa dels 15**
- **Taula 66: Comparativa nivells d'atenció social en institucions a l'Europa dels 15**
- **Taula 67: Projecció de persones grans amb discapacitat el 2012, 2016 i 2020**
- **Taula 68: Serveis i recursos necessaris per gent gran amb discapacitat que s'estimen pel 2012, 2016 i 2020 aplicant les prevalences del 2008**
- **Taula 69: Estimació de la població de 65 i més anys en situació de dependència del Pla de l'Estany**
- **Taula 70: Serveis i recursos necessaris per gent gran en situació de dependència que s'estimen pel 2012, 2016 i 2020 aplicant les prevalences del 2008**
- **Taula 71: Oferta de serveis d'atenció especialitzada per gent gran.1998, 2003 i 2008**
- **Taula 72: Creixement de la població i dels serveis i recursos d'atenció social especialitzada per a la gent gran dependent**
- **Taula 73: Creixement anual de la població i dels serveis i recursos d'atenció social especialitzada per a la gent gran dependent**
- **Taula 74: Estimació recursos i serveis al 2012, 2016 i 2020**
- **Taula 75: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a la gent gran en situació de dependència**
- **Taula 76: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a la gent gran (Valors estimats)**
- **Taula 77: Evolució dels nivells de cobertura de places de residència per a la gent gran**
- **Taula 78: Evolució i estimació dels nivells de cobertura de places de residència per a la gent gran**
- **Taula 79: Evolució dels nivells de cobertura de places de Centre de Dia per a la gent gran**
- **Taula 80: Evolució dels nivells de cobertura de places de Centre de Dia per a la gent gran**
- **Taula 81: Evolució dels nivells de cobertura de SAD per a la gent gran**
- **Taula 82: Evolució dels nivells de SAD per a la gent gran**
- **Taula 83: Evolució de les hores de SAD públic per a la gent gran**
- **Taula 84: Evolució de les hores de SAD públic per a la gent gran**
- **Taula 85: Persones del Pla de l'Estany reconegudes legalment amb discapacitat intel·lectual**
- **Taula 86: Persones reconegudes legalment amb discapacitat intel·lectual (psíquica i mental) per edat i grau de disminució. 1998, 2003 i 2008**
- **Taula 86 A: Persones reconegudes legalment amb discapacitat intel·lectual per edat i grau de disminució. 1998, 2003 i 2008**
- **Taula 87: Oferta de serveis d'atenció especialitzada per les persones amb discapacitat intel·lectual**
- **Taula 88: Evolució dels nivells de cobertura de places de recursos i serveis per persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica i mental) de 16 a 64 anys**
- **Taula 89: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica i mental) de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 65%**

- **Taula 90: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica) de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 65%**
- **Taula 91: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica i mental) de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 65%**
- **Taula 92: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica) de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 65%**
- **Taula 93: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica i mental) de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%**
- **Taula 94: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica) de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%**
- **Taula 95: Evolució dels nivells de cobertura de places de Llar Residència per persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%**
- **Taula 96: Evolució dels nivells de cobertura de places de Residència per a persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 75%**
- **Taula 97: Evolució de la prevalença de persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys**
- **Taula 98: Evolució de la prevalença de persones amb discapacitat (psíquica i mental) de 16 a 64**
- **Taula 99: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual (psíquica i mental) de 16 a 64 anys**
- **Taula 100: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual, psíquica i mental, de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%**
- **Taula 101: Evolució dels nivells de cobertura de recursos i serveis per a persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%**
- **Taula 102: Evolució dels nivells de cobertura de places de Llar Residència per a persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 33%**
- **Taula 103: Evolució i estimació de persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 75%**
- **Taula 104: Evolució i projecció dels nivells de cobertura de places de Residència per persones amb discapacitat intel·lectual de 16 a 64 anys amb un grau de disminució superior al 75%**
- **Taula 105: Persones del Pla de l'Estany reconegudes legalment com a disminuïdes segons el tipus de disminució. 1998-2008**
- **Taula 106: Persones reconegudes legalment amb disminució física, motòrica per edat i grau de disminució. 1998, 2003 i 2008**
- **Taula 107: Estimació i projecció de persones amb discapacitat física de 16 a 64 anys**
- **Taula 108: Estimació i previsió de places de Centre ocupacional per persones amb discapacitat física. 2008-2020**
- **Taula 109: Estimació i previsió de places de Centre d'Atenció Especialitzada per persones amb discapacitat física 2008-2020**
- **Taula 110: Estimació i previsió de places de Llar residència per persones amb discapacitat física 2008-2020**
- **Taula 111: Estimació i previsió de places de residència per persones amb discapacitat física 2008-2020**
- **Taula 112: Total de persones al Pla de l'Estany reconegudes legalment com a discapacitades per malaltia mental**
- **Taula 113: Persones reconegudes legalment com a discapacitades per malaltia mental de 16 a 64 anys. 1998, 2003 i 2008**
- **Taula 114: Oferta i cobertura de serveis d'atenció especialitzada per les persones discapacitades per malaltia mental**
- **Taules 115: Evolució prevalença persones amb discapacitat per malaltia mental de 16 a 64 anys amb un grau de 33% i més**
- **Taula 116: Evolució prevalença persones amb discapacitat per malaltia mental de 16 a 64 anys amb un grau de 65% i més**
- **Taula 117: Serveis i recursos necessaris per persones amb discapacitat per malaltia mental de 16 a 64 anys (2008/2020)**
- **Taula 118: Població menor de 6 anys amb trastorns de desenvolupament o amb risc**
- **Taula 119: Persones afectades per drogodependències, VIH/SIDA i addiccions**

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ICASS. Programació territorial dels recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària a Catalunya. 2008-2012 i Bases per a la nova Planificació. Departament d'Acció Social i Ciutadania.
- LEY 39/2006, de 14 de diciembre, de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las personas en situación de dependencia.
- INE: Encuesta sobre Discapacidades, Autonomía personal y situaciones de Dependencia 2008
- INE, 1999 Encuesta sobre discapacidades, deficiencias y estado de Salud
- Libro Blanco (2004) Atención a las Personas en Situación de Dependencia en España. Ministerio de Asuntos Sociales. Imserso
- Gonzalez Lorenzo, et at (2008) "Una aproximación al Baremo de Valoración de la Dependencia a partir de la EDDES" Grupo Seniors-Uvigo http://www.imsersodependencia.csic.es/documentos/documentos/gonzalez-beneficiarios-01.pdf
- Institut de l'Envelliment de la Universitat Autonòma de Barcelona (2006) Microsimulació d'escenaris de suport a la planificació territoria de la llei de la dependència a Catalunya. PRODEP. Serie Estudis nº 2.
- Hervàs Soriano, F et alt. (2009) La participación de la Administración General del Estado en el Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia. Agencia de Evaluación y Calidad. Ministerio de la Presidencia. Gobierno de España
- Varis autors: "La cura de les persones. Un repte per al segle XXI". Col·lecció Estudis Social, nº 28.
- Generalitat de Catalunya. Mapa de Serveis Socials. Actualització de dades bàsiques. 2008